

T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI
BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

TÜRKİYE’DE BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ALANINDA
2004-2014 YILLARI ARASINDA YAPILMIŞ YÜKSEK LİSANS
TEZLERİÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

HARUN KAAAN ATAŞ

BOLU-2015

T.C.
ABANT İZZET BAYSAL ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLİĞİ ANABİLİM DALI
BEDEN EĞİTİMİ ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI

TÜRKİYE’DE BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ALANINDA
2004-2014 YILLARI ARASINDA YAPILMIŞ YÜKSEK LİSANS
TEZLERİÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
Harun Kaan ATAŞ

Danışmanlar
Yrd. Doç. Dr. Aylin ÇELEN

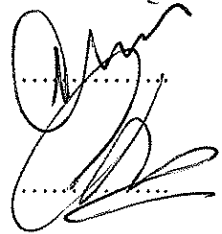
BOLU, HAZİRAN-2015

YÜKSEK LİSANS TEZİ ONAY FORMU

Harun Kaan ATAŞ tarafından hazırlanan “Türkiye’ de Beden Eğitimi ve Spor alanında 2004–2014 yılları arasında yapılmış yüksek lisans tezlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi” başlıklı çalışma jüri tarafından Beden Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir 26/06/2015.

Jüri Üyeleri**Akademik Unvan, Adı ve SOYADI****İmza**

Üye (Tez Danışmanı) : Yrd. Doç. Dr. Aylin ÇELEN

Üye : Yrd. Doç. Dr. Gülsen ÖZCAN

Üye : Yrd. Doç. Dr. Selçuk AKPINAR

Eğitim Bilimleri Enstitüsü’nün Onayı

Doç. Dr. Türkan ARGON

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

ETİK İLKELERE UYULDUĞUNA İLİŞKİN BEYAN

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum, **‘Türkiye’ de Beden Eğitimi ve Spor alanında 2004-2014 yılları arasında yapılmış Yüksek Lisans Tezleri’nin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi’** başlıklı çalışmanın yazılmasında bilimsel ve etik kurallara uyduğumu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda atıfta bulunduğumu, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, tezin tamamının ya da bir kısmının bu üniversite veya başka bir üniversitede bir tez çalışması olarak sunulmadığını beyan ederim. 26/06/2015

Harun Kaan ATAŞ

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın bulunması, planlanması ve ortaya çıkartılmasında bana her zaman destek olan, bana çalışmanın en başından beri inanıp büyük bir sabır gösteren, ablalık yapan ve beni her zaman cesaretlendiren, büyüklüğünü her zaman yanımda hissettiğim ve hakkını hiçbir zaman ödeyemeyeceğim değerli danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Aylin ÇELEN'e saygı ve sevgiyle teşekkür ederim.

Yüksek lisans öğrenimim sırasında ve tez aşamamda beni her zaman destekleyen ve yardımlarını esirgemeyen Sayın Yrd. Doç. Dr. Fahri KILIÇ'a, kıymetli kardeşim Uğur DURSUN'a, değerli meslektaşım Tarkan SUÇIKAR'a ve her konuda hep yanımda olan değerli dostum Mustafa CANLI'ya teşekkür ederim.

Ayrıca eğitim- öğretim hayatım boyunca benden desteklerini esirgemeyen ve bu günlere gelmemi sağlayan KARDEŞLERİM, ANNEME ve BABAMA teşekkürlerimi sunarım.

Harun Kaan ATAŞ

İÇİNDEKİLER

ETİK İLKELERE UYULDUĞUNA İLİŞKİN BEYAN.....	iv
TEŞEKKÜR.....	v
İÇİNDEKİLER	vi
TABLolar DİZİNİ.....	ix
GRAFİKLER DİZİNİ.....	x
KISALTMALAR DİZİNİ.....	xi
ÖZET	xii
ABSTRACT.....	xiv

I.BÖLÜM

1. Giriş	1
1.1. Problem Durumu	3
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi	6
1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları	7
1.5. Varsayımlar	8
1.6. Tanımlar	8

II.BÖLÜM

2. Kuramsal Temeller ve Literatür.....	9
2.1. Eğitim	9
2.2. Beden Eğitimi ve Spor.....	11
2.3. Beden Eğitimi ve Sporun Önemi.....	14
2.4. Beden Eğitimi ve Sporun Kişisel, Toplumsal ve Ekonomik Amaçları	15
2.5. Beden Eğitiminin İnsan Gelişimi Üzerindeki Etkileri.....	18
2.6. Beden Eğitimi ve Spor'un Eğitim İçerisindeki Yeri ve Önemi.....	23

2.7.	Beden Eğitimi ve Spor Dersi Müfredatları.....	24
2.7.1.	Okulöncesi eğitimde beden eğitimi ve spor	24
2.7.2.	İlkokulda beden eğitimi ve spor	26
2.7.3.	Ortaokulda beden eğitimi ve spor	27
2.7.4.	Liselerde beden eğitimi ve spor	28
2.7.5.	Yükseköğretimde beden eğitimi ve spor	29
2.7.6.	Lisansüstü eğitimde beden eğitimi ve spor	32
2.8.	Yüksek Lisans Tezlerinin Yazımı	39
2.8.1.	Araştırma konusu	39
2.8.2.	Evren ve örneklem seçimi	40
2.8.3.	Yüksek lisans tezlerinde kullanılan araştırma türleri	42
2.8.4.	Yüksek lisans tezlerinde kullanılan araştırma desenleri	44
2.8.5.	Yüksek lisans tezlerinde kullanılan veri toplama araçları.....	48
2.8.6.	Geçerlilik ve güvenilirlik kavramları	52
2.9.	İlgili Literatür	52
2.9.1.	Yurt dışı araştırmaları	53
2.9.2.	Yurt içi araştırmaları	56

III.BÖLÜM

3.	Yöntem.....	65
3.1.	Araştırma Modeli.....	65
3.2.	Evren ve Örneklem.....	66
3.3.	Verilerin Toplanması.....	71
3.4.	Verilerin Analizi.....	72

IV.BÖLÜM

4.	Bulgular ve Yorumlar	73
4.1.	Birinci Alt Probleme Ait Bulgular	73

4.2.	İkinci Alt Probleme Ait Bulgular	75
4.3.	Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular	76
4.4.	Dördüncü Alt Probleme Ait Bulgular.....	78
4.5.	Beşinci Alt Probleme Ait Bulgular.....	79
4.6.	Altıncı Alt Probleme Ait Bulgular	82
4.7.	Yedinci Alt Probleme Ait Bulgular.....	83
4.8.	Sekizinci Alt Probleme Ait Bulgular.....	85
4.9.	Dokuzuncu Alt Probleme Ait Bulgular	86
 V.BÖLÜM		
5.	Sonuç ve Öneriler	90
5.1.	Sonuç	90
5.2.	Öneriler.....	95
KAYNAKÇA.....		97
EKLER.....		112
EK-1. Tez İnceleme Formu.....		112
ÖZGEÇMİŞ		113

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 2.1. Nicel araştırma ve nitel araştırma özellikleri.	44
Tablo 3.1. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin üniversitelere göre dağılımı.	66
Tablo 3.2. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin enstitülere göre dağılımı.	68
Tablo 3.3. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin anabilim dallarına göre dağılımı.	69
Tablo 3.4. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin yıllara göre dağılımı.	70
Tablo 4.1. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerini hazırlayan öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımı.	74
Tablo 4.2. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin tez danışmanı unvanına göre dağılımı.	75
Tablo 4.3. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin araştırma konularına göre dağılımı.	76
Tablo 4.4. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin araştırma türlerine göre dağılımı.	78
Tablo 4.5. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin araştırma desenlerine göre dağılımı.	80
Tablo 4.6. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin örneklem (çalışma) gruplarına göre dağılımı.	82
Tablo 4.7. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinde kullanılan veri toplama araçlarına göre dağılımı.	84
Tablo 4.8. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinde verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel yöntemlere ait dağılım.	85
Tablo 4.9. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin yabancı kaynakça sayılarına göre dağılımı.	87
Tablo 4.10. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin yerli kaynakça sayılarına göre dağılımı.	88

GRAFİKLER DİZİNİ

Grafik 3.1. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin enstitülere göre dağılım grafiği.	68
Grafik 3.2. 2004-2014 yılları arasında hazırlanan beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin ana bilim dallarına göre dağılımı.	69
Grafik 3.3. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin yıllara göre dağılımı.	70
Grafik 4.1. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerini hazırlayan öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımı.	74
Grafik 4.2. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin danışman unvanına göre dağılımı.	75
Grafik 4.3. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin araştırma konularına göre dağılımı.	77
Grafik 4.4. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin araştırma türlerine göre dağılımı.	79
Grafik 4.5. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan lisans tezlerinin araştırma desenlerine göre dağılımı.	81
Grafik 4.6. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin örneklem (çalışma) gruplarına göre dağılımı.	83
Grafik 4.7. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinde kullanılan veri toplama araçlarına göre dağılımı.	84
Grafik 4.8. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinde verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel yöntemlere ait dağılım.	86
Grafik 4.9. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin yabancı kaynakça sayılarına göre dağılımı.	87
Grafik 4.10. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin yerli kaynakça sayılarına göre dağılımı.	89

KISALTMALAR DİZİNİ

Akt.	: Aktaran.
B. E.	: Beden Eğitimi.
B. E. Ö. Prog.	: Beden Eğitimi Öğretim Programı.
B. E. ve S. Tut. ve Gör.	: Beden Eğitimi ve Spora Karşı Tutum ve Görüş.
Dem. Tut.	: Demokratik Tutum.
Doç.	: Doçent.
Dr.	: Doktor.
Eleş. Düş.	: Eleştirel Düşünme.
H. İ. E.	: Hizmet İçi Eğitim.
K. Düz.	: Kaygı Düzeyi.
Kültür an.	: Kültür analizi.
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı.
Mes. Sor.	: Mesleki Sorunlar.
Ned.-Karş.	: Nedensel-Karşılaştırmalı.
ODTÜ	: Orta Doğu Teknik Üniversitesi.
Öğr.	: Öğretmenliği.
Ö.O. İnc.	: Örnek Olay İncelemesi.
s.	: Sayfa.
Sağ. Dur.	: Sağlık Durumu.
Sosyal.	: Sosyalleşme.
vb.	: ve benzeri.
vs.	: ve saire.
Y. Lisans	: Yüksek Lisans.
YÖK	: Yükseköğretim Kurulu.
Yrd.	: Yardımcı.
Zam. Yön.	: Zaman Yönetimi.

ÖZET

TÜRKİYE’DE BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETİMİ ALANINDA 2004-2014 YILLARI ARASINDA YAPILMIŞ YÜKSEK LİSANS TEZLERİNİN ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLER AÇISINDAN İNCELENMESİ

Ataş, Harun Kaan

Yüksek Lisans Tezi

Beden Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Aylin Çelen

Haziran – 2015, XV + 113 Sayfa

Bu çalışma ile Türkiye’deki Yüksek Öğretim Kurumları bünyesinde, 2004-2014 yılları arasında “Beden Eğitimi ve Spor” alanında yapılan Yüksek lisans tez çalışmalarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda üniversitelerde Beden Eğitimi ve Spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezleri YÖK Elektronik Tez Arşivinden, belirli anahtar sözcükler yardımıyla araştırılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2004–2014 yılları arasında onaylanan ve yayımlanan 272 adet yüksek lisans tezi oluşturmaktadır. Ulaşılan tezlerin incelenmesinde araştırmacı tarafından geliştirilen tez izleme formu kullanılarak, “Beden Eğitimi ve Spor” alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinde; üniversiteler, enstitüler, yıllara göre dağılım, çalışmayı gerçekleştiren kişilerin cinsiyetleri, tez danışmanlarının unvanları, araştırma konuları, kullanılan araştırma türleri, desenleri ve örneklem (çalışma) grupları, veri toplama araçları, verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel yöntemler ve yerli-yabancı kaynakça sayıları belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada tarama modeli ve nitel veri toplama yöntemlerinden biri olan döküman incelemesi kullanılmıştır. Elde edilen veriler istatistiksel programlar kullanılarak analiz edilmiştir.

Elde edilen bulgular sonucunda tez çalışmalarını gerçekleştiren kişilerin çoğunluğunun erkek olduğu ve tez danışmanlığını yürütmüş olan öğretim üyelerinin unvanlarının çoğunluğunun yardımcı doçent olduğu belirlenmiştir. Tezlerde en sık çalışılan konuların beden eğitimi öğretim programları, beden eğitimi ve spora karşı olan tutum ve görüşler ve akademik başarı olduğu tespit edilmiştir. Tezlerde araştırma türü olarak nicel araştırmaların ve araştırma deseni olarak da betimsel (tarama) desenin kullanıldığı görülmüştür. Örneklem grupları olarak ilk ve ortaokul öğrencileri ile öğretmenlerin daha sık kullanıldığı belirlenmiştir. Ayrıca, tezlerde veri toplama araçları olarak anketlerin daha çok tercih edildiği ve verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel analizlerde parametrik testlerin daha sık kullanıldığı tespit edilmiştir. Tez çalışmalarında kullanılan yerli ve yabancı kaynakça sayılarının yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Beden Eğitimi, Spor, Beden Eğitimi Öğretmenliği, Beden Eğitimi ve Spor.

ABSTRACT**INVESTIGATION OF THE MASTER THESIS CONDUCTED IN THE FIELD
OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORT FROM 2004 TO 2014 IN TURKEY**

Ataş, Harun Kaan

Master Thesis

Department of Physical Education Teaching

Thesis Advisor: Assistant Prof. Dr. Aylin Çelen

June – 2015, XV + 113 Pages

This study aimed to investigate the master thesis conducted in the field of physical education and sport for some certain variables from 2004 to 2014 in Turkey. We conducted searches in the Higher Education Authority Electronic Theses Archive among master theses on physical education and sports using specific keywords. The sampling of the research consists of 272 master theses approved and published between 2004 and 2014. A thesis tracking form, developed by the author, was used to study the theses to find out distribution by universities, institutes and years, gender of the authors, titles of the advisors, research subjects, types of research, patterns and sampling (work) groups, data collection tools, statistics methods used in the analysis of data and scope of local and foreign bibliography for master theses on “physical education and sports”. We used a scanning model and document examination as a qualitative data collection tool. The data so obtained were analysed by means of statistics software programs.

The findings reveal that a majority of the authors of the theses were male and that a majority of the titles of the advisors was assistant professor. The most frequent subject of thesis is physical education teaching programs, attitudes to and opinions about physical education and sports and academic achievement. We observed that the theses had used quantitative survey as type of research and descriptive (scanning) pattern as research pattern. As for sampling, we found out that primary and middle school students and teachers had been used more often. In addition, we observed that the authors tended to prefer surveys (questionnaires) as a data collection tool and

parametric tests in statistical analyses used to analyse the data. We concluded that the scope of the local and foreign bibliography used in theses was not sufficient.

Keywords: Physical education, sport, physical education teaching, physical education and sports

I.BÖLÜM

1. Giriş

Üniversiteler, bir ülkenin ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünü yetiştirmesinin yanı sıra, nitelikli bilimsel bilginin üretilmesindeki en önemli kurumlardandır. Üniversiteler bu tarz işlevleri yerine getirebilmek adına bazı programlar düzenlemektedirler. Yükseköğretim kurumlarında yürütülen programlar, önlisans, lisans, yüksek lisans ve doktoradan oluşmaktadır. Yüksek lisans ve doktoranın birlikte sağladığı lisansüstü öğretim, lisans derecesi ya da diplomasını almış olanlara, ilgi duydukları bir bilim dalında yüksek lisans ya da doktora öğrenimi yaparak uzmanlaşma imkânı sağlamak üzere düzenlenen eğitim olarak tanımlanabilir (Karakütük, 2002).

Eğitim bilimleri genel olarak her dalda ve düzeyde öğretmen ve uzman eğitimci yetiştirmeye yönelik, lisans, yüksek lisans ve doktora düzeylerinde programları kapsamaktadır. Eğitim bilimleri alanındaki lisansüstü eğitim programları ulusal ve evrensel düzeyde kabul gören akademik değer ve niteliklere sahip bilim insanlarının yetiştirilmesine katkıda bulunmaktadır. Hem geleceğin öğretim üyesi aday niteliklerinin, hem de eğitim bilimleri alanında lisansüstü öğretime devam eden adayların büyük kısmının öğretmen oldukları gerçeği dikkate alındığında, öğretmen niteliklerinin geliştirilmesi gibi bir mana taşımaktadır. Şüphesiz ki Türkiye'nin bilim dünyasındaki yerinin belirleyicisi de sözü edilen bu yüksek nitelikli bireyler ve bu bireylerce üretilen bilimsel çalışmalar ile olmaktadır. Bu noktada lisansüstü öğretim programlarının “ders” ve “tez” aşaması olmak üzere iki aşamadan oluştuğu ve bilimsel araştırmaların tez aşaması olarak nitelendirilen süreçte üretildiği gerçeği hatırlanmalıdır. Adayların nitelikli bilimsel araştırmalar üretebilen araştırmacılara dönüşmesi de

beklenir. Ders sürecini başarıyla atlatan kişilerin, ardından gelen tez aşamasında nitelikli bilimsel araştırmalar üretmesi gerekmektedir (Altın, 2004).

Yüksek lisans ve doktora programlarının amaçlarına bakıldığında, kişilere bilimsel araştırma yapabilmeyi, olayları daha geniş ve derinlemesine irdeleyerek hipotez kurmayı, bilime yenilik getirmeyi ve ülke için özgün çalışmalar ortaya çıkarılması hedeflenmektedir (Işık, 2002).

Bilimsel araştırma raporu olarak tezler, öğrencilerin bağımsız araştırma yapabilecek alan bilgisine, yeterliğine sahip olduğunun ve çalışma alanına katkı sağlayacak nitelikte bilimsel bilgi üretebildiğinin bir çizelgesidir. Her bilim dalında olduğu gibi, eğitim bilimleri alanında çalışan veya çalışacak olan araştırmacıların, alanda tamamlanmış tezleri ve yayımlanmış akademik çalışmaları izleme yoluyla geliştirecekleri düşünülürse, üretilen çalışmaların nitelikli olması gerekliliği bir sefer daha ön plana çıkmaktadır. Buna ek olarak, bir öğretim üyesinin danışmanlığında tamamlanan ve öğretim üyelerinden oluşan bir jüri tarafından değerlendirilen tezler aynı zamanda alanda yetişenler için yöntem açısından da örnek oluşturmaktadır (Karakütük, 1990).

Tezlerde araştırma sürecine ve raporlaştırmaya ilişkin sorunlar kimi zaman araştırmalara konu olmuştur. Ancak farklı bilim alanlarında yapılmış olan benzer çalışmalar, üniversite, yıl, tezin bazı alt bölümlerinin incelenmesi gibi sınırlılıklara sahiptirler. Ayrıca raporlaştırmada doğru terminoloji kullanımı, raporlarda yer alan özet bölümlerinin ve tez başlıklarının değerlendirildiği çalışmalar son derece sınırlıdır (Adams ve White, 1994). Eğitim biliminin bilimsel araştırma konusunda diğer bilim alanlarına öncülük eden bir konuma sahip olması gerekmektedir (Işık, 2002).

Bu bölümde çalışmanın problem durumu, amacı, önemi, sınırlılıklar ve tanımlar sunulmuştur.

1.1. Problem Durumu

Beden Eğitimi, Milli Eğitim'in temel ilkelerine uygun olarak kişinin beden, ruh ve fikir gelişimini sağlamaktır. İnsanın toplum kurallarına uygun olarak yaşaması, birbiriyle olan ilişkilerinin iyi örneğini verebilmesi, yardımsever, insan haklarına saygılı, dürüst davranması, zeki, ruhsal ve bedensel yapı itibarıyla sağlıklı olmasıyla bağlantılıdır. Beden eğitimi insanın sosyalleşebilmesi ve kişiliğini bulup doğru bir çizgi üzerinde yol almasında büyük rol oynar. Bu sebeple eğitim sistemimizde beden eğitime de büyük önem verilmektedir. İlkokul, ortaokul ve lisede uygulanan Beden Eğitimi ve Spor programları üzerine yükseköğretim programları da hazırlanmaktadır. Dahası, beden eğitimi ve spor alanında birçok lisansüstü öğrenim programı da bulunmaktadır. Günümüzde beden eğitimi ve spor dersinin önemi çoğunlukla gerçekleştirilen akademik araştırmalarda, yüksek lisans ve doktora tezlerinde belirtilmektedir. Konunun öneminden dolayı birçok tez hazırlanmaktadır (Çakmakçı, 2001).

Üniversitelere baktığımızda gelişimin hızlı ve donanımlı bir şekilde gerçekleşmesinde Gasset (1997)'nin “ Yükseköğretim iki temel noktadan ibarettir. Birincisi, bilgi alanı geniş mesleklerin öğretimidir (mesleki eğitim). Diğeri bilimsel araştırma ve geleceğin bilim adamlarının yetiştirilmesidir. Kültürün aktarımının da kaçınılmaz olarak eklenmesi ile üniversitenin işlevlerini üç temel noktada toplamak mümkün olmuştur.” ifadesi gelişimin sağlanması için temel yapı taşlarından birini oluşturmaktadır.

Lisansüstü öğretim programlarının ders aşaması, üniversitenin eğitim-öğretim faaliyetleri içerisinde yer almaktadır. Üniversite eğitim-öğretimi, özünü ders kavramında bulur (Günay, 2004). Dersler, çoğu zaman öğrencilerin ilgili alanda uzmanlaşmaya giden yolda bilgi birikimlerinin arttırılmasının bir yolu olarak kullanılır. Kendi kendine yeterli bir bilim insanı olmanın yolu, alanındaki gelişmeleri zamanında takip edebilmekten

geçtiğinden, lisansüstü derslerin bu amaca hizmet etmesi gerekir (Vella, Meis, Mehler, Rombauts, White and Wood, 2008). Aynı zamanda bu süreçte adayların nitelikli bilimsel araştırmalar üretebilen araştırmacılara dönüşmesi de beklenir. Çünkü ders sürecini başarıyla tamamlayan adayların, ardından gelen tez sürecinde nitelikli bilimsel araştırmalar üretmesi gerekmektedir.

Hazırlanan tezlerin sayılarının fazla olması nedeniyle bu çalışmaların aynı konular üzerinde odaklanma ihtimali ortaya çıkmaktadır. Çalışılacak tez konusu için yeterli taramanın yapılmaması veya ilgili konunun daha önce çalışılıp çalışılmadığı araştırılmadan konu seçiminin yapılmasından dolayı, öncesinde defalarca çalışılmış konular aynı tarzda, aynı yöntemlerle ele alınır. Konuların kopya edilerek özgün olmayan konu seçimi araştırmacıların bu konuda ciddi sıkıntılar çektiğini göstermektedir (Oruç ve Ulusoy, 2008). Bu şekilde benzer çalışmaların yapılmasının Beden Eğitimi ve Spor öğretimi alanına ciddi bir katkı sağlamayacağı düşünülmektedir.

“Türkiye’ de Beden Eğitimi ve Spor alanında 2004–2014 yılları arasında yapılmış Yüksek Lisans Tezlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi” bu araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Lisansüstü tezlerde bilgiler bilimsel yöntemle üretilmekte, alandan bir uzmanın danışmanlığında gerçekleştirilen lisansüstü tez çalışmaları “Tez Yazım Yönergeleri” doğrultusunda raporlaştırılmaktadır (Ağaoğlu, Ceylan, Kesim, Madden ve Altinkurt, 2005). Tezlerin bilimsel nitelik kazanması, içerdikleri araştırmaların sistematik ve planlı yapılmasını, evrensel ölçütlere göre araştırma sürecinin rapor edilmesini gerektirmektedir (Kolaç, 2008).

Herhangi bir araştırmanın bilimsel olabilmesi için araştırılan konunun bütün gerçekliği ile ortaya konması beklenmektedir (Ekiz, 2003, 35). Bu çalışma ile Türkiye’deki Yüksek Öğretim Kurumları bünyesinde, 2004-2014 yılları arasında “Beden Eğitimi ve Spor” alanında yapılan yüksek lisans tez çalışmaları incelenerek, Beden Eğitimi ve Spor hakkında yazılan yüksek lisans tezlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmaktadır. Bu amacı gerçekleştirebilmek için aşağıdaki alt problemlere yanıt aranmıştır.

1. Beden Eğitimi ve Spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin tez çalışmasını gerçekleştiren öğrencilerin cinsiyet dağılımları nasıldır?
2. Beden Eğitimi ve Spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin tez danışmanı unvanına göre dağılımı nasıldır?
3. Beden Eğitimi ve Spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin araştırma konularının dağılımları nelerdir?
4. Beden Eğitimi ve Spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinde kullanılan araştırma türleri nelerdir?
5. Beden Eğitimi ve Spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinde kullanılan araştırma desenleri nelerdir?
6. Beden Eğitimi ve Spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinde kullanılan örneklem (çalışma) grupları kimlerden oluşmaktadır?
7. Beden Eğitimi ve Spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinde kullanılan veri toplama araçları nelerdir?
8. Beden Eğitimi ve Spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinde verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel yöntemler nelerdir?

9. Beden Eğitimi ve Spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin yerli ve yabancı kaynakça sayılarına göre dağılımı nasıldır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Bilim dallarında gerçekleştirilen akademik araştırmalarda yeni buluşlar ve tartışmalar üretilerek, bilgiler pay edilir ve akademik bildirişim sağlanır. Her bilim dalı veya disiplin geçerli ve güvenilir bilgi üretmeye çalışır. Hempel (1968) ve Reischer (1970), bilimsel bilgiyi başka bilgi çeşitlerinden ayıran en mühim ölçütün “yöntem”, bir diğer ifade ile bilginin nasıl ve hangi yoldan elde edildiğine ilişkin izlenen sistematik olduğunu vurgulamaktadır (Akt. Güvenç, 1994).

Eğitim bilimleri alanının esas uğraşı olan ehemmiyetli eğitsel kararlar (tanıma, biçimlendirme, seçme ve yerleştirme, yönlendirme vb.) için yanlılıktan uzak, geçerli ve güvenilir bilimsel bilgi üretmenin yolu, alanda yapılan çalışmalarda üretilen bilgilerin niteliği ile doğrudan ilişkilidir. Lisansüstü tez araştırmalarının bilimsel çalışma niteliği olup olmadıklarının sorgulanması, bulunan bilgilerin bilimsel niteliğinin ortaya dökülmesine yönelik bir gayret olması açısından ehemmiyet taşımaktadır. Alanyazında Türkiye’de beden eğitimi lisansüstü tez çalışmalarının incelendiği bazı araştırmalara rastlanmakla birlikte, bu çalışmanın “İlgili Araştırmalar” bölümünde de görülebileceği gibi, bunların genellikle çok da fazla olmadığı dikkat çekmektedir. Lisansüstü düzeyde yapılan tez çalışmalarının, belli gerekleri yerine getirmek dışında bir mana taşımadığı ve tezlerde ele alınan sorunların ülkenin gereksinimleri ile ilgili olmadığı, ülke kalkınmasına katkı sağlayacak nitelikte bilgilerin üretilmediği ifade edilmektedir. Öte yandan, lisansüstü öğretimin sorunlarının, ancak lisansüstü öğretimi konu edinen bilimsel araştırmalarla çözülebileceği vurgulanmaktadır (Karakütük, 1990).

Genel literatürde tezlerin incelenmesi ve değerlendirilmesi ile ilgili yapılan çalışmalara bakıldığında, yabancı literatürdeki çalışmaların yerli literatüre göre daha

donanımlı ve içeriğinin daha kapsamlı olduğu söylenilebilir. Yurt dışında bu tarz çalışmalara bilimsel seviyede önem verilmesine rağmen, ülkemizde bu tarz çalışmalar genellikle dar kapsamlı ve makale şeklindedir. Özellikle Beden Eğitimi ve Spor alanında yapılan yüksek lisans tezlerinin incelenmesi ile ilgili yapılan çalışmalar neredeyse yok denecek kadar azdır. Bu çalışma da 2004-2014 yılları arasında, Beden Eğitimi ve Spor alanında yapılmış yüksek lisans tezlerini inceleme ile ilgili bir çalışma olması açısından önem taşımaktadır. Beden Eğitimi ve Spor alanında ele alınan tez konularının bu çalışma ile ayrıntılı olarak ortaya konması, bundan sonra yapılacak tez çalışmalarındaki problem seçiminde yol gösterici olabilecektir. Ayrıca bu çalışma ile Beden Eğitimi ve Spor alanında gerçekleştirilen tezlerde kullanılan örneklem-çalışma grupları belirlenmiştir. Yeni bir çalışma yapacak olan araştırmacılar hangi gruplar üzerinde daha çok çalışma yapıldığını belirleyebilecek ve kendi yapacakları çalışmalarda örneklem grupları üzerinde gerekirse değişikliklere gidebilecek ya da daha az kullanılan örneklem gruplarını seçebileceklerdir. Buna ek olarak son on yıl içerisinde Beden Eğitimi ve Spor alanında çalışılan konu, örneklem grupları, araştırma tür ve desenleri, veri toplama araçları, çalışmalarda kullanılan istatistiksel yöntemler hakkında genel bir fikir sahibi olacaklardır. Bu sayede bu çalışmanın gelecekte yapılacak olan çalışmalara çeşitli açılardan ışık tutması beklenmektedir.

1.4. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma;

1. Beden Eğitimi ve Spor alanında 2004-2014 yılları arasında yapılan yüksek lisans tezleri ile sınırlıdır.
2. Veri toplama aracı olarak YÖK Elektronik Tez Arşiviyle (<http://tez2.yok.gov.tr/>), sınırlıdır.

3. YÖK Elektronik Tez Arşivi'nde görüntülenmeye açık ve izinli olan yüksek lisans tezleri ile sınırlıdır.

1.5. Varsayımlar

1. YÖK resmi web adresinde yayınlanan tezlerin, 2004-2014 yılları arasında tamamlanan tüm yüksek lisans tezlerini kapsadığı varsayılmaktadır.

1.6. Tanımlar

Bu kısımda beden eğitimi, spor ve tez kelimelerinin açıklamaları alt başlıklar halinde belirtilmiştir.

Beden Eğitimi: Yapısal hareketlerin eğitim bütünlüğü içinde belirli hedefler doğrultusunda bilinçli, kontrollü ve düzenli bir şekilde organizasyonuna “beden eğitimi” denir (Özyiğit, 1991, 78).

Spor: Bireylerin “hareket” etme ihtiyacını karşılaması, eğlenme, oyun, sosyalleşme, statü elde etme ve benzer özellikleri bünyesinde barındıran faaliyetlerdir (Heper, 2012).

Tez: Öne sürülen fikir ve önermeleri içeren dokümanlardır (Oruç ve Ulusoy, 2008).

II.BÖLÜM

Bu bölümde araştırmanın alt problemleri ile ilgili kuramsal temeller ve konu hakkında yapılmış çeşitli araştırmalara yer verilmiştir.

2. Kuramsal Temeller ve Literatür

2.1. Eğitim

İnsanoğlu tarih boyunca kendisini geliştirmek zorunda kalmıştır. İnsanlar sahip oldukları ihtiyaçları karşılamak için bir takım yeteneklere sahip olmak durumundadırlar. İnsanlığın ilk günlerinde, doğuştan getirdiği yeteneklerle avlanma gibi faaliyetler gösteren insanlar, zaman içerisinde çok çeşitli şeylere ihtiyaç duymuş ve kendisini o yönde geliştirmiştir. Böylece insanlık daha ilk dönemlerinde eğitim ile tanışmıştır. Nüfusun artması, doğal kaynakların giderek azalması, yerleşik hayata geçiş ve bir arada toplum halinde yaşama gibi sebepler insanların arayışlarını arttırmış ve eğitim faaliyetlerinin daha da önem kazanıp planlı bir hale dönüşmesine zemin hazırlamıştır (Okumuş, 2013, 3).

Yero (2010)'ya göre eğitim, bireyin hem davranışlarının değiştirildiği, hem de yeni bilgilerin öğretildiği bir süreçtir. Eğitimi tanımlarken birçok önemli konu üzerinde durulabilir. Eğitimin kapsamında bilginin, yeteneklerin ve karakterin geliştirilmesi

bulunmaktadır. Genel bir değerlendirme yapmak gerekirse, anladığımız eğitim öğrencilerin bilgilerinin, yeteneklerinin ve kişiliklerinin geliştirilmesidir.

Eğitimin oldukça fazla tanımı bulunmaktadır. Literatür incelendiğinde sayısız çalışma eğitimi tanımlamaya çalışmıştır. Söz konusu tanımlar incelendiğinde görülmektedir ki bazı ortak özellikler eğitim kavramının birçok tanımında bulunmaktadır. Genel bir tanımlama yapmak gerekirse, eğitim, bireyin hayatında kendi yaşantısı yoluyla istendik ve kasıtlı davranış değişikliği oluşturma sürecidir. Bu tanımda geçen anahtar sözcükler şöyle açıklanabilir (Ertürk, 1998, 12):

İstendik: Önceden belirlenen amaçlar, hedefler doğrultusunda, planlı olarak.

Kasıtlı: Bilerek yapılan, mümkün olduğunca rastlantısal unsurları devre dışı bırakarak yapılan.

Kendi Yaşantısı Yoluyla: Eğitimin, bireyin yaşantısına dayanması.

Davranış: Dıştan gözlemlenebilen tepkiler.

Eğitim bir sosyalleşme ve kültürleşme sürecidir. Bu kavramları açıklamak gerekirse; bireyin sosyalleşmesi, o kişinin yaşayacağı toplum içerisindeki rolünün belirlenmesidir. Diğer bir ifadeyle sosyalleşme; en yalın tanımıyla insanların içinde yer alacakları grup, topluluk, toplum, meslek ve örgütlerin üyeliğine hazırlanma sürecidir. Eğitim kültürlenme sürecidir ve birey de kültürel bir varlıktır. İnsan çevresiyle girdiği etkileşim sonucunda sosyalleşir, kültürel etkileşime girer. Bu etkileşim sonucu gerçekleşen öğrenmeler eğitimin kapsamında yer alır. Bu nedenle eğitim kültürle ve toplumla ilişkili bir kavramdır (Özer, 2011, 2).

Eğitim kavramı insanlık tarihi kadar eskidir. Zira gereksinimlerin karşılanması için gerekli olan yeteneklerin geliştirilmesi süreci, insanların varlığını devam ettirmesi için gereklidir. Eğitimin bir parçası da öğrenmedir. Birey en temel ihtiyaçlarını karşılayabilecek yetenekleri edinme ve kullanma potansiyeli ile dünyaya gelir. Öğrenme

de bireyin doğuştan getirdiği yeteneklerden biridir. Öğrenme, bireyin davranışlarında ve bilgisinde geçirmiş olduğu yaşantılara bağlı olarak ortaya çıkan uzun süreli kalıcı değişikliktir. Bu değişiklik kasıtlı ya da kasıtsız olabilir (Ataman, 2004, 218).

Bu noktaya kadar olan bölümde de anlaşılaacağı üzere, eğitim ihtiyaçların giderilmesi için gerekli olan yeteneklerin kazanılması için gereklidir. Bu aşamada belirtmek gerekir ki eğitim değişkendir. Daha açık olmak gerekirse, değişik toplumlar değişik dönemlerde farklı ihtiyaçlara ve beklentilere sahip olmuşlardır. Bu sebeple toplumlar farklı şeyler üzerinde yoğunlaşmışlardır. Günümüzde de toplumlar eğitime gereksinim duymakta ve büyük önem vermektedirler (Kıncal, 2006, 2).

2.2. Beden Eğitimi ve Spor

Beden Eğitimi ve Spor, bireylerin bazı özelliklerinin geliştirilmesi sürecidir. Beden eğitimi ile bireylerin fiziksel olarak aktif bir hayat sürmelerini sağlayan bilgi ve yeterlilik seviyeleri geliştirilmektedir. Ayrıca Beden Eğitimi ve Spor ile bireyler fiziksel, zihinsel, ahlaki ve sosyal açıdan kendilerini geliştirirler. Bu geliştirme süreci, bireyin fiziksel aktiviteleri yapma ya da çeşitli gruplara katılma yoluyla gerçekleştirilir. İster grup aktiviteleri, ister bireysel aktiviteler olsun, beden eğitiminde fiziksel hareketlilik şarttır (Theberge, 2000).

Kavram olarak değerlendirildiğinde, Beden Eğitimi içerisinde barındırdığı “beden” kelimesinin de bir sonucu olarak vücutsal faaliyetleri içermektedir. Beden eğitimi kavramı kapsamında fiziksel özellikler barındırılmaktadır. Örnek vermek gerekirse, fiziksel gelişim, fiziksel başarı, fiziksel sağlık ve fiziksel görünüş beden eğitimiyle ilişkilidir. Yine fiziksel kelimesine akıl ve beden karşılaştırılmasında başvurulur. Bu nedenle eğitim bu kelimeye eklendiğinde fiziksel eğitim terimi ortaya çıkar. İnsan vücudunun gelişmesinde yer alan aktiviteler, eğitimi kapsar. Bir insan,

yüzme, yürüme, paralel çıtalar üzerinde çalışma veya beden eğitimi ilgilendiren herhangi bir aktivitede bulunurken bir oyun oynamaktadır ve bu arada eğitim de vuku bulmaktadır (Seçme, 2008, 3).

İnsan gücü sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmanın başlıca unsurudur. Günlük yaşamlarını devam ettirebilmeleri, fiziksel ve ruhsal gelişmelerini sağlamaları için insanların uyuma, barınma, beslenme gibi ihtiyaçları yanında aynı zamanda fiziksel aktivasyon içerisinde bulunmaları da gereklidir. Spor faaliyetleri vücut yapısını geliştirici ve eğitici role sahiptir. Ayrıca bunun yanında fikir ve ruh sağlığında da önemli bir rolü vardır. Özellikle genç nesillerin üretici ve aktif olmalarında, sosyal etkileşimde ve milli dayanışmanın sağlanmasında Beden Eğitimi ve Spor'un sosyal ve kültürel ilerleme adına katkısı oldukça büyüktür (Koç ve Mirzeoğlu, 2008).

Beden Eğitimi, milli eğitimde kendisine önemli bir yer bulmuştur. Eğitim açısından değerlendirildiğinde kişinin beden, ruh ve fikir gelişimi, beden eğitimi sayesinde geliştirilmektedir. Toplumda kabul edilen kurallara uygun yaşamak, insanlarla ilişkilerde örnek teşkil edebilecek davranışlarda bulunmak, diğer insanlara karşı saygılı olmak, diğer insanlara yardım etmek gibi önemli ahlaki özellikler insanların hem fiziksel, hem de zihinsel açıdan sağlıklı olmalarıyla bağlantılıdır. Beden eğitimi, bireyin beden sağlığını, ruh sağlığını, beden becerilerini geliştirmeye yönelik, gerektiğinde çevresel koşullara ve katılımcıların özelliklerine göre değiştirilebilen esnek kurallara dayalı oyuna, cimmastiğe, spora dönük alıştırma ve çalışmaların tümünü kapsayan geniş tabanlı bir etkinliktir (Çınar, 2007, 2).

Genel olarak tarif etmek gerekirse, spor önceden belirlenmiş kurallar çerçevesinde gerçekleştirilen yarışmalardır. Yukarıda da belirtildiği üzere, spor işten uzak kalma anlamındadır. Diğer bir deyişle, spor, insanların işten uzaklaşıp herhangi bir aktiviteyle oyalandıkları faaliyetlerdir. Spor; beden hareketleri ile kurallara bağlı olarak, yarışma esasına dayanan oyunları kapsar. Bütün ulusların kendi yaşama biçimleri ile ilgili bulunan ve sadece kendilerine özgü olan spor faaliyetleri bulunmaktadır. Örneğin;

Türk'lerde yağlı güreş, cirit, ok atma, İngiliz'lerde futbol, Amerika' da rugby, beysbol, vb. (Seçme, 2008, 4).

Beden Eğitimi'ne benzer bir biçimde, Spor kavramı için de farklı tanımlar yapılabilmektedir. Spor'un kapsamı, branşları, hedefleri, içerikleri ve yapılaş biçimleri farklı biçimlerde algılandığından spor kavramı için farklı görüş ve tanımlar ortaya koyulmuştur. Örneğin; insanın doğayla savaşırken kazandığı ana becerileri ve geliştirdiği araçlı araçsız savaşım yöntemlerini, boş zamanındaki artışa paralel olarak tek ya da topluca, barışçı biçimde ve benzetim yoluyla, oyun, oyalanma ve işten uzaklaşma için kullanmasına dayalı olarak estetik, teknik, fizik, yarışmacı ve toplumsal bir süreç olarak tanımlanmıştır (Çınar, 2007, 4).

Görüleceği üzere, Beden Eğitimi ve Spor kavramları birbirleriyle ilişkili kavramlardır. Hem Beden Eğitimi'nde, hem de Spor'da, asıl amaçlanan; kişiliğin bir bütün olarak eğitilmesidir. Bu amaca yönelik spor eğitimi, zihinsel olduğu kadar fiziksel ve moral eğitimi de ön görmekte, bireyi bütün yönleriyle geliştirmeyi amaçlamaktadır. Abakay (2007)'e göre Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi; bireyin bedensel, ruhsal ve toplumsal bütünlüğünü zedelemeyen, kişinin toplum yararına en uygun gelişiminin sağlanmasının yanında; sağlıklı, mutlu ve güçlü olma, kişilik, karakter ve ahlaki değerler kazanma, kültürleşme, toplumsallaşma eğitimi demektir. Bir bakıma spor eğitimi; bireyin büyüme ve gelişimini sağlayan en güçlü eğitim alanıdır ve yerine getirmesi gereken bir vatandaşlık görevidir (Abakay, 2007, 24).

2.3. Beden Eğitimi ve Sporun Önemi

Beden Eğitimi, bireyin ruh, beden ve zihinsel gelişimi için son derece önemlidir. Ek olarak, beden eğitimi, insanların kişiliklerinin oluşmasında ve sosyal hayata uyum sağlamalarında onlara yardımcı olur. Kısaca Beden Eğitimi, bireyin beden ve ruh sağlığını korumaya, bedensel becerilerini geliştirmeye yönelik, çevresel koşullara ve katılımcıların özelliğine göre değiştirilebilen esnek kurallara dayalı, oyun, cimdastik ve spora dönük araştırma ve çalışmaların tümünü kapsayan geniş tabanlı bir etkinliktir (Kılıç, 2012, 10).

Beden Eğitimi ve Spor'un faydalarını bunlarla sınırlandırmak yanlış olur. Beden eğitimi aynı zamanda öğrencilerin sahip oldukları bilgi birikimlerinin gelişmesine de yardımcı olmaktadır. Bu bilginin anlaşılması da zihinsel güce temel oluşturur. Burada, temelde yorum yapabilme, değerlendirme ve karar verme gibi düşünme süreçleri kullanılır. Fakat eğitim ya da bilim sadece zihinsel bir süreç de değildir. Aynı zamanda tüm bedenin de katıldığı bir süreçtir (Tutal, 2011, 144).

Beden Eğitimi ve Spor'un önemi, insan gücüyle de ilişkilidir. Beden eğitimi ve spor faaliyetlerinin önemli olmasının bir nedeni, bireyin beden ve ruh sağlığına olumlu etkiler bırakmasıdır. İnsanın gelişim evrelerinde beden eğitimi ve sporun fayda ve önemi büyüktür. Spor uygulamaları büyüme ve gelişme çağındaki çocuklar için aşağıdaki noktalarda büyük öneme sahiptir (Doğan, 2012):

- Bedensel sağlık ve bedensel gelişme,
- Ruhsal sağlık ve ruhsal gelişme,
- Kişiliğin olgunlaşmasında yararlı ve gereklidir.

- Beden Eğitimi ve Spor çocuk ve gençlerde, organik, sinir, kas, zihinsel ve duygusal gelişimi sağlar.

Beden Eğitimi ve Spor, bireyin kendisi için olduğu kadar çevresi için de önemlidir. Spor, ferdin doğal çevresini, insani çevre hâline getirirken elde ettiği kabiliyetleri geliştiren, belirli kurallar altında araçlı veya araçsız, ferden veya grupla boş zaman ya da tüm zamanı alacak şekilde meslekleştirerek yaptığı, sosyalleştirici, ruh ve fiziki geliştiren rekabetçi, dayanışmacı ve kültürel bir kavramdır (İnal, 2003).

Günümüzde spor faaliyetleri, hem bireylerin, hem de toplumların aralarındaki ilişkilerin geliştirilmesine yardımcı olmaktadır. Diğer bir ifadeyle, sporun barıştırıcı etkisi bulunmaktadır. Bireylerin ve toplumların olumlu ilişkiler içerisine girmelerini sağlaması nedeniyle, devletler, Beden Eğitimi ve Spor faaliyetlerini eğitim kapsamına almışlardır. Ülkelerin vatandaşlarını küçük yaşlarda beden eğitimi ve spor faaliyetine yönlendirdiği ve bu faaliyetlere çok önem verdiği görülmektedir. Spor; barış, kardeşlik, dostluk gibi önemli işlevlerinin yanı sıra, ülkelerin birbirlerine karşı üstünlük kurma aracı olarak da görülmektedir (Kılıç, 2012, 8).

Ulusal Eğitim sisteminin projelendirilmesi çalışması için mutlaka Beden Eğitimi ve Spor'un önemini belirtmek zorunluluğu söz konusudur. Beden Eğitimi ve Spor'u, tüm gelişmiş dünya ülkelerinde olduğu gibi ülkemizde de yaygın eğitim lokomotifine konumuna getirmek durumundayız. Aksi halde Ulusal Eğitim politikamızın başarısından söz etmek hayalcilik olur (Doğan, 2012).

2.4. Beden Eğitimi ve Sporun Kişisel, Toplumsal ve Ekonomik Amaçları

Beden Eğitimi kişisel, toplumsal ve ekonomik amaçlara sahiptir. Öncelikle, Beden Eğitimi derslerinin milli eğitim içerisindeki amacından bahsetmekte fayda vardır. Okullarda, Beden Eğitimi ve Spor'un amacı şu şekilde ifade edilebilir: “Atatürk ilkeleri

ve inkılâpları, anayasa, milli eğitim temel kanunu ve Türk Milli Eğitimi'nin temel amaçları doğrultusunda; öğrencilerin gelişen özellikleri de göz önünde tutularak, onların kişisel ve toplumsal yönden sağlıklı, mutlu, iyi ahlaklı ve dengeli bir kişilik sahibi, yapıcı, yaratıcı ve üretken, milli ve kültür değerlerini ve demokratik hayatın temel ilkelerini benimsemiş fertler olarak yetiştirilmeleri genel amaçtır.” (Tel, Öcalan, Ramazanoğlu ve Demirel, 2007, 188).

Beden Eğitimi ve Spor'un yukarıdaki amacı incelendiğinde, öncelikle birey için kişisel amaçların bulunduğu görülmektedir. Kalyoncu (2008)'e göre Beden Eğitimi ve Spor'un kişisel amaçları şu şekilde listelenebilmektedir:

- Sağlık (bedensel, ruhsal, toplumsal),
- Fizik uygunluk,
- Kas kemik gelişimi,
- İş, emniyet eğitimi (sağlık, kazalara karşı korunmak, ilk yardım için gereken bilgiyi, davranış, alışkanlık ve beceriyi kazandırmak.),
- Dengeli esnek kişilik,
- Bedenen eğitilmiş olmak,
- Boş zamanları değerlendirme, davranış becerileri,
- Kültürel zevk ve duyarlılıklarındaki gelişim.

Beden Eğitimi ve Spor'un, bireysel ve toplumsal faydalarına ek olarak ekonomik faydaları da bulunmaktadır. Beden Eğitimi ve Spor'un ekonomik açıdan çeşitli

şekillerde getirileri vardır. Spor organizasyonlarına katılan tüm insanların, katıldıkları spor dalı gereği kullanmak zorunda oldukları araç, gereç ve malzemelere ihtiyaçları vardır. Kullanılan bu malzemelerin üretiminde ve pazarlanmasında rol oynayan bütün birimlerin bu sanayi içinde ekonomik kazanç elde etme çabaları, Beden Eğitimi ve Spor'un ekonomiye katkılarının açık bir göstergesidir (Kılıç, 2012, 34).

Ekonomik olarak beden eğitimi çeşitli açılardan değerlendirilebilir. Kalyoncu (2008)'e göre Beden Eğitimi ve Spor'un ekonomik faydaları şu şekilde sıralanabilir:

- Yapıcı, yaratıcı ve üretici yetenekleri geliştirmek,
- İş, görev ve meslek sorumluluğu geliştirmek,
- İş ve çalışmalarda verimli ve başarılı olabilmek,
- Kamu kaynaklarını korumak ve iyiye kullanmak,
- Milli enerji kaynaklarını korumak,
- Aileye, çevreye ve okula yararlı olacak görev ve sorumluluklar yüklemek.

Spor faaliyetleri, dünyadaki değişik organizasyonlarda icra edilmektedir. Söz konusu organizasyonlar ciddi getiriler sunmaktadır. Uluslararası Olimpiyat Komitesi 2005 yılında yaptığı toplantıda, 2012 olimpiyatlarının Londra'da yapılmasına karar vermiştir. 2012 olimpiyat oyunları İstanbul'a verilseydi yedi yıllık hazırlanma sürecinde 2 milyar dolar civarında yatırım yapılacaktı. Bunun yanı sıra organizasyon esnasında, bilet satışı, sponsorluk, televizyon yayın hakları, sporcu ve seyircilerin bıraktığı döviz, ülke bütçesine katkıda bulunacaktı. İki milyar dolarlık bir yatırım, geniş istihdam alanı oluşturacaktı. Ayrıca olimpiyatların ülke tanıtımına ve turizm sektörüne de çok büyük bir katkısı olacaktı. Bu faktörler ülke ekonomisi için de önemli gelir kalemleridir (Kılıç, 2012, 34).

Son olarak, belirtmekte fayda var ki; Beden Eğitimi ve Spor hem kişisel, hem toplumsal, hem de ekonomik anlamda ciddi amaçlara sahiptir. Söz konusu amaçları elde edebilmek için sportif etkinliklerin geliştirilmesi gerekmektedir. Sportif etkinliklerin gelişmesinde, yapılmasında rol oynayan sosyal ve ekonomik etkenleri şu şekilde sıralayabiliriz (Gegez, 2007):

- Kitle iletişim araçları,
- Gelir düzeyinin yüksekliği,
- Boş zamanların varlığı,
- Genel ekonomik durum,
- Nüfusun sosyal gelişmişlik durumu, sosyal ve kültürel düzeyin yüksekliği,
- Sosyal statünün eğitim yoluyla elde edilmiş olması,
- Kişilerin sosyalleşme durumu,
- Toplam nüfus içindeki genç ve yaşlı nüfus oranı,
- Spor için uygun bir altyapının olması,
- Toplumun sosyal, ekonomik ve kültürel hedeflerinin belirlenmiş ve sosyal bütünleşmenin gerçekleşmiş olması.

2.5. Beden Eğitiminin İnsan Gelişimi Üzerindeki Etkileri

Beden Eğitimi ve Spor'un insanların gelişimleri üzerindeki etkileri fiziksel ve psiko-motor gelişim, zihinsel gelişim ve sosyal gelişim açılarından incelenebilir. Beden eğitimi ve Spor, kişinin fiziksel hareketlere katılmak suretiyle davranışlarında kasıtlı

olarak Beden eğitimi ve Spor'un amaçlarına uygun bedensel, duygusal, sosyal ve zihinsel değişim meydana getirme sürecidir (Tamer ve Pulur, 2001).

Araştırmalar, spor yapan bireylerin, spor yapmayan bireylerle kıyaslandığında daha büyük kalp boyutlarına sahip olduğunu göstermektedir. Sonuçta spor yapan insanlarda kalp atım hızı daha düşüktür. Normal bir insanın dakikadaki kalp atım sayısı 60 ile 90 arasında değişmektedir. Spor yapan kişilerde ise kalp atım sayısı 60 ya da daha düşüktür. Bir şok anında, spor yapmayan insanda nabız bir anda artarak kişinin ani tepki verip sinirlerini kontrol edememesine yol açar. Fakat spor yapan insanda bu durum daha düşük düzeyde kalır, nabız yavaş yavaş yükselir ve kişi daha kontrollü hareket eder (Kılıç, 2012, 29).

Çamlıyer (1999)'a göre Beden Eğitimi ve Spor, vücut ve yapı fonksiyonunu geliştirmeyi, eklem ve kasların kontrolü ve dengeli bir biçimde gelişmesini sağlamayı, okul çağı sonrası iş ve sosyal faaliyetlerin süresi içinde harcanan fiziki gücü en ekonomik şekilde kullanmayı, dolayısıyla organların kontrolü, metotlu bir şekilde hareket etmesini öğreten bir faaliyet sistemidir. Hareket eğitimi çocuğun lokomotor ve denge hareket yeteneklerini geliştirir. Aynı zamanda bu temel eğitim çocuğun fiziksel uygunluk, algısal - motor gelişim, sosyal-duygusal gelişim, öğrenme kapasitesinin geliştirilmesi ve serbest zaman olumlu ve iyi yönde kullanma alışkanlıklarının kazandırılmasına büyük katkılar sağlar.

Kılıç (2012)'ye göre insan vücudunda endorfin hormonu denilen bir hormon mevcut olup salgılandığı zaman rahatlama hissi verir. Endorfin hormonu en çok spor yaparken salgılanır. Yukarıdaki açıklamalardan da anlaşılacağı üzere spor insandaki stresi ortadan kaldırır ve insanı rahatlatır. Psikolojik açıdan rahat olan insan, fizyolojik olarak da daha zinde, dinamik ve verimli olur.

Bireylerin fiziksel özelliklerinin geliştirilmesi için bedensel faaliyetleri geliştirmesi gerekmektedir. Beden Eğitimi ve Spor etkinlikleri düzenli olarak yapıldıklarında, organizmanın fiziksel uygunluğunu ve dayanıklılığını buna bağlı olarak iç organların fonksiyonlarını geliştirir. Böylece organizmanın değişen koşullara daha

kolay uyum sağlaması ve yorgunluğa karşı koyma gücü artar. En fazla etki, becerilerin gelişmesi, kassal hareketle verimliliğin artması, dolayısıyla kassal güç ve dayanıklılığın artmasında görülür (Yamanlar, 2012). Beden Eğitimi ve Spor'un psiko-motor gelişimdeki rolü aşağıdaki başlıklar halinde listelenebilir.

Kalp-Dolaşım Sisteminin Dayanıklılığı: Kassal dayanıklılığın bir ögesidir ve kalbin, akciğer dolaşım sisteminin uzun süre devam eden orta ve yüksek şiddetteki etkinlikleri verimli bir şekilde yapabilme yeteneğidir.

Kas Kuvveti: Fiziksel olarak kuvvet, kütlenin ve hızın ürünüdür. Biyolojik açıdan ise kuvvet, kas hareketleri ile dirençlere karşı koyma ve onları aşabilme yeteneğidir.

Kas Dayanıklılığı: Dayanıklılık, yorgunluğa rağmen etkinliğe devam edebilmektir.

Esneklik: Vücudun değişik eklemlerinin tüm hareket alanında eklemler çevresinde hareket etme yeteneğidir.

Vücut Kompozisyonu: Vücuttaki yağ kütlesi ve yağsız vücut kütlesi vücut kompozisyonunu oluşturur.

Koordinasyon: Kompleks hareketlerin gerçekleştirilmesinde kasların mükemmel uyumlu çalışması anlamına gelmektedir.

Denge: Statik veya dinamik hareket sırasında, vücudun istenen pozisyonu sağlayabilmesi yeteneğidir.

Sürat: Aynı hareketi başarılı ve hızlı bir şekilde yapabilme veya kısa bir mesafeyi mümkün olduğunca kısa bir sürede tamamlayabilme yeteneğidir.

Çabukluk: Bir noktadan diğerine hareket ederken, vücudun yönünü mümkün olduğunca hızlı, akıcı, kolay ve kontrollü bir şekilde değiştirebilme yeteneğidir. Kısaca, kişinin pozisyonunu değiştirme hızı ile ilişkilidir.

Güç: Kısa zaman içerisinde maksimum efor yeteneğidir (MEB, 2012).

Beden Eğitimi ve Spor için psiko-motor gelişim öncelikle aktivite alanıdır. Beden Eğitimi ve Spor öğretmenlerinin en önemli görevinin bireylerin motor hareketlerini geliştirmek olduğu söylenebilir. Bunun gerçekleşmesi adına özellikle Beden Eğitimi ve Spor öğretmenlerimizin öğrencilerin psikomotor gelişimlerini takip etmeleri gerekmektedir. Psikomotor gelişim, beden eğitiminin temel bakış açısını oluşturur. Beden eğitimi dersleri ile diğer alanlarda da gelişim hedeflense bile, bir beden eğitimi öğretmenin temel görevi, öğrencilerinin psikomotor gelişimlerine katkıda bulunmaktır. Psikomotor gelişim genel olarak, vücut kontrolü ile koordinasyonun, başka bir deyişle, sinir-kas sistemleri koordinasyonunun geliştirilmesi demektir (Mirzeoğlu, 2003, 132).

Beden Eğitimi ve Spor kapsamında gerçekleştirilen hareketler sadece fiziksel gelişim sağlamaz. Ek olarak, söz konusu faaliyetler insanların beynini de etkilemektedir. Sinir sistemimizle bedenimiz arasında inanılmaz derecede karmaşık ve bir o kadar da basit bir ilişki vardır. Hareket ettiğimizde, bedenimiz beynimize her saniyede binlerce uyarım gönderir. Beyin bu uyarımları toplar, organize eder, belirli bir bütünlük içerisinde sınıflar. Daha sonra karar verir. Antrenman, sinir sistemimizin ve bedenimizin üzerine alabileceği bilgiyi uygun bir şekilde depolamamızı sağlar (Çınar, 2007, 19).

Sosyal gelişim insanın diğer insanlarla olan ilişkilerinin zaman içerisinde değişiklik göstermesidir. Sosyal gelişim, kişinin doğumdan yetişkin oluncaya kadar, başka insanlarla olan ilişkilerinin ve onlara karşı geliştirdiği bilgi ve duygular bütünü olarak ifade edilir. Başka bir deyişle sosyalleşme, kişinin yetişkin çevresinde geçerli olan norm ve değer yargılarında uygun bir davranış geliştirme sürecidir. Bir başka tanıma göre ise sosyalleşme kişinin grup normlarına uyması ve bunları öğrenmesini sağlayan süreçtir (Aslantürk ve Amman, 2000).

Beden Eğitimi ve Spor'un sosyal faydaları şu şekilde listelenebilir (Çınar, 2007, 49):

- Farklı toplumların insanlarını kaynaştırır,
- Belli amaçlara ulaşmada, eğitsel bir araçtır,
- Grup çalışmaları ile fertler arasında karşılıklı dayanışma ve işbirliğini geliştirir,
- Fertlerin kurallara uymasını ve dürüst olma özelliklerini geliştirir,
- Fertler arasındaki sosyalleşme sürecini hızlandırır,
- Her yaş, meslek ve cinsten insanın boş zamanını değerlendirmesinde etkili bir araçtır,
- Milletçe ihtiyaç duyulan karşılıklı sevgi ve saygı bağlarını kuvvetlendirir,
- Kötü alışkanlıklardan uzak tutar, toplum dışı fertleri topluma kazandırır,
- İnsanların çalışma ortamlarında yaşadıkları stres ve baskılardan kurtulmalarında bir araçtır,
- Kişilerin toplum içinde bir statü kazanmalarını sağlar,
- Özürlüleri topluma kazandırır, ülke insanının milli duygularının kabarmasına vesile olur.

Modern toplumlarda spor genellikle kolektif olarak gerçekleştirilen bir faaliyettir. Bu durum, spor ile ilgilenen bireylerin sosyal özelliklerini geliştirmelerini sağlamaktadır. Kolektif olarak spor faaliyetleri ile ilgilenen bireyler farklı insanlarla ve

insan gruplarıyla etkileşime girmektedirler. Söz konusu etkileşim sonucunda bireyin hem kişisel özellikleri gelişmekte hem de farklı insan ve toplum yapılarını tanımaktadırlar. Spor, bireyin kendi dar dünyasından kurtularak başka ortamlarda, başka kişilerden, inançlardan, düşüncelerden insanlar ile diyalog içinde bulunmasını, onlardan etkilenmesini ve onları etkilemesini sağlamaktadır. Bu yönü ile sporun, yeni dostluklara kurulmasına, pekiştirilmesine ve sosyal kaynaşmaya destek sağladığı söylenebilir. Başlangıçta kişisel bir olgu olarak başlayan sportif faaliyetler, daha sonraları toplumsal bir nitelik kazanmasıyla daha geniş kitlelere ulaşmayı başarmıştır (Küçük ve Acet, 2002).

Kısaca özetlemek gerekirse, Milli Eğitim Bakanlığı açıklamalarına göre duygusal ve toplumsal gelişim birbiriyle karşılıklı etkileşim halindedir. Her Beden Eğitimi ve Spor etkinliği toplumsal bir deneyimdir ve çoğunlukla duyguları geliştirir. Bu etkinlikler sayesinde birey, duygularını ifade etme olanağı bulur. Saldırganlık, öfke, utangaçlık, kıskançlık vb. duygularında boşalım sağlar, bunları kontrol etmeyi sağlar (MEB, 2013).

2.6. Beden Eğitimi ve Spor'un Eğitim İçerisindeki Yeri ve Önemi

Beden Eğitimi ve Spor bir sosyalleşme ve toplumla bütünleşme vasıtasıdır. Çünkü Beden Eğitimi ve Spor, fert açısından sağlığın korunmasına, boş zamanların sağlıklı bir şekilde değerlendirilmesine katkıda bulunan ve modern hayatın güçlüklerine karşı daha etkili bir mücadeleye imkân veren, toplum seviyesinde ise sosyal ilişkileri zenginleştiren bir faaliyettir (Seçme, 2008, 7).

Bilindiği üzere, Beden Eğitimi ve Spor bireyin sosyal gelişimini sağlamaktadır. İlk ve orta öğretimde, öğrenciler, okul içerisindeki ortamda sosyal bir birey olarak

büyümektedir. Büyüme, insanın doğuştan getirdiği yetenekler ile çevredeki koşullara göre şekillenir. Okul öncesi devre olarak nitelendirilen ve 4 – 7 yaş dönemi olan ikinci çocukluk döneminde çocuk, tabii çevre ve biyolojik şartların etkisi sonucu eğitimle öğrenmeye başlar. Tabii çevre; çocuk tarafından oyunlarını ve hareketlerini gerçekleştirebileceği bir hareket alanı olarak algılanırken, çocuktan da içinde bulunduğu durumlara uygun hareket etmesini bekler ve bu arada çocuğun hareket öğrenmesini ve hareketlerini çeşitlendirmesini sağlar (Kalyoncu, 2008, 7).

2.7. Beden Eğitimi ve Spor Dersi Müfredatları

Çalışmanın bu bölümünde, Beden Eğitimi ve Spor müfredatlarından kısaca bahsedilecektir. Ayrıca Beden Eğitimi ve Spor dersi; okul öncesi, ilkokul, ortaokul, lise, yükseköğretim ve lisansüstü eğitim başlıkları altında incelenecektir.

2.7.1. Okulöncesi eğitimde beden eğitimi ve spor

Okul öncesi çocukların en belirgin özelliklerinden biri hareketli olmalarıdır. Okulöncesinde, çocukların ihtiyaç duydukları hareket etme imkânları onlara sunulmalıdır. Bu dönemde çocukların hareket etmeye bu derecede meyilli olmaları nedeniyle bu dönem Beden Eğitimi ve Spor'un kazanımları açısından etkin bir biçimde değerlendirilebilir. Bu dönemde Beden Eğitimi ve Spor'un doğru bir biçimde uygulanmasıyla çocuklarda kas koordinasyonu, dayanıklılık ile kuvvet ve esnekliğin kazandırılması daha kolay olacaktır (Topkaya ve Serbes, 2012).

Beden Eğitimi ve Spor'un okul öncesindeki rolü çocuğun temel hareket becerileri üstünde yoğunlaşmaktadır. Okul öncesinde Beden Eğitimi ve Spor'u bir disiplin olarak değerlendirmekten ziyade, bir yardımcı etkinlik olarak değerlendirmek doğru olacaktır. Okul öncesinde Beden Eğitimi ve Spor kapsamında çocuklara belirli etkinlikler yaptırılmaktadır. Bu etkinlikler; çocuğun vücudunun ne yapabileceği ya da vücut bölümlerinin kontrolü, hareketi ya da dengesi, çocuğun güvenli ve başarılı bir şekilde hareket etmesi için uygun alanın ne olduğunu anlaması, çocukların hareketi ve hareket kurallarını anlamasını sağlamaya yönelik yapılan sportif oyunlar, şarkılı oyunlar, dans, temel cimnastik hareketlerini içermektedir (Çınar, 2007, 34).

Diğer dönemlerde olduğu gibi, okulöncesi dönemde de öğrencilere temel bazı davranışların kazandırılması faydalı olacaktır. Bu noktada, bireysel ve toplumsal kazanımları yüksek olan Beden Eğitimi ve Spor'un önemi ortaya çıkmaktadır. Çocuğun tam olarak gelişimini sağlayabilmek için, sistemli olarak daha karmaşık becerileri kazanmasına yol gösterilmelidir. Bunu da bu olanaklara yetkin bir erişkin yapabilir. Uzman kişinin hazırlayacağı eğitim programı çocuk için bilişsel tırmanma sağlayacağı gibi psiko-sosyal, fiziksel ve devinişsel gelişimlerini de hızlandırabilir. Sosyal etkileşimler bireysel bilgiyi doğurmakta, geliştirmekte ve sonuç olarak bu gelişme, toplum içinde başarılı fonksiyonel yetişkinlerin oluşumunu sağlamaktadır (Senemoğlu ve Genç, 2001).

Okulöncesi dönemde çocuklar hareket becerilerini öğrenmede daha başarılıdırlar. Bu dönemde çocuklar bireysel çalışmalar ek olarak grup çalışmalarında da daha iyi rol alırlar. Bu dönemde oyun ağırlıklı bir biçimde Beden Eğitimi ve Spor hareketlerinin yaptırılması faydalı olacaktır. Bu dönemde çocukların koordinasyon becerileri de diğer yaş gruplarına göre oldukça gelişmiştir. Karmaşık hareket becerilerini yapabilecekleri gibi takım oyunları ve yarışmalar da ilgilerini çekecektir. Çocuğa okul öncesi dönemde verilecek olan sistemli ve programlı bir hareket eğitimi, ona sağlıklı ilgili alışkanlıkları, düzenli olmayı, iradesini kullanmayı ve iş birliği kazandıracaktır. Daha sonraki yaşamında spor yapma alışkanlığının temelleri bu

eğitimle atılmış olacaktır. Kas kuvveti, dayanıklılık, esneklik ve çeviklik gibi temel beceri unsurları okul öncesi dönemdeki eğitimle gelişecektir (Topkaya ve Serbes, 2012).

2.7.2. İlkokulda beden eğitimi ve spor

İlköğretimde Beden Eğitimi ve Spor müfredatı hazırlanırken, 1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen Türk Millî Eğitimi'nin Amaçları dikkate alınmıştır. İlgili maddede Türk Milli Eğitimi'nin amaçları genel amaçlar ve özel amaçlar olarak ikiye ayrılmaktadır. Söz konusu amaçlar şu şekilde listelenebilir:

Türk Millî Eğitimi'nin genel amacı, Türk Milleti'nin bütün fertlerini,

1. (Değişik: 16/06/1983-2842 S.K./1. Md.) Atatürk inkılâp ve ilkelerine ve Anayasa'da ifadesi bulunan Atatürk milliyetçiliğine bağlı: Türk Milleti'nin millî, ahlâkî, insanî, manevî ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan haklarına ve Anayasa'nın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;

2. Beden, zihin, ahlâk, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

3. İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak; Böylece, bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk

toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan millî birlik ve bütünlük içinde iktisadî, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milleti'ni çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır.

Madde 3'te belirtilen Türk Milli Eğitimi'ndeki özel amaçlar kısmında ise “Türk eğitim ve öğretim sistemi, bu genel amaçları gerçekleştirecek şekilde düzenlenir ve çeşitli derece ve türdeki eğitim kurumlarının özel amaçları, genel amaçlara ve aşağıda sıralanan temel ilkelere uygun olarak tespit edilir” ifadesi yer almaktadır (1739 Milli Eğitim Temel Kanunu, Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 10/07/2009 Sayısı: 27284).

Beden Eğitimi ve Spor dersi, Talim Terbiye Kurulu'nun 19/06/2013 tarihinde aldığı bir kararla İlkokul (1-4) kademesinde yeniden düzenlenerek uygulamaya geçirildi. Ders adı “Oyun ve Fiziki Etkinlikler” olarak değiştirildi. Bu yeni öğretim programının amacı; “Öğrencilerin oyun ve fiziki etkinlikler yolu ile yaşamları boyunca kullanacakları temel hareketler, aktif ve sağlıklı yaşam becerileri, kavramları ve stratejileri ile birlikte bunlarla ilişkili yaşam becerilerini geliştirerek bir sonraki eğitim düzeyine hazırlanmalarını” şeklinde belirlenmiştir (MEB, 2012).

2.7.3. Ortaokulda beden eğitimi ve spor

Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 2. Maddesinde ifade edilen Türk Milli Eğitimi'nin Amaçları esas alınarak hazırlanmıştır (MEB, 2013, 3).

Ortaokul Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı'nın amacı; öğrencilerin, yaşamları boyunca kullanacakları hareket becerileri, aktif ve sağlıklı yaşam becerileri, kavramları ve stratejileri ile birlikte öz yönetim becerileri, sosyal becerileri ve düşünme becerilerini de geliştirerek bir sonraki eğitim düzeyine hazırlanmalarını (MEB, 2013, 3).

Okul öncesinden başlayarak ortaöğretimin sonuna kadar olan süreçte, Beden Eğitimi ve Spor'a katılımın; öğrencilerin fiziksel, duygusal, sosyal ve zihinsel özelliklerini geliştirmede önemli bir rolü vardır. Bu süreçlerde Beden Eğitimi ve Spor Dersi'nden öncelikle beklenen; öğrencilere hareket yetkinliklerini geliştirmede, aktif ve sağlıklı yaşam alışkanlıkları edinmede yol gösterici ve destekleyici olmasıdır. Aynı zamanda öğrenciler, Beden Eğitimi ve Spor yolu ile öz-yönetim, sosyal ve düşünme becerilerini de geliştirebilmelidirler (MEB, 2013, 3).

Ayrıca bu ders, İlkokullardaki Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersi'nin ortaokullardaki devamıdır. İlkokul "Oyun ve Fiziki Etkinlikler" dersindeki "hareket yetkinliği" ve "aktif ve sağlıklı yaşam" öğrenme alanları ile bunları destekleyen "öz-yönetim (kişisel), sosyal ve düşünme becerileri" boyutu, Ortaokul Beden Eğitimi ve Spor Programı'nda da ana yapıyı oluşturmaktadır (MEB, 2013, 3).

Araştırmalar, ergenlik döneminden itibaren öğrencilerin fiziksel etkinlik düzeylerinde önemli düşüşler olduğunu göstermektedir. Yapılan bilimsel çalışmalar bu yaş dönemindeki öğrencilerin sağlıklarını korumaları için günde en az bir saat fiziksel etkinliğe ihtiyaç duyduklarını ortaya koymuştur (Janssen ve LeBlanc, 2010).

2.7.4. Liselerde beden eğitimi ve spor

Lise kademesinde, Beden Eğitimi dersinin temeli öncelere dayanmaktadır. 1910 yılında Beden Eğitimi dersi liselerin 1, 2 ve 3. sınıflarında kendisine yer bulmuştur. Bu sınıflarda haftada iki saat Beden Eğitimi dersi işlenmiştir (Yücel, 1938, 35). Ayrıca sabah ve akşamları okul yönetimince belirlenecek, haftanın iki veya üç gününde beden eğitimi ve okul oyunları yanı sıra atış talimleri yer almıştır. 1919 yılında Sultaniler'de arabi ve ecnebi eğitim programlarının yanı sıra altı, yedi ve sekizinci sınıflarda haftada bir saat olarak yer alan Beden Eğitimi dersi dokuzuncu sınıfta yer almamıştır (Ayas, 1948, 70).

Günümüzde, genel liselerde Beden Eğitimi Dersi 9, 10, 11 ve 12. Sınıflarda ikişer saattir. Ayrıca genel liselerde Beden Eğitimi seçmeli ders olarak da alınabilmektedir. Aynı şekilde seçmeli dersler de her sınıf için ikişer saat olacak şekilde belirlenmiştir. Anadolu liselerinde de aynı durum söz konusudur. 9, 10, 11 ve 12. Sınıflarda 2'şer saat Beden Eğitimi dersi bulunmaktadır ve yine benzer şekilde 2'şer saat seçmeli ders olarak seçilebilmektedir. Hazırlık sınıfı bulunan Anadolu liselerinde de hazırlık sınıfında 2 saat Beden Eğitimi dersi bulunmaktadır (MEB, 2014).

Fen liselerinde Beden Eğitimi dersi seçmeli ders olarak her sınıfta ikişer saattir. Zorunlu olarak ise yine her sınıfta iki saat Beden Eğitimi dersi bulunmaktadır. Sosyal bilimler liselerinde Beden Eğitimi sadece hazırlık sınıfında 2 saat bulunmaktadır. Sosyal bilimler liselerinin diğer sınıflarında Beden Eğitimi dersi bulunmamaktadır. Seçmeli Beden Eğitimi dersi ise dokuzuncu ve on ikinci sınıflarda ikişer saat şeklinde bulunmaktadır. Güzel sanatlar liselerinde Beden Eğitimi dersi her sınıfta ikişer saat yer almaktadır. Anadolu öğretmen liselerinde Beden Eğitimi dersi tüm sınıflarda haftada iki saat şeklindedir. Aynı şekilde seçmeli ders olarak da haftada iki saat şeklindedir. Beden Eğitimi dersinde; Talim ve Terbiye Kurulunun 31.12.2009 tarih ve 339 sayılı Kararı ile kabul edilen Ortaöğretim Beden Eğitimi dersi 9, 10, 11 ve 12. sınıflar öğretim programları uygulanır (MEB, 2014).

2.7.5. Yükseköğretimde beden eğitimi ve spor

Dünyada Beden Eğitimi ve Spor'u sistemli bir biçimde eğitimin bir parçası haline getiren ilk ülke Almanya olmuştur. Türkiye'den bir asır kadar önce, 19. yüzyılın başlarında Almanya, özellikle aletli Beden Eğitimi ve Spor üzerinde yoğunlaşmıştır. Almanlardan sonra, yine bu dönemlerde Pehr Henrik Ling cimmnastiği İsveç'te geliştirmiştir. Avrupa ülkeleri daha ziyade İsveç cimmnastiğinden İkinci Dünya Savaşına kadar askeri alanda faydalanmışlardır. Yine 19. yüzyılın başlarında Danimarka ve

İngiltere’de Beden Eğitimi ve Spor usulleri geliştirilmiş, programlar yapılarak çeşitli başarılar sağlanmıştır (Şentürk, 2012).

Osmanlı toplumunda, gençlerin güçlü ve iyi birer asker olmalarını sağlayarak savaş eğitimi almalarını sağlamak amacıyla Beden Eğitimi ve Spor’a önem vermişlerdir. Osmanlı döneminde doğal olarak Beden Eğitimi ve Spor askeri tesislerde ve sarayda verilmiştir. Dahası, askeri amaçlarla halka eğitim veren takkeler de yapılmış ve buralarda Beden Eğitimi ve Spor sunulmuştur. Bir ders olarak Beden Eğitimi ve Spor ise Osmanlı’da ilk kez 1846 yılında Harbiye ve Askeri İdadi’de kendisine yer bulmuştur. Saray Mektebi ve Enderun’da II. Mahmut zamanında talim olarak yapılan Beden Eğitimi ve Spor, bu dönemde akademi şeklini almış ve güreş, atlama, binicilik, okçuluk ve cirit gibi faaliyetler gerçekleştirilmiştir (Akkutay, 1984).

İlerleyen dönemlerde, özellikle Tanzimat ile beraber, birçok konuda görülen değişim kendisini Beden Eğitimi ve Spor’da da göstermiştir. 1863 tarihine gelindiğinde, Galatasaray Sultanisi’nde tamamıyla yenilenen dönemin modern aletleri ile Beden Eğitimi ve Spor faaliyetleri başlamıştır. Okulda Fransız sistemi model alındığı için Fransız bir hoca eşliğinde Beden Eğitimi ve Spor faaliyetlerine yer verilmiştir. İlerleyen dönemlerde Türkiye’de Beden Eğitimi ve Spor yavaş yavaş yaygınlaşmaya başlamıştır. 1884 yılına gelindiğinde, Bahriye Mektebi, 1914 yılına gelindiğinde ise Medrese ve Rüştiye’lerde Beden Eğitimi ve Spor kendisine yer bulmuştur (Abalı, 1974).

Beden Eğitimi ve Spor’un Türkiye’deki eğitim hayatından bahsederken üzerinde durulması gereken isimlerden biri de Selim Sırrı Tarcan’dır. Beden Eğitimi ve Spor’un önemi üzerinde duran Selim Sırrı Tarcan, Osmanlı Milli Olimpiyat Cemiyeti’ni kurmuştur. Bu dönemde Beden Eğitimi ve Spor’un sadece erkek okullarında değil, kız okullarında yer alması için çaba göstermiştir. Selim Sırrı Tarcan’ın Beden Eğitimi ve Spor’a bu kadar fazla önem vermesini herkes anlayamamış fakat kimse ona karşı çıkmamıştır. Okul programlarına Beden Eğitimi ve Spor’un girmesini sağlayan kişi Selim Sırrı Tarcan’dır (Bilge, 1989).

Cumhuriyet dönemine gelindiğinde, Beden Eğitimi ve Spor'un yükseköğretimde kendisine zamanla daha fazla yer bulduğu görülmektedir. 1924 tarihli Tevhid-i Tedrisat kanunu ile okullar Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlanmış ve okul programları da bakanlığın yönetimine geçmiştir. Bu dönemde Beden Eğitimi ve Spor tüm okullar için zorunlu hale gelmiştir. Fakat yükseköğretimde herhangi bir zorunluluk getirilmemiştir. Fakat bu dönemde, Beden Eğitimi ve Spor'un yüksek öğrenimde kendisine yer bulması açısından önemli bir karar alınmıştır. 14 Ağustos 1923'de İcra Vekilleri heyeti aldığı bir karar ile Beden Eğitimi ve Spor derslerinde görev alacak öğretmenlerin yetiştirilmesi için bir okul açılmasına karar vermiştir (Bilge, 1989). Bu durum, Beden Eğitimi ve Spor'un yükseköğretimde yer alması açısından önemli bir gelişmedir.

Türkiye'de yükseköğretimde Beden Eğitimi ve Spor söz konusu olduğunda akla ilk gelen tarihlerden biri şüphesiz 1932 senesidir. 5 Temmuz 1932 tarihinde 105 Sayılı Talim ve Terbiye Kurulu kararı ile yüksekokullarda Beden Terbiyesi bölümü açılmıştır. Beden Terbiyesi bölümünün açılma nedeni okullarda oluşan Beden Eğitimi ve Spor öğretmeni ihtiyacını karşılamak olmuştur. Beden Eğitimi ve Spor öğretmenleri bu konuda eğitim veren yüksekokul mezunlarından yetişmeye başlamış, Dr. Raşit Galip Bey Millî Eğitim Bakanı iken, Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü'ne bağlı olarak Beden Terbiyesi Şubesi, 1933 Şubatta eğitim ve öğretime açılmıştır. Öğrenim süresi 3 yıl olup ilk mezunları erkek öğrencilerdir. Kız öğrenciler 1936 yılında öğrenime alınmışlardır (Gülüm, 2008, 25). Bu aşamadan sonra, Beden Eğitimi ve Spor'un Türkiye'de yükseköğretimdeki ilerlemesi şu şekilde ifade edilebilir (Gülüm, 2008):

- 1936 yılında ilkokulda cimdastik dersi adı altında Beden Eğitimi ve Spor dersi zorunlu hale getirilmiştir. Bu nedenle, öğretmen ihtiyacını karşılamak için yükseköğretimde Beden Eğitimi ve Spor öğretmeni yetiştirme ihtiyacı daha da artmıştır,

- 1953 yılında Beden Eğitimi ve Spor dersinin haftalık ders sayısı artmış, bu durumda öğretmen ihtiyacını yükseltmiştir,
- 1987 yılında ve 2006 yılında yapılan değişikliklerde, Beden Eğitimi ve Spor'a yine önem verilmiştir. Bu durum, Beden Eğitimi ve Spor öğretmenine olan ihtiyacın sürekliliğini artırmıştır. Sonuç olarak, yükseköğrenim kurumlarından özellikle Beden Eğitimi ve Spor öğretmeni yetiştirilmesi istenmiştir.

Görüldüğü üzere, Avrupa ülkelerinden yüzyıl kadar geç başlamasına rağmen, Beden Eğitimi ve Spor dersi hem Osmanlı döneminde hem de Cumhuriyet döneminde okul müfredatlarında kendisine yer bulmuştur. Bu durum, yükseköğrenim kurumlarının Beden Eğitimi ve Spor öğretmeni yetiştirmesine neden olmuştur. Yükseköğrenimde Beden Eğitimi ve Spor sadece öğretmen yetiştirme amaçlı gerçekleştirilmemekte, profesyonel sporcuların ve antrenörlerin yetiştirilmesi için de yükseköğrenim bir araç olarak kullanılmaktadır (Öztürk, 1993).

Günümüzde hem Türkiye hem AB yükseköğrenimde Beden Eğitimi ve Spor'a büyük önem vermektedir. Bu anlamda AB ile Türkiye arasında işbirliği bulunmaktadır. Yükseköğrenimde Beden Eğitimi ve Spor'u ilgilendiren işbirliği faaliyetlerinden biri de Bologna sürecidir. Spora büyük fonlar ayıran ve destekleyen Avrupa Birliği, AB-Bologna süreci aracılığı ile tüm yükseköğretim eğitimini yeniden yapılandırmaktadır (Köksal, 2007, 19).

2.7.6. Lisansüstü eğitimde beden eğitimi ve spor

Türkiye'de beden eğitimi üzerine hazırlanan yüksek lisans programları incelendiğinde göze ilk çarpan programın Ortadoğu Teknik Üniversitesi tarafından hazırlandığı görülmektedir. Üniversite Beden Eğitimi Spor ve Rekreasyon Bölümü adı altında 1979 yılında yüksek lisans eğitimine başlamıştır. Egzersiz fizyolojisi, spor psikolojisi ve rekreasyon başlıkları altında gruplanabilen seçmeli dersler aracılığıyla

yüksek lisansta bu alanlardan birinde yoğunlaşarak uzmanlaşmak mümkün olabilmektedir. Yüksek lisans öğretimi 1982 yılından itibaren Eğitim Fakültesine bağlı Beden Eğitimi ve Spor Bölümü bünyesinde günümüze dek sürdürülmüştür. 2003 yılına gelindiğinde ise kurumda doktora programları başlatılmıştır (ODTÜ, 2013).

Gazi Üniversitesi'ne baktığımızda; orta dereceli okullara öğretmen yetiştirmek üzere 1926 yılında Konya'da Orta Muallim Mektebi adıyla kurulan okul, bir sene sonra 1927-1928 öğretim yılında Ankara'ya şimdiki Merkez Bankasının olduğu semtteki eski bir binaya taşınmıştır. O yıl Pedagojik Şubesi de açılarak müessesenin adı Gazi Orta Muallim Mektebi ve Terbiye Enstitüsü olarak değiştirilmiş, bu arada şubeler açılarak eğitim genişletilmiştir. Beden Eğitimi Şubesinin açılabilmesi için bu binanın yanında bir de Beden Eğitimi Salonu ve spor sahasının yapımı faaliyetine başlanmıştır. 1932 yılında salonun ve sahanın yapımı faaliyetine başlanır. 1932 yılında salonun ve sahanın yapımı bitmiş, 5 Temmuz 1932 tarih ve 105 sayılı Talim ve Terbiye Kurulu kararı ile Gazi Eğitim Enstitüsünde erkekler için üç yıl öğrenim süreli Beden Eğitimi Şubesi 1932-1933 Öğretim yılında açılmıştır. Beden Eğitimi Bölümü ilk yılında eğitime 22 Talebe ile başlamıştır. Açılan bu bölüme Milli Eğitim Bakanlığınca Almanya'dan uzman beden eğitimi öğretmeni Bay Kurt Dainas getirilerek öğretim kadrosuna alınmıştır. 1937 yılına kadar yalnız erkek beden eğitimi öğretmeni yetiştiren bu kurum, 1937 yılından itibaren bayan beden eğitimi öğretmeni de yetiştirmeye başlamıştır (Güven, 1996).

Gazi Eğitim Enstitüsü Beden Eğitimi Bölümü 1980 yılında Gazi Yüksek Öğretmen Okulu Beden Eğitimi Bölümü adını almıştır. 1980 yılında Gazi Yüksek Öğretmen Okulu Beden Eğitimi Bölümü adını alarak, dört yıl eğitim ve öğretim süreli bir bölüm haline gelmiştir. 2547 sayılı yükseköğretim kanununa göre, 20 Temmuz 1982 tarihli resmi gazete yayınlanan 41 sayılı kanun hükmünde kararname ile Beden Eğitimi ve Spor eğitimi veren kuruluşların, üniversite çatısı altında birleştirilmesine karar verilmiştir. Ankara 19 Mayıs Gençlik ve Spor Akademisi Gazi Eğitim Fakültesi bünyesindeki Beden Eğitimi Bölümü ile birleştirilerek, Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim

Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü haline getirilmiştir. Bu bölüm 1992 yılında Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu olarak en son adını almıştır (Güven, 1999). Kuruluşunda 9 fakülte, 12 yüksekokul ve 4 enstitüyü bünyesinde barındıran üniversitede bu sayı her geçen yıl hızla artmaktadır. Bugün kendisine bağlı olarak eğitim-öğretimi sürdüren 21 fakültesi, 4 yüksekokulu, 1 Türk Müziği Devlet Konservatuarı, 11 meslek yüksekokulu, 48 araştırma merkezi ve 7 enstitüsü ile Gazi Üniversitesi, hızla gelişen bir eğitim kurumu olma iddiasını devam ettirmektedir. Üniversite, açılan yüksek lisans ve doktora programlarına devam eden 5 binden fazla öğrencisi ile sadece kendi öğretim elemanı ihtiyacını değil, diğer üniversitelerin öğretim elemanı ihtiyacını da karşılamaktadır (Gazi Üniversitesi, 2014).

1985 yılında ise Uludağ Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü çatısı altında yüksek lisans programlarına başlamıştır. 1985-1986 yılında yüksek lisans programları sosyal bilimler enstitüsüne bağlı olarak açılmıştır. 1986 yılına gelindiğinde ise söz konusu programlar sağlık bilimleri enstitüsü bünyesine kaydırılmıştır. 2011 yılına gelindiğinde de eğitim bilimleri enstitüsü bünyesine geçmiştir (Uludağ Üniversitesi, 2013).

1999 yılına gelindiğinde Niğde Üniversitesi yüksek lisans programlarına başlamıştır. 1999 yılında beden eğitimi alanında yüksek lisans çalışmalarına başlayan üniversitede söz konusu çalışmalarda bir adet doçent, 3 adet yardımcı doçent ve 5 öğretim görevlisi görev almaktadır (Niğde Üniversitesi, 2013).

Türkiye'deki en köklü üniversitelerden olan İstanbul Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor alanında yüksek lisans çalışmalarına çok geç başlamıştır. Kurumun resmi internet adresinde de programların genç olduğu belirtilmektedir. Üniversitede Sağlık Bilimleri Enstitüsü bünyesinde Hareket ve Antrenman Yüksek Lisans Programı 2008–2009, Spor Yöneticiliği Yüksek Lisans Programı 2010–2011 eğitim-öğretim yılında

açılmıştır. YÖK`ün resmi internet adresi incelendiğinde, konu ile ilgili ilk yüksek lisans tezinin 1986 yılında yapıldığı görülmektedir.

YÖK`ün resmi internet adresinden elde edilen bilgilere göre Beden Eğitimi ve Spor Bölümü`ndeki ilk yüksek lisans çalışmalarının tarihleri ve konularından bazıları, çalışmamızın alan yılına kadar şu şekilde listelenebilir:

- Aydos, L. (1985). Gazi Eğitim Fakültesi 1984-1985 öğretim yılı Beden Eğitimi ve Spor Bölümü seçme sınavı I. aşamada uygulanan testlerin kazananlar ve kazanamayanlar açısından karşılaştırılması.
- Kale, R. (1986). Gazi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor bölümü öğrencilerinde dolaşım ve solunuma etkili bazı parametrelerin 'Boy, kilo, spor yapma yılı, sigara alışkanlığı' araştırılması.
- Kutlu, M. (1986). 1985-1986 ODTÜ Beden Eğitimi ve Spor bölümü giriş sınavlarının, seçiciliği ve yeterliliği.
- Akdenk, M. (1986). Türkiye'de hükümet programlarında ve planlı dönemde beden ve spor eğitimi uygulamaları (1920-1985).
- Elaldı, Ö. (1987). Ankara'da bulunan dört üniversite de beden eğitimi ve spor uygulaması.
- Öztunalı, G. (1987). İlkokul çağındaki eğitilebilir geri zekalı çocuklarda beden eğitimi-oyun uygulaması.
- Suna, N. (1987). İstanbul bölgesi elit bayan voleybolcularının somatotipleri ve motor performans ilişkilerinin araştırılması.

- Sökmen, M. T. (1987). Eski Türk toplumlarında beden eğitimi-spor ve geleneksel Türk sporları.
- Ertekin, N. (1988). 12-18 yaş grubu öğrenci voleybolcuların başarılarını etkileyen bazı faktörler üzerine bir araştırma.
- Filiz, K. (1988). Gazi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü'nde okuyan serbest ve grekoromen güreşçilerinin vücut ağırlık merkezleri ile vücut yağ oranlarının karşılaştırılması.
- Gürdöl, İ. (1988). İstanbul Teknik Üniversitesi'nde 1987/1988 ders yılında beden eğitimi dersini seçme sebepleri ve dersin uygulanabilirliği.
- Sarıhan, A. (1989). 19-22 yaş grubundaki askeri öğrencilerin mesleki beden eğitimi test normlarının incelenmesi ve yeniden düzenlenmesi.
- Sel, S. (1990). Üniversitelerde kapalı spor salonları planlama kriterleri.
- Özkan, H. (1991). Türkiye'de beden eğitimi öğretmeni yetiştirme sisteminin pedagojik temelleri (*Pedagogical foundations of educational system of physical training teachers in Turkey*).
- Özmaden, H. (1992). Beden eğitimi ve spor bölümündeki öğrencilerin bu bölüme girmelerinde rol oynayan etkenler ve beklentileri.
- Atalay, M. (1993). Leadership styles in physical recreational activity clubs at Middle East Technical University (*Orta Doğu Teknik Üniversitesi fiziksel rekreatif aktivite kulüplerinde bulunan lider tipleri*).
- Tural, N. (1994). Beden eğitimi öğretmenlerinin stres kaynakları, stres tepkileri ve stresle başetme yolları.
- Açıkan, M. (1995). Beden eğitimi ve spor bölümlerinde, uygulamalı derslerde, uygulama anında meydana gelen sakatlıkların tesbiti (*The diagnosis of the injury occurring during the applied courses at physical education departments*).

- Kin, A. (1996). A Comparison of the effects of step aerobics and aerobic dancing on selected physiological parameters of college-aged females (*Step ve aerobik dansın üniversiteli bayanların fizyolojik parametrelerine etkisinin karşılaştırılması*).
- Kaya, N. (1997). Beden eğitimi ve spor yüksekokulu birinci sınıf öğrencilerinin akademik başarıları üzerine bir araştırma (*A reasearch about academical success of first year students in physical education and sports academy*).
- Kaya, S. (1998). The factors that influencing student participation in physical recreational activity programs at Bilkent University (*Bilkent Üniversitesi öğrencilerinin fiziksel rekreatif aktivite programlarına katılımını etkileyen faktörler*).
- Harbili, S. (1999). Kuvvet antrenmanlarının vücut kompozisyonu ve bazı hormonlar üzerine etkisi (*The Effects of strenght trainings on body composition and some hormone*).
- Karakurt, A. (2000). Sporda ısınmanın, ısınma öncesi ve ısınma sonrası sıçrama hareketine etkisinin araştırılması.
- Esen, N. (2001). Beden eğitimi ve spor öğretmeni yetiştiren yüksek öğrenim kurumlarında çalışan öğretim elemanlarının iş doyum düzeylerinin incelenmesi (*Analyses of the job satisfaction level of the faculty members of the institutions educating physical education teachers*).
- Bediz, Z. (2002). Physical self perception of athletes and non-athletes (*Sporcu ve sporcu olmayan çocuklarda fiziksel benlik algısı*).
- Çelik, Ö. (2002). Reliability and validity of Modified Conconi Test on rowing ergometers (*Modifiye Conconi Testi'nin kürek ergometrelerinde güvenilirliği ve geçerliği*).

- Salcı, Y. (2002). Comparison of landing maneuvers between male and female volleyball players (*Erkek ve bayan voleybolcularda yere iniş hareketlerinin karşılaştırılması*).
- Gürbüz, B. (2003). The Reliability and validity of the Turkish version of the service quality assessment scale. (*Hizmet kalitesi değerlendirme ölçeğinin Türkçe versiyonun güvenilirliği ve geçerliği*).
- Düz, S. (2003). Accuracy in body composition assessment with three different methods compared to dexta. (*Dexta ile karşılaştırıldığında üç farklı yöntemle değerlendiren vücut kompozisyonundaki doğruluk*).
- Yıldırım, A. (2003). Analysis of academic learning time in physical education classes of prospective and inservice teachers. (*Hizmet-içi ve hizmet-öncesi beden eğitimi öğretmenlerinin derslerindeki akademik öğrenme sürelerinin analizi*).
- Arsal, G. (2004). Effects of external and self-controlled feedback schedule on retention of anticipation timing and ball throwing task. (*Dış kaynaklı ve öğrenenin kontrolündeki geri bildirim planlamasının, sezinleme ve top atma becerisinin kalıcılığı üzerine etkisi*).
- Akıncı, Y. (2004). Effects of visual, verbal, visual+verbal feedback on learning of dribbling and lay up skill. (*İşitsel, görsel+işitsel ve görsel geri bildirimin top sürme ve turnike becerilerinin öğrenimine etkisi*).
- Özdurak, R. (2004). Vibration analysis in the diagnosis of bone mineral density in healthy and osteopenic radius bone and its correlation to muscle strength (*Sağlıklı ve osteopenik bireylerde radius kemik yoğunluğunun vibrasyon analiz yöntemi ile tespit edilmesi ve kas gücüyle ilişkisi*).
- Pamuk, S. (2004). Determining perception of physical education and sport students about requisite managerial characteristics and sex stereotypes

(Beden eğitimi ve spor bölümü öğrencilerinin gerekli yönetsel özellikler ve cinsiyet şablonları ile ilgili algılamalarının belirlenmesi).

- Kablan, N. (2004). Effects different joint positions, rotator cuff muscle fatigue and experience on shoulder proprioceptive sense among male volleyball players *(Erkek voleybol oyuncularında değişik eklem pozisyonlarının, rotator manşet yorgunluğunun ve deneyimin omuz proprioepsiyon duyusu üzerine etkisi).*

2.8. Yüksek Lisans Tezlerinin Yazımı

Bu bölümde yüksek lisans tezlerinin yazımı ile ilgili; araştırma konusu, kullanılan araştırma türleri, evren ve örneklem seçimi, araştırma desenleri, veri toplama araçları, geçerlilik ve güvenirlik başlıkları yer almaktadır.

2.8.1. Araştırma konusu

Yüksek lisans tezlerinin yazımındaki ilk aşama araştırma konusunun seçilmesidir. Araştırma konusunun seçilmesi, araştırmanın tüm unsurlarını belirleyeceği için en önemli aşamadır. Araştırmaların makul bir hedefe ulaşmak amacıyla yapılması nedeniyle araştırma konusu hedefin de ne olduğunu belirler. Herhangi bir gerçeğin ortaya çıkarılması ya da hali hazırda var olan sorunlara çözüm üretebilmek amacıyla araştırma konusu belirlenir (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2012).

Araştırma konusunun belirlenmesinde iki aşama söz konusudur. Bunlardan ilki genel konunun belirlenmesi, ikincisi konusunun daraltılmasıdır. Genel araştırma konusunun konunun genel hattının belirlenmesidir. Kuramlardan yola çıkarak, güçlü ve

zayıf yönleri inceleyerek, inceleme yaparak, tartışma yaparak ya da kaynak incelemesi yoluyla genel konu belirlenir. Genel konunun belirlenmesinden sonra belirlenen konu daraltılır. Konu daraltılırken sektör, coğrafi alan, yaş, cinsiyet ve zaman gibi faktörler göz önünde bulundurulur (Büyüköztürk ve diğerleri, 2012).

Araştırma konusu belirlenirken aynı zamanda uzmanlardan da yardım alınabilir. Araştırma konusunun belirlenmesine bağlı olarak araştırmanın problemi belirlenir. Problem, araştırma konusunda çözülmek istenen sorundur. Problem; kuramlardan, daha önceki araştırmaların bulgularından ve/veya kişisel gözlemlerden yola çıkarak oluşturulabilir (Özsoy, 2012, 10-11).

Kişi problem yaratan çevrede bazı gözlemler yapmış, olay hakkında bilgi toplamış; kendini rahatsız eden şeyin, yani problemin ne olduğunu keşfetmiş ve tanımlamıştır. Artık problem açıkça bilinmektedir. Burada, bilimsel etik kurallar problemin belirlenmesinde devreye girmektedir. Ayrıca problemin güncel bir problem olmasına da dikkat edilmelidir (Ünsal, 2002).

2.8.2. Evren ve örneklem seçimi

Bilimsel araştırmalardaki bir diğer önemli aşama evren ve örneklem seçilmesidir. Evren dendiğinde akla araştırma sonuçlarının geçerli olduğu düşünülen büyük grup gelmektedir. Evren ile bağlantılı bazı terimler bulunmaktadır. Bunlardan biri evren birimidir. Evren birimi evrenin sınırlandırılmış parçasıdır. Evren değer ise parametre olarak isimlendirilmektedir ve evreni betimleyen değerlerdir. Evren kendi arasında ikiye ayrılmaktadır. Bunlar hedef evren ve ulaşılabilir evrendir. Hedef evren araştırmayı yapan kişinin ulaşmak istediği fakat ulaşamadığı evrendir. Türkiye’de eğitim gören tüm lise öğrencileri buna örnek verilebilir. Ulaşılabilir evren de araştırmacının ulaşabileceği evrendir. Herhangi bir kasabada bulunan lise öğrencileri buna örnek verilebilir (Büyüköztürk, 2012, 3-5).

Örnekleme ise belli kurallara göre, belli bir evrenden seçilmiş ve seçildiği evreni temsil yeterliği kabul edilen küçük kümedir. Araştırmalar çoğunlukla örneklem kümeler üzerinde yapılır ve elde edilen sonuçlar ilgili evrenlere genellenir (Karasar, 2005, 110-111). Örneklem evrenin bir parçası olup hem araştırma, hem de istatistiksel bakımdan büyük önem taşır. Örneklemin en önemli özelliği yansız ve temsili olmasıdır (Kaptan, 1983, 135).

Evrenin küçük bir grubu olan ve evrenle ilgili olarak üzerinde çalışılan daha küçük grup örneklemidir. Seçilen örneklemde elde edilen bilgiler kullanılarak evren konusunda doğru bilgilere ulaşılmaya çalışılır. Örnekleme, insanların günlük hayatıyla iç içedir. İnsanlar genellikle verecekleri kararlarını örneklemde faydalanarak alır. Bir günün hava durumu, bir sonraki gün nasıl giyinileceğini ya da şemsiye alınıp alınmayacağını kararlaştırmaya yardımcı olur. Tencereden alınan bir iki pirinç tanesi, pilavın olup olmadığının; bir yudum çay, bir çaydanlık çayın nasıl olduğunun; bir bölgede bulunan birkaç tarladaki buğdayın seyri, o bölgedeki buğdayın gelişmesinin nasıl olduğunun bir göstergesidir (Arıkan, 2004, 129-130).

Örnekleme, bir araştırmanın konusunu oluşturan evrenin bütün özelliklerini yansıtan bir parçasının seçilmesi işlemini belirtir. Örneklem, seçildiği bütünün küçük bir örneğidir. Örneklemin seçildiği grubun tümü ise evreni oluşturur. Örneklem seçilirken, örneklemin temsil yeteneği taşımasına ve yeterli büyüklükte olmasına dikkat etmek gerekir. Örneklem seçilerek yapılan araştırmalar zaman ve maliyet yönünden ekonomik olduğu gibi, çoğu zaman da bütün evrenin incelenmesiyle elde edilen sonuçlar kadar geçerli, sağlıklı ve güvenilir olabilir (Gökçe, 1988, 77-78).

Örnekleme yapılırken, öncelikle araştırmanın amaçları doğrultusunda sonuçların genellenmek istendiği evrenin sınırlandırılıp çalışma evreninin tanımlanması gerekir. Araştırmaların amaçlarına göre en uygun bir çalışma evreni vardır (Karasar, 2005, 116).

2.8.3. Yüksek lisans tezlerinde kullanılan araştırma türleri

Araştırma, saptanan problemlere güvenilir çözümler aramak amacı ile planlı ve sistemli olarak verilerin toplanması, çözümlenmesi, yorumlanarak değerlendirilmesi ve rapor edilme sürecidir. Araştırma bir arama, öğrenme, bilinmeyeni bilinir hale getirilme çabasıdır (Karasar, 2000, 22).

Sosyal bilimlerde ve fen bilimlerinde en yaygın biçimde kullanılmakta olan araştırma yöntemleri “nicel araştırma yöntemleri” olmuştur. (Şimşek ve Yıldırım, 2003, 19). Biyoloji, kimya, fizik, mühendislik gibi doğa bilimleri alanlarında araştırmalar gözlem ve ölçmeye dayanır. Gözlem ve ölçmelerin tekrarlanabildiği ve objektif yapıldığı araştırmalara niceliksel, sayısal (“quantitative”) araştırma denir (Ergün, 2005).

Sayıların bu yolla kullanımı, değişkenler arasında “nasıl” veya “ne yönde bir ilişki” olduğu konularında açıklama yapma imkânı sunarken, araştırmacıyı diğer yandan da değişkenler arasındaki ilişkiyi değerlendirme bakımından sınırlandırmaktadır. Nitel yöntem sayısallaştırmaya karşı olmamakla birlikte, bunun tek başına yeterli bir veri analizi ya da sunum tekniği olmadığını kabul etmektedir. Nitel araştırmalar, basit betimsel istatistikler kullanmanın yanı sıra genel olarak katılımcıların görüşlerini yansıtmayı, olay ve olguları kendi ortamları içerisinde tanımlamayı daha ön planda tutmaktadırlar (Bogdan ve Biklen, 1992).

Zamanla nicel araştırmaların eğitim olgularını ve olaylarını açıklamadaki yetersizlikler ve bu araştırmaların sonuçlarının eğitim alanında yeterince yönlendirici

olmaması gibi sınırlılıklar nitel araştırma yöntemlerinin eğitim alanında kullanılmasına neden olmuştur. İnsan davranışı esnek ve bütüncül bir yaklaşımla araştırılabilir ve bu yaklaşımla araştırmaya dâhil olan bireylerin görüşleri ve deneyimleri büyük önem taşır (Şimşek ve Yıldırım, 2003, 14).

Psikoloji, sosyoloji, antropoloji, eğitim gibi sosyal bilim alanlarında insan ve toplum davranışları incelenmektedir. Bu davranışları sayılarla açıklamak zordur. Ölçümler bize kaç kişinin nasıl davrandığını gösterir, ama “niçin?” sorusuna cevap veremez. İnsan ve grup davranışlarının “niçin”ini anlamaya yönelik araştırmalara niteliksel (“qualitative”) araştırma denir (Ergün, 2005). Nitel araştırmada araştırmacı, olay ya da olguları katılımcı bir tavırla yakından izleyen kişi olmaktadır (Hoepfl, 1997).

Tezlerin hazırlanmasında sahip oldukları özelliklere uygun araştırma türleri kullanılır. Söz konusu araştırma türleri arasında en çok bilinenler nitel ve nicel araştırma türleridir. Nitel araştırma, görüşme, gözlem ve doküman analizi gibi yöntemlerle olayların ve algıların doğal ortamlarında ortaya konmasını amaçlar. Nitel araştırmada niçin, nasıl ve ne şekilde sorularına cevap aranır. Nicel araştırma türü olayları ve olguları nesnelleştirir ve ölçüp sayısal olarak ifade edebilir. Nicel araştırmada daha çok ne kadar, ne miktarda, ne kadar yaygın ve ne kadar sık sorularına cevap aranır (Ergün, 2005).

Tablo 2.1.’de nicel ve nitel araştırmalar çeşitli yönlerden karşılaştırılmıştır (Efe, 2013).

Tablo 2.1. Nicel araştırma ve nitel araştırma özellikleri

Özellik	Nicel Araştırma	Nitel Araştırma
Yaklaşım	Tümdengelim	Tümevarım
Amaç	Hipotez sınama, kuram sınama, gerçekleri ortaya koyma, tahmin.	İnsanın bakış açısını ortaya koyma, günlük yaşamı ortaya koyma, gerçekleri betimleme, gerçekleri derinlemesine anlama.
Araştırma Odağı	Büyük örneklem, izole değişkenler, standart ölçeklerle veri toplama, bilinmeyen katılımcılar.	Etkileşimli katılımcılar, katılımcılardan doğrudan veri toplama, tüm bağlamı inceleme.
Araştırma Planı	Resmi öneri ile çalışma başlamadan hazırlanır	Esnek bir plana sahiptir. Değişiklik gösterebilir
Veri Analizi	İstatistiksel ve sayısalıdır	Betimleyici ve yorumlayıcıdır

2.8.4. Yüksek lisans tezlerinde kullanılan araştırma desenleri

Araştırma deseni bir nevi plandır. Bu plan araştırmacı tarafından belirlenir ve araştırmada belirlenen sorunların çözümleri için kullanılır. Araştırma deseni araştırmanın hipotezlerini test eder. Kısaca araştırma deseni araştırmanın ne şekilde yapıldığıdır (Sözbilir, Göktaş, Hasançebi, Varışoğlu, Akçay, Bayrak ve Baran, 2012). Araştırma desenlerinin en sık kullanılanları şu şekilde özetlenebilir (Gurbetoğlu, 2008):

Deneyisel Yöntem: İki ya da daha fazla grup üzerine uygulanır. İstatistiksel yöntemler kullanılarak unsurların aralarındaki etkileşim incelenir.

Betimsel Yöntem: Herhangi bir konudaki mevcut durum incelenir.

Bağıntısal Yöntem: İki ya da daha fazla değişken arasında ilişki olup olmadığı incelenir.

Nedensel-Karşılaştırma Yöntemi: Bir değişken sebebiyle farklılaşan gruplar incelenir.

Tarihsel Yöntem: Bir olayın mevcut durumunu etkileyen geçmiş hali incelenir.

Sıklıkla kullanılan bir diğer araştırma deseni niteliksel yöntemdir. Niteliksel yöntem insan ve grup davranışlarını inceler ve “niçin” sorusuna cevap arar. Eğitim, psikoloji ve sosyoloji gibi alanlarda sıklıkla kullanılır. Başlıca nitel araştırma türleri şunlardır (Gurbetoğlu, 2008):

Kültür Analizi: Tutumlar, inanışlar, görüşler gibi bilgi türlerini belirlemede kullanılır. Bir kültürün yapısı, oluşum süreci vb. yönleri anlaşılmaya çalışılır.

Olgubilim: Bildiğimiz fakat tam olarak anlayamadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalardır.

Kuram Oluşturma: Sistematik olarak toplanan ve analiz edilen verilere dayalı teori oluşturma yöntemidir. Olgu bilime benzer fakat olgu bilimde olgulara ilişkin kuramlar ortaya koyma yoktur.

Örnek Olay (Durum Çalışması): Bir duruma ilişkin etkenlerin (ortam, bireyler, olaylar, süreçler vb) bütüncül bir yaklaşımla araştırıldığı ve ilgili durumu nasıl etkiledikleri ve ilgili durumdan nasıl etkilendikleri üzerine odaklanılan bir araştırma yöntemidir.

Saha Taraması: Niteliksel ya da niceliksel olabilir.

Yıldırım ve Şimşek (2011), sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri adlı kitaplarında nitel araştırma desenlerinin amaç, kuramsal temeller, veri toplama, veri analiz ve raporlaştırma açılarından karşılaştırmalarını açıklamışlardır.

Karma yöntem, tanımlamakla başlanmalıdır. Araştırma soruları veya hipotezler için nitel (açık uçlu), nicel (kapalı uçlu) verilerin toplanmasını içerir. Her iki tür verinin analizini içerir. Nitel ve nicel veri toplama ve analiz işlemleri dikkatli bir şekilde yapılmalıdır (uygun örnekleme, veri analizi adımları gibi). Desenin analizinde, verilerin birleştirilmesinde, verilerin ilişkilendirilmesinde veya verilerin yerleştirilmesinde iki veri türü dâhil edilir. Bu işlemler veri toplamının zamanlaması (eş zamanlı veya ardışık) ve her veri tabanına verilen önemle (eşit veya değil) beraber karma yöntem desenine dâhil edilir. Bu işlemler felsefi dünya görüşü veya teorisi açısından da bilgilendirilir. Bu yaklaşımda çoklu yöntem, sentez nicel ve nitel yöntemler, gibi isimler kullanılır. Ancak günümüzde karma yöntem terimi daha sık kullanılır (Teddle and Tashakkori, 2010).

Nitel ve nicel verilerin birlikte kullanıldığı karma yöntemler de son zamanlarda sıklıkla artmaktadır. Araştırmaların çoğunda ya nitel ya da nicel bir yaklaşımla araştırma problemlerine çözüm aranmış olması bir eksiklik olarak görülmüş ve bu eksikliği gidermeye yönelik farklı türdeki araştırma sorularına yanıt aranma sürecinin güçlendirilmesi, deneysel işlem boyunca ve sonrasında katılımcı yansıtımalarının incelenmesinin kolaylaştırılması adına karma yöntemler ortaya konmuştur. (Creswell and Plano Clark, 2011).

Creswell ve Plano Clark, (2007) karma yöntem araştırmasının, felsefi varsayımlarını açıklamanın yanı sıra bu yaklaşımın sorgulama yöntemleri ile de bir araştırma yöntemi olduğunu vurgulayarak karma yöntemin özelliklerini aşağıdaki gibi sıralamışlardır:

- Bir metodoloji olarak karma yöntem, araştırma sürecinde nitel ve nicel yöntemlerin birlikte kullanımını kapsayan bir yaklaşımdır.
- Bir yöntem olarak karma yöntem tek bir araştırmada hem nitel hem de nicel verilerin toplanması, analizi ve birlikte kullanımına odaklanır.

- Karma yöntem araştırmasının temel dayanağı, nitel ve nicel yöntemlerin birlikte kullanılmasıyla araştırma probleminin, her bir yöntemin tek başına yapacağından daha iyi anlaşılmasını sağladığıdır.

Creswell (2008)'e göre karma yöntem araştırmalarının temel varsayımı, nitel ve nicel araştırma yöntemlerinin birlikte veya harmanlanarak kullanılmasının araştırma problem ve sorularının bu yöntemlerin ayrı kullanılmasından daha iyi anlaşılmasını sağladığıdır. Johnson ve Christensen (2004)'e göre ise karma yöntem araştırmaları, nitel ve nicel araştırma yöntemleri veya paradigmalarının birlikte kullanımını içerir. Bununla birlikte bu tür araştırmalar farklı kaynaklarda farklı biçimlerde de adlandırılmışlardır. Bunları; harmanlanmış araştırma (blended research) (Thomas, 2003), bütünleştirilmiş araştırma (integrative research) (Johnson ve Onwuegbuzie, 2004), çoklu yöntem araştırması (multimethod research) (Hunter ve Brewer, 2003), çeşitlendirilmiş çalışmalar (triangulated studies) (Sandelowski, 2003) ve karma araştırma (mixed research) (Johnson ve Christensen, 2004) olarak sayabiliriz. Karma yöntem araştırmalarıyla ilgili farklı araştırmacılar arasından bazı ayrıntılar eklenerek veya çıkarılarak çeşitli tanımlar yapılsa da alanyazındaki ortak görüş (Creswell, 2008; Creswell ve Plano Clark, 2007; Jick, 1979; Johnson ve Christensen, 2004; Johnson ve Onwuegbuzie, 2004), karma yöntemde nitel ve nicel araştırma tekniklerinin, yöntemlerinin, yaklaşımlarının veya kavramlarının harmanlanarak veya birleştirilerek tek bir çalışmada kullanılması yönündedir. Bu ortak görüşten de anlaşıldığı gibi karma yöntemde nitel ve nicel veriler harmanlanarak veya birleştirilerek verilebilir.

Alanyazındaki farklı sınıflandırmaların yanında Creswell (2008) eğitsel araştırmalarda en sık kullanılan karma yöntem araştırmalarını; gömülü karma yöntem, açıklayıcı karma yöntem, keşfedici karma yöntem ve paralel karma yöntem olmak üzere dört başlık altında sınıflandırmıştır. Bu sınıflandırma ve özellikleri şu şekildedir.

- **Gömülü:** Nitel veya Nicel destekleyici.
- **Açıklayıcı:** Önce Nicel, sonra Nitel.

- **Keşfedici:** Önce Nitel, sonra Nicel.
- **Paralel:** Nitel ve Nicel birlikte ve eşit.

Açıklayıcı karma yöntem araştırmalarında, nicel veriler toplanıp daha sonra nicel verileri açıklamak amacıyla nitel veriler toplanırken; keşfedici karma yöntem araştırmalarında ise bir olguyu incelemek amacıyla önce nitel veriler toplanıp daha sonra nitel veriler arasındaki ilişkileri açıklamak için nicel veriler toplanır (Creswell ve Plano Clark, 2011). Paralel karma yöntem araştırmalarında ise amaç eş zamanlı olarak hem nitel hem de nicel verileri toplamak, bu verileri birleştirmek ve bir araştırma problemini anlamak için çıkan sonuçları kullanmaktır. Gömülü karma yöntem araştırmalarında da veriler eş zamanlı olarak toplanır, ancak bir veri biçimi destekleyici rol oynar. Paralel karma yöntem araştırmalarında ise nitel ve nicel yaklaşımlar eşit statüde olup veriler eş zamanlı toplanır.

2.8.5. Yüksek lisans tezlerinde kullanılan veri toplama araçları

Yüksek lisans tezlerinde ilerleyen aşamalarda veri toplama araçları belirlenir. Nitel araştırmada en sık olarak karşımıza çıkan veri toplama yöntemleri görüşme, gözlem, odak grup görüşmesi ve doküman incelemesidir. Birçok nitel araştırmada birden fazla veri toplama yönteminin bir arada kullanılması yaygındır. Araştırmacı, veri toplama yöntemlerinin artılarını ve eksilerini dikkate alarak, araştırma sorusuna yanıt verebilecek birden fazla yöntemi araştırma desenine dâhil edebilir. Bu şekilde bir veri toplama yönteminin sınırlılığı diğer bir veri toplama yöntemi ile aşmaya çalışılır. Bu yaklaşım araştırmada elde edilen bulguların geçerlilik ve güvenilirliği artırma konusunda önemli katkılarda bulunabilir. Nicel araştırmalarda da araştırmacının yöntemine göre veri toplanır. Uygun veri toplama araçları ile toplanan veriler istatistiksel analizler ile değerlendirilir. Değerlendirme sonucunda elde edilen bulgular yorumlanarak araştırma sorusuna yanıt aranmaktadır (Efe, 2013, 58). Yoğunlukla kullanılan veri toplama araçları şu şekilde listelenebilir:

Anket (sistematik) yöntemi: Anketlerde, sahip olunan problemle ilişkili olarak kişilerin görüş, öneri ve düşünceleri toplanır. Bu aşamada toplanacak bilgiler belirlenmiştir. Araştırmaya katılan kişi soruyu doğru bir biçimde okur, anlar ve cevaplar. Elde edilen cevaplar araştırmacı tarafından değerlendirilir (Sözbilir ve diğerleri, 2012).

Gözlem yöntemi: Gözlem yöntemi bir kişi ya da bir grubun yaşantısının kayıt alıntına alınıp incelenmesi yoluyla gerçekleştirilir. Sonuçlar net değildir. Diğer bir ifadeyle iki kişinin bir olay üzerinde yaptıkları gözlem farklı sonuçları ortaya çıkarabilir. Gözlemler hem önceden planlanmış hem de gelişigüzel yapılmış olabilirler (Efe, 2013).

Görüşme (mülakat) yöntemi: Mülakat olarak da isimlendirilen görüşme yöntemi araştırmacı ile herhangi bir bireyin doğrudan iletişime geçmesi ve yüz yüze görüşmesi ile yapılır. Genellikle diğer araştırmaları doğrulamak amacıyla yapılır (Sözbilir ve diğerleri, 2012).

Deney yöntemi: Deneysel yöntemde amaç bir değişkenin başka bir değişken üzerindeki etkisinin anlaşılmasıdır. Diğer bir ifadeyle deneysel yöntem iki değişken arasındaki neden-sonuç ilişkisine odaklanmaktadır (Efe, 2013).

Tarama (betimsel) yöntemi: Tarama yöntemi ise olayların, nesnelerin ve grupların “ne” olduklarını ortaya çıkarmaya çalışır. Tarama yöntemi doğal koşullar altında uygulanmaktadır (Efe, 2013).

Doküman inceleme yöntemi: Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Gözlem ve görüşme gibi diğer veri toplama yöntemleriyle birlikte kullanıldığında verinin çeşitlendirilmesi (data triangulation) amacına hizmet eder ve araştırmanın geçerliğini önemli ölçüde artırır. Araştırmacı tarafından birden fazla ve değişik aralıklarla aynı davranışları izleme olanağı verir. Bu dokümanlar, başka araştırmacılar tarafından kullanılabilir, bir araştırmacının vardığı sonuçların ne derece geçerli olduğu sınanabilir veya daha önce

ulaşılmış sonuçlardan farklı ve alternatif diğer bazı sonuçlara ulaşılmasını mümkün kılabilir. Tekrar edilmesi zor veya nadiren oluşan olay ve olguların saptanmasına olanak verir (Yıldırım ve Şimşek, 2013).

Ölçekler (tutum, ilgi vs.): Bilimsel araştırmalarda yapılan ölçmelerde oluşan karışıklıkları giderebilmek için bir takım ölçeksel sınıflandırmalara gidilmiştir. Bu sınıflandırmalar Amerikalı psikolog ve uygulamalı matematikçi Stanley Smith Stevens tarafından geliştirilmiş ve kabul edilmiştir (Stevens, 1946). Stevens (1946), sınıflandırmasında ölçekleri mesafe veya orijine sahip olup olmamalarına göre aşağıdaki tabloda görülen dört gruba ayırmıştır. Bütün tek boyutlu (unidimensional) ölçekler, bu dört ölçek tipinden birine girer. Bunlar isimsel (nominal), sırasal (ordinal), aralıksal (interval) ve oransal (ratio) ölçeklerdir (Velleman ve Wilkinson, 1993). Ölçek türleri fark, sıra, mesafe ve başlangıç noktalarına göre şu şekildedir:

İsimsel (Nominal) Ölçek: Veri toplanırken elde edilebilecek en basit ölçekler isimsel ölçeklerdir. İsimsel ölçek alınan yanıtların ya da ölçümlerin nitelik halinde belirtilmesi isimlendirilmesi ya da sınıflandırılmasıdır (Togerson, 1958).

Sırasal (Ordinal) Ölçek: Sırasal ölçek isimsel ölçeğin belirli biçimde ya da kritere göre sıralandırılmasıdır. Bu sıralandırmayı yaparken dikkat edilmesi gereken bazı kriterler vardır. Bunlar, ölçülebilen ve ölçülemeyen özellikler arasındaki, özellik ve sistem arasındaki, özellik ve belirli bir özellik arasındaki ve son olarak da özelliğin aynı miktarının iki örneği arasındaki ilişkilerdir. Sırasal ölçek, verilerin, büyüklük açısından birbirlerine göre sıralandığı (1., 2., 3., n-1., n.) bir ölçektir. Bu ölçek sadece bir değer diğerinden büyük veya küçük olduğunu gösterir, aralarındaki farkın büyüklüğünü göstermez ve gerçek sıfır noktasından yoksundur (Elhan ve Atakurt, 2005).

Aralıksal (Interval) Ölçek: Ölçek gerçek bir sıfır noktası, yani bir başlangıç noktasına göre bireylerin her birinin uzaklığına ait yorum olanağı vermiyor; fakat bireylerin ve cisimlerin arasındaki farklılıkların miktarı ya da uzaklığı yönünde bir yorum olanağı

kazandırıyor ise buna aralıksal ölçekler adı verilir. Aralıksal ölçekte her bir seviyeye çıktığımızda, ölçüler arasındaki mesafenin bir anlamı vardır. Aralık yorumlanabilir ve karşılaştırma yapılabilir (Togerson, 1958).

Oransal (Ratio) Ölçek: Aralıksal ölçekteki mutlak sıfır noktası yerine gerçek sıfır noktası alınır ve başlangıç noktası sabit bir nokta olarak seçilirse, ortaya çıkan yeni ölçeğe oransal ölçek denir (Aziz, 1994). Mutlak sıfır noktası, gerçekte tanımlanmış bir yokluğun olmadığını (termometrenin 0 dereceyi göstermesi) gerçek sıfır noktası ise, bilinen mutlak gerçek bir 0 noktasını ifade eder (elmanın 0 kg olması gerçekte hiç elma olmadığıdır). Oransal ölçeğin diğer ölçeklerden en önemli farkı da mutlak 0 noktasına başka bir deyişle yokluğa sahip olmasıdır (Babbie, 1998).

Bu ölçek türleri en zayıftan başlayıp, giderek daha güçlenen matematiksel yapılanmaya göre sıralanırsa; isimsel, sırasal, aralıksal ve oransal sıralaması elde edilir. Bu nedenle her bir değişik ölçülme ölçeğine göre elde edilen istatistiksel veriler değişik matematiksel güçtedir. Her biri için kullanılabilecek matematiksel işlemler de farklıdır. Bu işlemlerdeki istatistiksel işlemler ve analizler de değişiklik göstermektedir. Ne kadar fazla matematiksel işlem ve ikisel ilişki için uygulama mümkünse, bazı istatistik tekniklerini kullanmak için de o kadar fazla uygunluk ortaya çıkmaktadır (Togerson, 1958).

Kişilerin inançları, tercihleri, tutumları, fikirleri, bekleyişleri, kısaca psikolojik nitelikleri ile ilgili bilgilerin toplanması ve değerlendirilmesiyle ilgili özel ölçek tipleri geliştirilmiştir. Bu ölçekler içerisinde konuyla ilgili literatürde ön plana çıkanlar aşağıdaki gibi sıralanmaktadır (Karagöz ve Ekici,2004):

- 1) Thurstone Ayırma Ölçeği,
- 2) Osgood Boyutsal Ayırma Ölçeği,
- 3) Likert Toplama Ölçeği,

4) Q Tekniği.

2.8.6. Geçerlilik ve güvenilirlik kavramları

Tez çalışmalarındaki önemli kavramlardan biri de geçerlilik ve güvenilirliktir. Geçerlilik llmesi amaçlanan şeyin ne derecede ölçülebildiği konusudur. Burada lme için kullanılan aracın ölçülmesi amaçlanan değişkeni ne kadar ölçebildiği söz konusudur (zsoy, 2012, 94).

Güvenirlik ise aynı şeyin farklı bağımsız ölçümlere ne derecede aynı sonucu verdiği ile ilgilidir. Burada farklı ölçümlerde ne derecede kararlılık olduğu incelenir. Gvenirlikten lme sürecinde yanılđıların ortaya çıkmamış olması amaçlanır. Güvenirlik, tercih edilen bir yöntemle hesaplanmış bir korelâsyon katsayısı (r) ile belirlenir ve sıfır ile bir arasında değişen değerler alır. Değer bire yaklařtıķa güvenirliğin yüksek olduğu kabul edilir (zsoy, 2012, 94).

2.9. İlgili Literatür

Beden Eğitimi ve Spor alanında yapılan yüksek lisans çalışmalarının incelenmesini içeren tez ya da çalışma sayısı sınırlı olduğundan dolayı, bu bölümde farklı alanlarda yapılan lisansüstü çalışma ve tezlere de yer verilmiştir. Türkiye’de ve yurt dışında yüksek lisans tezlerinin incelenmesini amaç edinen araştırmalardan ulaşılabilen çalışmalar aşağıda özetlenmiştir. Literatür incelendiğinde, belirli bir alanda gerçekleştirilen çalışmaların belirli özellikleri itibariyle değerlendirildiği birçok makale ve tezin yer aldığı görülmektedir.

2.9.1. Yurt dışı araştırmaları

Adams ve White (1994), 1992 yılında kamu yönetimi, kriminoloji, yönetim, planlama, sosyal çalışmalar, kadın çalışmaları alanlarında tamamlanmış olan toplam 1152 doktora tezinin özetini incelemiştir. Araştırmacılar, okuyacakları özetlerin sistematik bir hal alması için bir ölçüt belirlemişlerdir. Bunun doğrultusunda bir veri toplama formu geliştirmişlerdir. Geliştirilen bu form teze ilişkin genel bilgileri, tezin niteliğine yönelik bazı göstergeleri ve araştırma yöntem ve tekniklerine ilişkin belirli bilgileri içermektedir. Tezler araştırmacılar tarafından birbirinden bağımsız olarak teker teker incelenmiştir. Daha sonrasında veri toplama formları karşılaştırılarak arada büyük ölçüde uyumun olduğu gözlenmiştir. Farklılığın bulunduğu noktalarda tekrar özetler incelenerek ortak bir noktada sonuca ulaşılmıştır. Bulgular dâhilinde bakıldığında, kuramsal araştırmaların eksikliğine değinilmiş ve dikkat çekici olduğu belirtilmiştir. Tezlerde genel olarak örnek olay incelemesinin kullanıldığı ifade edilmiştir. Bu sonuçlar dâhilinde araştırmacılar doktora tezlerinin nitelik yönünden daha da zenginleştirilerek geliştirilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Coorough ve Nelson'un (1994), felsefe ve eğitim alanında yapılan doktora tezlerini incelemişlerdir. İçerik olarak araştırmacılar; örneklemeler, araştırma modelleri, sonuçları anlamlılığı, katılımcıların yaşı bakımından incelemişlerdir. Bu çalışmanın örneklemine, 1950–1990 yılları arasında yayınlanmış 1007 felsefe ve 960 eğitim doktora tez özetini oluşturmuştur. Felsefe alanında yapılan tezlerin çoğunluğunda çoklu istatistiksel teknikler kullanılmıştır. Eğitim alanında yapılmış doktora tezlerin ise daha çok tarama modelinde olduğu ve özellikle eğitim yönetimi alanında yapılan araştırmalarda bu duruma sıkça rastlandığı gözlenmektedir.

Coorough ve Jack (1997), 10279 tez özetini içerik çözümlemesi ile incelemişlerdir. Bu çalışmayı 1950–1990 yılları arasında eğitim alanında yayınlanmış olan tezler oluşturmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre tezlerde çoğunlukla tarama modelinin kullanıldığı ve betimsel çalışmalara yer verildiği belirlenmiştir. Tezlerin

dörtte birinde hiçbir istatistiksel bilgiye rastlanmamakta ve üçte birinde ise istatistiksel anlamlılık sonuçlarında hataya rastlanmaktadır. Yılların ilerlemesiyle birlikte tezlerde yer alan yanlışların azaldığı gözlenmiştir.

Caffarella (1999), yaptığı çalışmada toplam 2689 doktora tezini kullanılan yöntemler ve araştırma konuları açısından incelemiştir. Bu tezler 1977- 1998 yılları arasındaki 22 yıllık süreçte eğitim teknolojileri alanında 55 farklı Amerikan üniversitesinde tamamlanmış tezlerdir. Caffarella'nın yaptığı bu çalışmada içerik çözümlemesi yapılmıştır. Çalışma kapsamındaki ilgili tez isimlerine <http://www.edtech.unco.Edu/disswww/dissdir.htm> web tabanından ulaşılmıştır. Yapılan analizler sonucu elde edilen bulgular, tezlerin araştırma konusu bakımından büyük çeşitlilik gösterdiğini, yine de öne çıkan konuların televizyon, bilgisayar, öğretici/eğitsel programların geliştirilmesi, simülasyon oyunlar ve video olduğunu ortaya çıkartmıştır. Araştırma yöntemleri bakımından karşılaştırmalı araştırmalar ile deneysel araştırmaların oranında bir azalma eğilimi olduğu, buna karşın nitel araştırma oranında ise bir artış olduğu tespit edilmiştir.

Kivirauma (1999), Finlandiya'da tamamlanmış olan 335 doktora tezini incelemiştir. 1904 ve 1995 yılları arasındaki tezleri kapsayan bu çalışmada eğitim araştırmaları değerler dizisindeki değişimler incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına bakıldığında eğitim tarihinin ağırlıklı olduğu yıllar 1900'lü yılların başları olarak tespit edilmiş, ancak eğitim tarihinde düşüş ile beraber deneysel çalışmaların alana olan hâkimiyetinin 1950'li yıllarda gözlemlendiği belirtilmiştir. Faktör analizinin bu dönemde yaygın olarak kullanıldığı tespit edilmiş ve 1970'li yıllarda araştırmacıların %80'inin faktör analizini kullandığı irdelenmiştir. Deneysel araştırmaların bu yıllarda baskınlığının arttığı belirtilse de, bu durum ancak 1980'li yıllarda doktora tezlerine yansıyabilmiştir. 1990'lı yıllara gelindiğinde ise araştırmalarda nitel yöntemlerin artışı gözlenmiştir. Araştırmacının nitel araştırmalarda dikkat çektiği farklı noktalardan biri de araştırmaların özellikle kadın araştırmacılar tarafından gerçekleştirildiğidir. Bulgular sonucunda araştırmacı, doktora adaylarının farklı ve özgün çalışmalardan ziyade, hali

hazırda ve geleneksel yolları tercih etmelerinin sebeplerini oldukça anlaşılabilir ve akla yatkın olduğunu belirtmiştir.

Cleary (2000), Amerika’da tamamlanmış olan 168 doktora tezini 1998 tarihi itibarıyla incelemiştir. Araştırmacı bu çalışmasını daha önceki yıllarda yapmış olduğu 1981 tarihli 142 doktora tez incelemesi (McCurdy ve Cleary, 1984) ve 1990 tarihli 165 tez incelemesinin (Cleary, 1990) devamı olarak ele almıştır. Bu araştırmayı yapmasındaki asıl amaç, daha önce incelediği doktora tezlerinin niteliğindeki değişim ve gelişim durumlarını tespit etmektir. Çalışma dâhilindeki tezler araştırmacının amacı, nedensel ilişkiler, kuram test etme, yöntemsel geçerlik konunun özgünlüğü ve konunun önemi olmak üzere altı ölçüte göre değerlendirilmiştir. Belirtilen bu altı ölçüte göre karşılaştırmalı olarak incelenen tezlere ilişkin frekans, yüzde ve değişim oranları incelenmiştir. Tezler çalışmada 1981’den 1990’a, 1990’dan 1998’e ve 1981’den 1998’e şeklinde yıllar arasındaki duruma bakılarak değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular sonucu doktora tezlerinin yıllara göre niteliği ve doğasında önemli değişikliklerin olduğu gözlenmiştir. Yıllara göre ölçütlerin karşılanması durumuna bakıldığında 1981’e ait ortalama 1,82, 1990’a ait ortalama 2,82 ve 1998’e ait ortalama 3,30 olarak tespit edilmiştir. Aynı şekilde 1981 yılında en az dört ölçütü karşılayan araştırma %13.4 seviyesinde iken, 1990 yılında bu %34.5 ve 1998 yılında en az beş ölçütü karşılayan araştırmaların %32.7 seviyesinde olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgular doğrultusunda, belirlenen ölçütler dâhilinde tezlerin niteliğinde önemli ölçüde gelişim sağlandığı belirtilmiştir.

Costa (2007), çalışma alanı olarak seçtiği eğitim teknolojisi alanında tamamlanmış yüksek lisans tezlerini incelediğinde, bu alandaki çalışmaların 2001-2005 yılları arasında daha yoğun olduğunu tespit etmiştir. Araştırma konusuna bakıldığında genel olarak bilgi/iletişim teknolojileri ve bunların eğitim uygulamalarında kullanılması durumları araştırılmıştır. Tezlerde evrenin tamamı ya da sınırlı bir çalışma kümesi seçmek yerine, genel olarak örneklem alma yoluna gidilmiş, örneklem tabanı olarak da materyaller üzerinde çalışılmıştır. İncelenen tezlerde genel itibarıyla nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı; ayrıca gözlem ve görüşmenin veri toplama yöntemi olarak sıklıkla tercih edildiği saptanmıştır.

Juodaitytė ve Kazlauskienė (2008), çalışmalarında Litvanya'daki Kaunas Technological, Vilnius Pedagogical ve Lithuanian Academy of Physical Culture üniversitelerinde eğitim bilimleri alanında yayınlanmış doktora tezlerini incelemişlerdir. İnceleme yıllarını on yıl olarak sınırlandırmışlardır. Çalışmada kullanılan araştırma yöntemleri açısından durum, incelenen içerik durumunu belirlemektedir. Araştırmalar sonucunda doktora tezlerinin çoğunlukla nicel araştırma türünde olduğu, bu araştırmalarda anketlerin ve testlerin kullanıldığı belirlenmiştir. Ayrıca nitel ve nicel araştırma türlerinin birlikte ele alındığı çalışmalara da rastlanmıştır.

2.9.2. Yurt içi araştırmaları

Balcı (1990), yaptığı çalışmasında Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi'nin kuruluşundan itibaren yapılmış olan 54 doktora tezini incelemiştir. Araştırmacı çalışmasında kullandığı tezleri problem, evren-örneklem, araştırma modeli, veri toplama yöntemleri ve veri çözümleme yaklaşımları bakımından incelemiştir. Araştırmacının bu incelemeler neticesinde elde ettiği bulgulara bakıldığında, doktora tezlerinde ele alınan sorunların benzerlik gösterdiği, bir başka ifade ile yeni ve orijinal konuları ele almak yerine, daha önceden ele alınmış konuların daha farklı evren ve örneklemeler üzerinde tekrarlandığı belirtilmiştir. Çalışmada evren-örneklem açısından tezler “iyi” düzeyde değerlendirilmiş, araştırma modelleri incelendiğinde yarısının tarama, yarısının deneme modeliyle çalışıldığı ve araştırma problemine uygun model seçildiği görülmüştür. Bunun yanında araştırma modellerinin betimlenmesi ile ilgili eksikler olduğu da araştırmacı tarafından dile getirilmiştir. Araştırma kapsamındaki bir başka amaca bakıldığında veri toplama tekniklerinde, daha çok yazılı veri toplama teknikleri(anketler) kullanıldığı ve birden fazla veri toplama aracı kullanıldığı belirlenmiştir. Araştırma sonucunda kullanılan veri toplama araçlarının geçerlik ve güvenirliklerinin “orta” düzeyde olduğu belirtilmiştir. Araştırmacı, ayrıca araştırmaların neredeyse tamamının nicel araştırma tekniği ile uyumlu olduğunu ve araştırmalarda bir değişkenli çözümleme tekniklerinin kullanıldığını belirtmiştir.

Erkuş (1999), yaptığı çalışmasında Hacettepe, ODTÜ ve Ankara Üniversitesi'nin Eğitimde Psikolojik Hizmetler / Ölçme ve Değerlendirme anabilim dalları ve psikoloji bölümlerindeki tezleri incelemişlerdir. Çalışmada incelenen tezleri 1990-1996 yılları arasında sonuçlanan 93 yüksek lisans ve doktora tezi olarak belirlemişlerdir. Araştırmacı çalışmanın amacını kullanılan ölçme araçlarının nitelikleri, yapılan çözümlemelerin uygunluğu ve psikometrik terimler açısından incelenmesi olarak belirtmiştir. Araştırmacı, bahsedilen konularda tezlerde pek çok sorun (uygun olmayan çözümleme tekniklerinin kullanımı, geçerliği güvenilirliği olmayan ölçme araçlarının kullanımı, psikometrik terimlerin yanlış kullanımı ve kavram kargaşasının gözlenmesi vb.) saptamasına paralel olarak, nitelik açısından Türkiye'de bu alanlarda yapılmış tezlerin yeterli düzeyde olmadığını ifade etmektedir. Ayrıca araştırmacı, belirlenen sorunların sadece adı geçen üniversitelerle sınırlı olmadığını, diğer üniversite ve bölümlerde de benzer sorunların gözlemlendiğini vurgulamıştır.

Altıparmak ve Nakiboğlu (2001), gerçekleştirdikleri çalışmalarında Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde Fen Bilimleri alanında tamamlanan lisansüstü tezleri kullanılan araştırma yöntemi açısından incelemiştir. Araştırmalarında inceledikleri tezleri 1999-2001 yılları arasındaki tezler olarak belirlemişlerdir. Çalışma kapsamında araştırmacılar, tarama modelindeki bu çalışmada ilgili alanlardan 37 yüksek lisans ve 6 doktora tezi incelemişlerdir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular dâhilinde, incelenen yüksek lisans tezlerinin büyük bir kısmında nicel araştırma türlerinin kullanıldığı, doktora tezlerinin ise tamamında nicel araştırma türlerinin kullanıldığı belirtilmiştir. Ayrıca araştırmacılar, yalnızca nitel araştırma türünün kullanıldığı herhangi bir tezle karşılaşmadıklarını belirtmişlerdir.

Altın (2004), Ankara, Gazi ve Hacettepe üniversitelerinde gerçekleştirilmiş 397 yüksek lisans tezini incelemiştir. 1985-2002 yılları arasında yayınlanan tezler çalışmanın evrenini oluşturmuştur. Araştırmacı incelediği tezleri tez konusu, tezin yöntemi, tezin veri toplama aracı, tezlerin danışmanları, cinsiyet, jüri üyeleri ve

gerçekleştirildikleri öğretim kademeleri açısından incelemiştir. Bulgular sonucunda tezlere danışmanlık yapan öğretim üyelerinin %45'inin profesör, %28'inin doçent, %26'sının yardımcı doçent ve %1'inin doktor unvanlı olduğu görülmüştür. Araştırmacı, genel olarak betimsel ağırlıklı yöntemlerin kullanıldığını, konu olarak program geliştirme ve program değerlendirme çalışmaları üzerinde pek durulmadığını, bununla beraber “ilk ve orta öğretim kademesinde” yoğun olarak çalışıldığını belirtmiştir.

Balcı (2004), yaptığı çalışma Türkiye’de 1987 yılından beri yazılmış olan fen bilimleri eğitimi ile ilgili yüksek lisans ve doktora tezlerini incelemiştir. Araştırmacı çalışma amacı kapsamında tezlerin yıllara, kurumlara, yazım diline ve cinsiyete göre dağılımlarını incelemiştir. Ayrıca çalışmada ölçüt olarak 1987 yılından itibaren fen bilimleri eğitimi alanında tamamlanan yüksek lisans ve doktora tezlerinin seçimi sırasında tezlerin Yükseköğretim Kurulu Yayın ve Dokümantasyon Dairesi Başkanlığı’ndan erişilebiliyor olması kabul edilmiştir. Bu doğrultuda ulaşılan 17 doktora, 276 yüksek lisans tezi incelenmiştir. Araştırmacı, elde ettiği bulgular dâhilinde lisansüstü tezlerin yıllara, kurumlara, dile, cinsiyete göre frekans dağılımları, tamamlanan yüksek lisans ve doktora tezlerinin sayısının her yıl giderek arttığını belirtmiştir. Ayrıca en fazla sayıda tezin Gazi Üniversitesi’nde tamamlandığını, bunun yanı sıra tezlerin büyük bir kısmının (%87.40) dilinin Türkçe olduğunu ve cinsiyet bakımından bayanların yüzdesinin (%54.30), erkeklerden (%45.70) daha fazla olduğunu belirtmiştir.

Yıldız (2004), yetişkin eğitimi alanında yaptığı çalışmasında Boğaziçi ve Ankara Üniversitelerinde gerçekleştirilmiş 110 lisansüstü tez çalışmasını incelemiştir. Çalışmanın evrenini 1978-2001 yılları arasındaki tezler oluşturmuştur. Araştırmacı çalışmasında tezleri süreklilik, araştırma konusu, niceliksel durum, araştırma yaklaşımları ve yöntemleri açısından incelemiştir. Bulgular dâhilinde araştırmacı genel olarak betimsel araştırma modelinin tercih edildiğini ve yeterli seviyede çalışma ve sonuca ulaşılmadığını belirtmiştir. Ayrıca araştırma önceliklerini ve eğilimlerini belirleyici düzenekler bulunmadığını ifade etmiştir. Araştırmacı Türkiye’deki yetişkin

eğitimi araştırmalarında pozitivist/ampirist/akılcı paradigmanın etkisinin fazla olduğunu, bu etkinin araştırmalarda ağırlıklı olarak nicel araştırma yöntemlerinin kullanılmasına yol açtığını belirtmiştir. Uygulamalı araştırmalarla, kurama dönük araştırmalara pek ilgi duyulmadığını; bunun sebebinin kuramsal araştırmaların gerçekleştirilebilmesi için yeterli bilgi birikimine sahip olunmaması olduğunu belirtmiştir. Araştırmacı tezlerde kurama dönük ya da neden-sonuç ilişkilerini araştıran araştırmalardan ziyade durum saptayıcı/değerlendirici araştırmalar yapıldığını da belirtmiştir.

Gürdal, Bakioğlu ve Öztuna (2005), yaptıkları çalışmada, Marmara Eğitim Bilimleri Enstitüsü'nde fen bilgisi eğitimi ve öğretimi alanında tamamlanmış ikisi doktora ve 34'ü yüksek lisans olmak üzere toplam 36 tezi incelemişlerdir. Araştırmacılar çalışmada 1997-2003 yılları arasındaki tezleri incelemişlerdir. Araştırmanın amacı, tezi tamamlayanların cinsiyetleri, danışmanların unvanları, kaynak, yöntem ve evrensel bilime katkı boyutları olarak belirlenmiştir. Araştırmacılar tezleri belirtilen ölçütler doğrultusunda inceleyebilmek için bir tez değerlendirme formu geliştirilmişlerdir. Araştırmacılar elde edilen bulgular dâhilinde, incelenen tezlerin büyük oranda fen bilgisi öğretmenliği ve fizik öğretmenliği bilim dallarında tamamlandığını, cinsiyet bakımından bayanların yüzdesinin erkeklere yakın olduğunu ve tez danışmalarının dağılımı bakımından profesör ağırlıklı olduğunu saptamışlardır. Ayrıca, tezlere bakıldığında büyük oranda deneme modelinin kullanıldığı, tezlerin örneklem grubunun yarısından fazlasını devlet okullarında okuyan öğrencilerin oluşturduğu belirlenmiştir.

Göktaş ve Erdem (2006), gerçekleştirdikleri çalışmada sağlık alanında yapılan lisansüstü tezleri incelemişlerdir. Çalışmada 1985-2003 yılları arasında yapılmış 406 tez incelenmiştir. Araştırmacılar çalışmanın amacını, söz konusu tezlerin incelenmesi yoluyla sağlık yönetiminin genel görünümüne ait ipuçları toplamak olarak belirlemişlerdir. Bu amaçla hareket eden araştırmacılar, sağlık yönetimi konusunda en çok teze sahip ilk sekiz üniversitenin Hacettepe, İstanbul, Marmara, Gazi, Dokuz Eylül,

GATA, Anadolu ve Ankara üniversiteleri olduğunu tespit etmişlerdir. Doktora tezleri açısından bakıldığında, toplam tez sayısında olduğu gibi Hacettepe Üniversitesi yine ilk sırada, Yüksek Lisans tezleri açısından ise İstanbul Üniversitesi ilk sıradadır. Araştırmacılar bu tezlerin tamamına yakınının sosyal ve sağlık bilimleri enstitüleri tarafından hazırlandığını belirtmişlerdir. Enstitü olarak sağlık yönetimi alanında en fazla tez Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü'nde yapıldığı görülmüştür. Ayrıca tezlerde en çok “sağlık hizmetleri”, “hastaneler”, “hastane yönetimi”, “sağlık kuruluşları” gibi anahtar kelimelerin kullanıldığı belirlenmiştir.

Karadağ (2009), Türkiye’de eğitim bilimleri alanında yapılmış doktora tezlerin tematik dağılımlarını incelediği çalışmasında 211 doktora tezini analiz etmiştir. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı bu çalışmada, durum çalışması modeli benimsenmiştir. Çalışmanın çalışılabilir evreni, Türkiye’de eğitim bilimleri alanında yapılan doktora tezlerinden oluşmaktadır. Çalışmada herhangi bir örnekleme yöntemine başvurulmamış ve çalışma evrenin tamamına ulaşılması hedeflenmiştir. Ancak bazı tezlerin kullanımı ve yayımlanmasında karşılaşılan kısıtlıklar nedeniyle örneklem kapsamında ele alınan tez sayısı 211 birim olarak gerçeklemiştir. Çalışmada veri toplama aracı olarak, araştırma kapsamında geliştirilen tematik yapı belirleme formu kullanılmıştır. Çalışmada verilerin çözümlenmesinde içerik analizi türlerinden frekans analizi ve kategorisel analiz tekniği kullanılmıştır. Bulgular eğitim bilimleri alanında yapılan doktora tezlerinde başarı ve tutum temasında yoğunlaştığı görülmüştür.

Karkın (2011), yapmış oldukları Güzel Sanatlara bağlı Müzik Bilimleri alanındaki çalışmalarında 2010 yılına kadar yapılmış olan lisansüstü çalışmaları, anabilim/anasanat dalları, üniversiteler, enstitüler, danışmanlık, yıl dağılımları ve konu alanları açısından analiz ederek genel bir değerlendirme yapmayı amaçlamıştır. Bu amaçla araştırmacı, 107 adet Yüksek Lisans, 21 adet Doktora ve 6 adet Sanatta Yeterlik olmak üzere toplam 134 lisansüstü çalışmayı değerlendirmiş, istatistikî analizler ile birlikte, tezlerin tümünü belirlenen ölçütler doğrultusunda incelemiştir. Araştırmacı elde ettiği bulgular sonucu müzik bilimleri alanında uzman kişilerin, araştırmacıları

lisansüstü çalışmalarda müzikoloji ve alt dallarını içeren konulara yönlendirdiğini, çok nadir olarak eğitim konularının yer aldığını belirtmiştir.

Yaşar ve Aral (2011), gerçekleştirdikleri çalışmalarında Türkiye’de okul öncesinde drama alanında yapılmış lisansüstü tezlerin tematik dağılımları incelenmişlerdir. Araştırmacılar, çalışmanın evrenini, YÖK Yayın Dokümantasyon Daire Başkanlığı tarafından 1990-2010 yılları arasında onaylanan ve arşivlenen, konu bölümü eğitim ve öğretim olarak dizgilenen 318 lisansüstü eğitim tezi olarak belirlemişlerdir. Araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmacılar örneklem olarak ise okul öncesinde drama alanında yapılmış 33 yüksek lisans ve 7 doktora tezi olmak üzere toplam 40 lisansüstü tezi incelemişlerdir. Elde edilen bulgular dâhilinde, ilk yapılan yüksek lisans tezlerinde dramanın okul öncesinde kullanımı üzerine yoğunlaşıldığını, daha sonraki çalışmalarda ise dil ve iletişim becerileri, bakış açısı alma becerileri, sosyal-duygusal gelişim, müzik, fen ve matematik eğitimi, yaratıcılık, beslenme ve rol oynama temalarına yer verildiğini ve drama uygulamaları konusunda öğretmen görüşlerinin incelendiğini tespit etmişlerdir.

Kurtoğlu ve Seferoğlu (2012), yaptıkları çalışmada Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi (BÖTE) alanında gerçekleştirilen tezleri yöntem ve içerik açısından incelemişlerdir. Çalışmalarında 2004-2011 yılları arasında gerçekleştirilen lisansüstü tezleri incelemişler, çalışma sonucunda, tezlerde en fazla “yeni teknolojilerin (Ağ günlüklerinin) eğitsel amaçlı kullanımı, internetin eğitsel anlamda kullanılması, farklı materyaller, hiper ortamların eğitimde kullanımı, çevrimiçi sözlük kullanımı, çevrimiçi öğrenme ortamları, eğitsel materyallerin kullanımı, BDE, eğitimde teknoloji kullanımı ve üç boyutlu materyallerin eğitsel amaçlı kullanımının etkilerinin incelenmesi” noktaları üzerine çalışmalar gerçekleştirildiği belirlemişlerdir.

Gömleksiz ve Bozpolat (2013), çalışmalarında Türkiye’de Eğitim Programları ve Öğretim alanında dalında lisansüstü düzeyde yapılan tezlerin genel bir değerlendirmesini yapmışlardır. Bu doğrultuda araştırmacılar, Eğitim Programları ve

Öğretim alanında lisansüstü düzeyde yapılan tezleri araştırma konusu, araştırma modeli, araştırmanın örnekleme-çalışma grubu, veri toplama araçları ve veri analiz teknikleri açısından incelemişlerdir. Araştırmada 243 yüksek lisans tezi ile 48 doktora tezi incelenmiştir. Araştırmacılar çalışmalarında doküman analizi tekniği ile içerik analizi kullanmışlardır. Elde edilen bulgular dâhilinde Eğitim Programları ve Öğretim alanında hazırlanan lisansüstü tezlerde çoğunlukla program değerlendirme, öğretim yaklaşımları, modelleri, stratejileri, metot ve teknikleri üzerinde durulduğunu tespit etmişlerdir. Araştırmacılar tezlerin çalışma gruplarının öğretmenler ile ilköğretim, ortaöğretim ve üniversite öğrencilerinden oluştuğunu belirtmişlerdir. Araştırmacılar ölçek, anket, başarı testi, görüşme, doküman ve gözlem tekniklerini kullanmışlardır. Araştırmacılar tezlerde kullanılan veri analiz tekniklerinin bağımsız gruplar, t testi, ANOVA, MANOVA, regresyon analizi olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca, nitel araştırmalarda içerik analizi, betimsel analiz ve doküman analizinin kullanıldığı belirlenmiştir. Araştırmacılar araştırma sonuçlarına dayalı olarak Eğitim Programları ve Öğretim alanında deneysel, nitel ve karma araştırma modellerinin daha çok kullanılması, alana katkı sağlayacak işlevsel konuların seçilmesi, uygun örneklem ve çalışma gruplarına ulaşılması ve veri toplama araçlarının çeşitlendirilmesi gibi önerilerde bulunmaktadır. Bunların yanı sıra doküman analizi niteliğindeki çalışmaların, Eğitim Programları ve Öğretim alanında yazılmış makale ve bildiriler üzerinde de yapılması da önerilmektedir. Ayrıca hazırlanan tezlerin yöntem bölümünde araştırma sürecinde yapılanların detaylı bir şekilde anlatılması ve okuyucuya araştırma süreci hakkında geniş bir perspektif sunması önerilmektedir.

Küçüköğlu ve Ozan (2013), çalışmalarında Türkiye’de 2008-2012 yılları arasında sınıf öğretmenliği alanında yapılmış yüksek lisans ve doktora tezlerinin incelenerek lisansüstündeki araştırma eğilimlerini incelemişlerdir. Araştırmacılar, bu temel amaç doğrultusunda, tezleri yayınlandığı yıl, yöntemi, veri toplama araçları, örneklem özellikleri, veri analiz teknikleri ve konu alanları açısından incelemişlerdir. Araştırmacılar çalışma kapsamındaki tezleri betimsel yaklaşım çerçevesinde doküman incelemesi yapılarak incelenmiş ve her bir tez “Tez Sınıflama Formu” kullanılarak içerik analizine tabi tutmuşlardır. Çalışmada YÖK Ulusal Tez Veri Tabanında yer alan

ve tam metin olarak ulaşılabilen sınıf öğretmenliği bilim ya da ana bilim dalındaki tezler çalışma kapsamına alınmış ve çalışma 2008-2012 yılları ile sınırlandırılmıştır. Elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi kullanılmıştır. Araştırmacılar elde ettikleri bulgular sonucu tezlerin çoğunluğunun nicel çalışmalar olduğunu, betimsel tarama türünde olduğunu, tezlerde çoğunlukla anket ya da likert tipi ölçeklerin kullanıldığını, öğretmenler ve ilköğretim 1-5 öğrencileriyle çalışıldığını ve t-testi ve varyans analizi istatistiklerinin kullanıldığını belirlemişlerdir. Araştırmacılar ayrıca incelenen tezlerin sırasıyla en çok eğitim programları ve öğretim, Türkçe eğitimi ve hayat bilgisi ve sosyal bilgiler eğitimi alanlarında yapıldığı sonucuna ulaşılmışlardır.

İncelenen yurt içi ve yurt dışı araştırmalara bakıldığında, yurt içi çalışmaların daha çok tek bir konu üzerine yoğunlaşarak gerçekleştirildiği görülmüştür. Yurt içi çalışmalarda tek bir üniversite, bölüm, anabilim dalı ya da yıl ile sınırlandırıldığı söylenilebilir. Bu durum göz önüne alındığında çalışmalardan elde edilen sonuçlar, genellikle nicel araştırma türünün sıklıkla kullanıldığını ve tarama modellerinin üzerinde durulduğunu göstermektedir. Çalışmalarda örneklem gruplarının ve bilgi toplama kaynaklarının genellikle ilk ve ortaöğretim kademesindeki bireylerden (öğrenci, öğretmen vb.) meydana geldiği görülmüştür. Elde edilen verilerin büyük bir çoğunluğu yazılı veri toplama araçlarıyla toplanmış olduğu görülmektedir. Bunun yanında bu araçlardan bir kısmının geçerli ve güvenilirlik problemlerinin olduğu da belirtilmiştir. Veriler analiz edilirken tek değişkenli istatistikler ve betimsel çözümlemelerin kullanıldığı belirtilmiştir.

Yurt dışı çalışmalarına bakıldığında, yurt içi çalışmalara benzer olarak araştırma konusu, özet araştırma yöntem ve teknikleri ve ilgili bölümlerde yapılan hatalar bakımından değerlendirildiği görülmüştür. Çalışmalar sonuç olarak tezlerdeki araştırma konularının çeşitlilik gösterdiğini, yurt içi çalışmalarda olduğu gibi yurt dışı çalışmalarda da nitel araştırma türünün, gün geçtikçe artışının gözlemlenmesine karşın nicel araştırmalara göre yine de daha az olduğunu göstermektedir. Veriler analiz edilirken yurt içi tezleriyle benzer olarak tek değişkenli istatistikler ve betimsel çözümlemelerin kullanıldığı belirtilmiştir.

Genel itibariyle yurt içi ve yurt dışındaki ilgili araştırmalar göz önüne alındığında, tezlerde nicel araştırma türünün nitel araştırma türüne göre üstünlüğü görülmektedir. Ayrıca modeller içerisinde kullanımı en fazla olan modelin tarama modeli olduğu, veri analizlerinde tek değişkenli istatistiklerin ve betimsel istatistiklerin kullanımının diğer istatistiksel yöntemlere oranla daha fazla olduğu ortak ve dikkat çeken noktalar arasındadır.

III.BÖLÜM

3. Yöntem

Bu bölümde araştırma modeli, araştırmanın evren ve örnekleme, veri toplama teknikleri ve verilerin analizi hakkında bilgi verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Araştırma; geçmişte ya da halen var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan tarama modelinde (Karasar, 2002, 77) desenlenmiştir. Tezlerin incelenmesinde nitel veri toplama yöntemlerinden biri olan döküman incelemesi kullanılmıştır. Doküman inceleme tekniği yüksek lisans tezlerinin incelenebilmesi ve betimlenerek var olan durumun yorumlanabilmesi için kullanılmıştır. Nitel araştırmalarda doküman incelemesi olasılığa dayalı örnekleme ile geniş bir örneklem oluşturulmasına olanak tanımaktadır. Bu yolla, nitel araştırmanın en önemli sınırlılıklarından birisi olan ve büyük ölçüde örneklem büyüklüğünden kaynaklanan “genelleme” sorunu çözülebilmektedir (Tavşancıl ve diğerleri, 2010, 21). Beden Eğitimi ve Spor alanındaki tezler incelenerek belirlenen ölçütler açısından betimlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen niteliksel veriler sayısal hale dönüştürülüp betimleyici istatistiksel kullanılarak yorumlanmıştır.

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Beden Eğitimi ve Spor alanında yapılan yüksek lisans tezleri oluşturmaktadır. Örneklemi ise; 2004–2014 yılları arasında onaylanan ve yayımlanan 272 adet yüksek lisans tezi oluşturmaktadır.

Tablo 3.1. tezlerin üniversitelere göre dağılımını göstermektedir.

Tablo 3.1. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin üniversitelere göre dağılımı

Üniversite	Frekans	Yüzde
Gazi	49	18,0
Marmara	22	8,4
Sakarya	21	7,9
Abant İzzet Baysal	15	5,5
Selçuk	14	5,1
Ankara	13	4,8
Dumlupınar	11	4,0
Cumhuriyet	10	3,6
Mersin	9	3,3
Niğde	9	3,3
Yeditepe	8	2,9
Hacettepe	7	2,5
Karadeniz Teknik	7	2,5
Celal Bayar	6	2,2
Çukurova	6	2,2
Fırat	6	2,2
Kocatepe	6	2,2
Muğla	6	2,2
İnönü	5	1,8
Anadolu	4	1,5
Kırıkkale	4	1,5

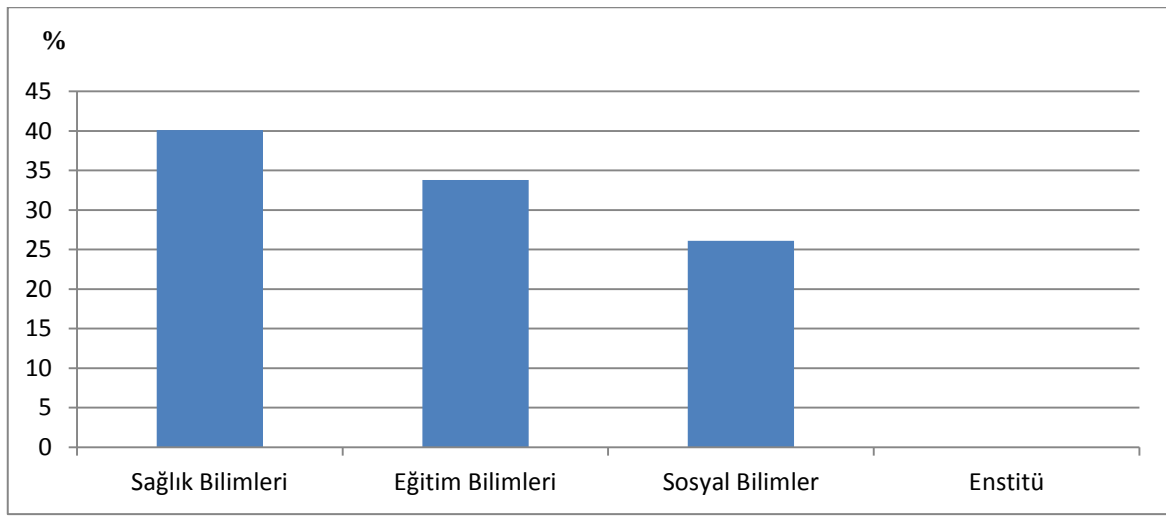
On dokuz Mayıs	4	1,5
Ege	3	1,1
Trakya	3	1,1
Uludağ	3	1,1
Aksaray	2	1,4
Balıkesir	2	0,7
Çanakkale	2	0,7
ODTÜ	2	0,7
Pamukkale	2	0,7
Yüzüncü Yıl	2	0,7
Atatürk	1	0,3
Beykent	1	0,3
Dokuz Eylül	1	0,3
Harran	1	0,3
Kafkas	1	0,3
Kahramanmaraş	1	0,3
Karamanoğlu Mehmet Bey	1	0,3
Kocaeli	1	0,3
Mehmet Akif Ersoy	1	0,3
Toplam	272	100,0

Tablo 3.1. incelendiğinde, çalışmaya katılan 272 tezin %18,0'i Gazi Üniversitesi bünyesinde yapılan çalışmalardır. Birçok üniversitenin %4-5 aralığında destekte bulundukları tespit edilmiştir. Ön plana çıkan üniversiteler arasında Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Ankara Üniversitesi, Cumhuriyet Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Sakarya Üniversitesi ve Selçuk Üniversitesi gözlemlenmektedir.

Tablo 3.2. ve Grafik 3.1. söz konusu tezlerin enstitülere göre dağılımını göstermektedir.

Tablo 3.2. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin enstitülere göre dağılımı

Üniversite	Frekans	Yüzde
Sağlık Bilimleri	109	40,1
Eğitim Bilimleri	92	33,8
Sosyal Bilimler	71	26,1
Toplam	272	100,0

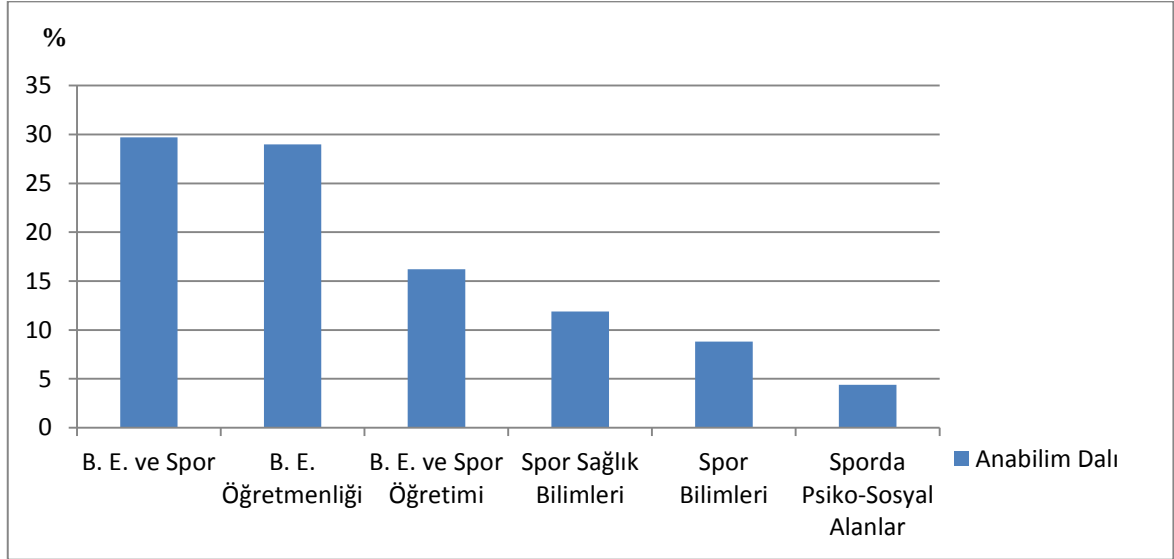
Grafik 3.1. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin enstitülere göre dağılım grafiği

Tablo 3.2. ve Grafik 3.1. incelendiğinde, çalışmaya katılan 272 tezin %26,1'inin sosyal bilimler enstitüsünde, %40,1'inin sağlık bilimleri enstitüsünde ve %33,8'inin ise eğitim bilimleri enstitüsünde yapıldığı görülmektedir.

Tablo 3.3. ve Grafik 3.2. ilgili tezlerin anabilim dallarına göre dağılımını göstermektedir.

Tablo 3.3. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin anabilim dallarına göre dağılımı

Ana Bilim Dalı	Frekans	Yüzde
Beden Eğitimi ve Spor	81	29,7
Beden Eğitimi Öğretmenliği	79	29,0
Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi	44	16,2
Spor Sağlık Bilimleri	32	11,9
Spor Bilimleri	24	8,8
Sporda Psiko-Sosyal Alanlar	12	4,4
Toplam	272	100,0

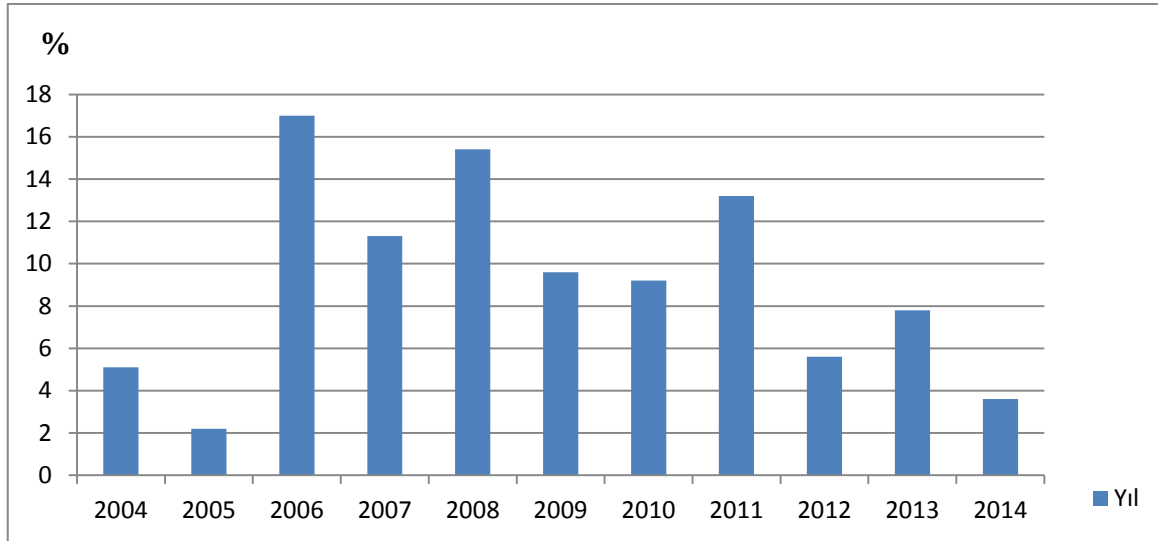
Grafik 3.2. 2004-2014 yılları arasında hazırlanan beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin ana bilim dallarına göre dağılımı

Tablo 3.3 ve Grafik 3.2. incelendiğinde, çalışmaya katılan 272 tezin %29,7'sinin Beden Eğitimi ve Spor, %29,0'unun Beden Eğitimi Öğretmenliği, %16,2'sinin Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi, %11,9'unun Spor Sağlık Bilimleri %8,8'inin Spor Bilimleri ve %4,4'ünün Sporda Psiko-Sosyal Alanlar Anabilim Dalı'na ait olduğu görülmektedir.

Tablo 3.4. ve Grafik 3.3. ilgili tezlerin yıllara göre dağılımını göstermektedir.

Tablo 3.4. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin yıllara göre dağılımı

Yıl	Frekans	Yüzde
2004	14	5,1
2005	6	2,2
2006	46	17,0
2007	31	11,3
2008	42	15,4
2009	26	9,6
2010	25	9,2
2011	36	13,2
2012	15	5,6
2013	21	7,8
2014	10	3,6
Toplam	272	100,0

Grafik 3.3. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin yıllara göre dağılımı

Tablo 3.4. ve Grafik 3.3. incelendiğinde, çalışmaya katılan 272 tezin %17,0'sinin 2006 yılında, %15,4'ünün 2008 yılında, %13,2'sinin 2011 yılında, %11,3'ünün 2007

yılında, %9,6'sının ise 2009 yılında, %9,2'sinin 2010 yılında yapıldığı görülmektedir. Diğer yıllarda ise örneklere daha az rastlanmaktadır.

2012, 2013 ve 2014 yıllarında incelenen çalışmalardaki kısırlık göz önüne alındığında, genel olarak gerçekleştirilen çalışma sayısının düşük olması ve birçok çalışmanın, tez sahibi tarafından kısıtlanarak ulaşımına kapatılmasının etkisinin büyük olduğu düşünülmektedir

3.3. Verilerin Toplanması

Üniversitelerde Beden Eğitimi ve Spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezleri YÖK Elektronik Tez Arşivinden, belirli anahtar sözcükler yardımıyla araştırılmıştır. YÖK'ün tez arama sayfasında “Beden Eğitimi, Spor, Beden Eğitimi Öğretmenliği, Beden Eğitimi ve Spor” anahtar kelimeleri kullanılarak Beden Eğitimi ve Spor alanındaki yüksek lisans tezlerine ulaşılmıştır.

YÖK'ten arama yapılırken kullanıma kapalı olan tezler dikkate alınmamıştır. Sadece konuyla ilgili kullanıma açık tezler araştırmada değerlendirilmiştir. Bu tezler internet ortamı üzerinden bilgisayara indirilmiştir. Elde edilen tezler oluşturulan tez inceleme formu ile kodlanarak incelenmiştir. Tez inceleme formu EK-1'de gösterilmektedir.

3.4. Verilerin Analizi

Taraması yapılan anahtar sözcükler sonucu ulaşılan yüksek lisans tezleri tezlerin gerçekleştirildiği üniversite, enstitü, anabilim dalı ve yıl, tezi hazırlayan öğrenci cinsiyeti, tez danışmanı unvanı, tezin araştırma konusu, araştırma türü ve deseni, araştırmada kullanılan örneklem grubu, veri toplama araçları, kullanılan istatistiksel yöntemler ve yerli-yabancı kaynakça sayısı açısından incelenmiş ve elde edilen veriler istatistiksel programlar kullanılarak analiz edilmiştir.

IV.BÖLÜM

4. Bulgular ve Yorumlar

Çalışmanın bu kısmında, 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanındaki yüksek lisans tezleri ile ilgili tezleri hazırlayan öğrencilerin cinsiyetlerine, tez danışmanı unvanlarına, tezlerinin araştırma konu, türü ve desenlerine, tezlerde kullanılan örneklem grubuna, veri toplama araçları, kullanılan istatistiksel yöntemler ve yerli-yabancı kaynakça sayılarına ait bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

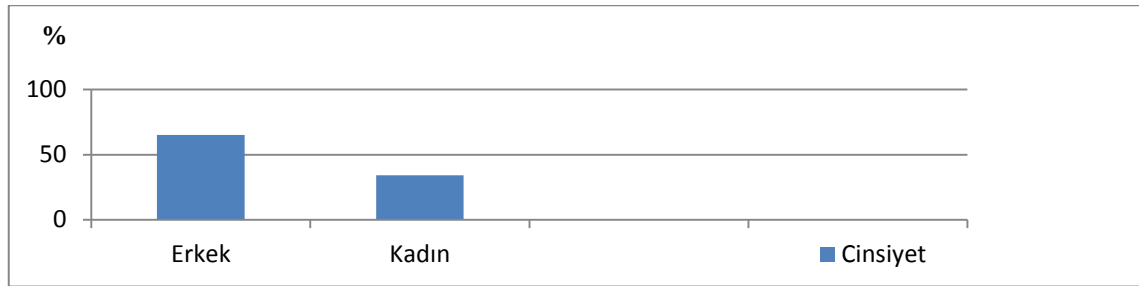
4.1. Birinci Alt Probleme Ait Bulgular

Çalışmanın birinci alt problemi “Beden Eğitimi ve Spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin tez çalışmasını gerçekleştiren öğrenci cinsiyeti açısından dağılımları nasıldır? şeklindedir.

Bu alt probleme yanıt bulabilmek için toplanan veriler frekans ve yüzde olarak tablo 4.1. ve grafik 4.1.’de gösterilmiştir.

Tablo 4.1. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerini hazırlayan öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımı

Cinsiyet	Frekans	Yüzde
Erkek	177	65,1
Kadın	95	34,9
Toplam	272	100,0

Grafik 4.1. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerini hazırlayan öğrencilerin cinsiyetlerine göre dağılımı

Tablo 4.1. ve Grafik 4.1. incelendiğinde, çalışmada yer alan 272 tezin %65,1'inin erkek, %34,9'unun ise bayan öğrenciler tarafından tamamlandığı görülmektedir.

İncelenen yüksek lisans tezlerini hazırlayan kadın öğrencilerin sayısının erkek öğrencilere göre daha düşük olması, üniversitelerin lisans eğitimi için aldıkları kadın-erkek sayısı farklılıklarından kaynaklanıyor olabilir. Beden eğitimi ve spor ile ilgili lisans programı olan birçok üniversite örneğin 30 öğrenci alacaksa, bunun 20'sini erkek 10'unu ise kadın öğrenci olarak almaktadır. Bu nedenle lisans mezunu olan kadın öğrencilerin sayısı erkek öğrencilerden düşük olmakta ve dolayısıyla kadın-erkek arasındaki bu kontenjan sayısı farkı yüksek lisans eğitiminde de ortaya çıkmaktadır.

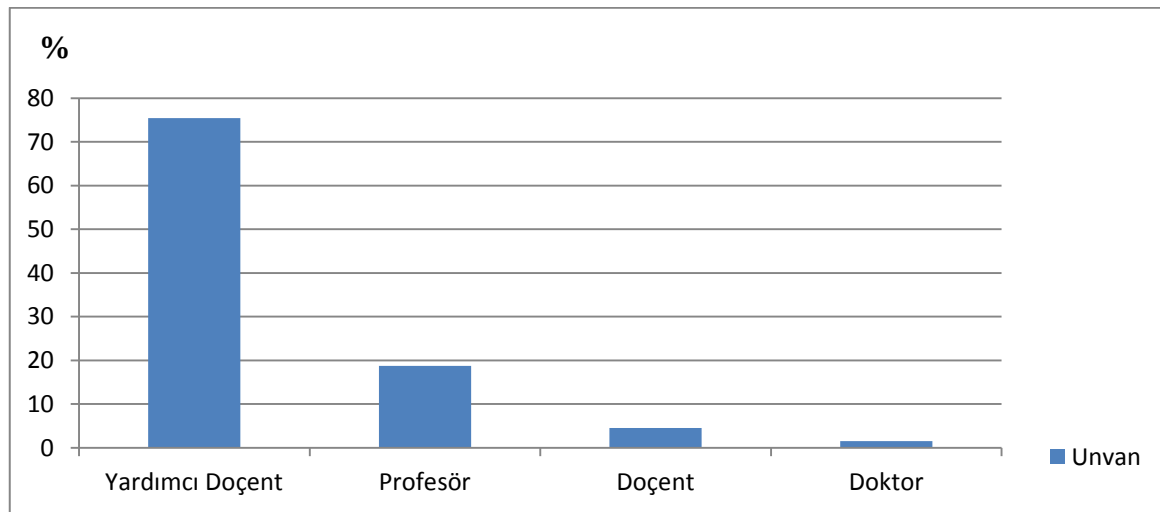
4.2. İkinci Alt Probleme Ait Bulgular

Çalışmanın ikinci alt problemi “Beden Eğitimi ve Spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin tez danışmanı unvanına göre dağılımı nasıldır? şeklindedir.

Bu alt probleme yanıt bulabilmek için toplanan veriler frekans ve yüzde olarak tablo 4.2. ve grafik 4.2.’de gösterilmiştir.

Tablo 4.2. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin tez danışmanı unvanına göre dağılımı

Danışman Unvanı	Frekans	Yüzde
Yardımcı Doçent Doktor	151	75,4
Profesör Doktor	58	18,7
Doçent Doktor	41	4,5
Doktor	22	1,5
Toplam	272	100,0

Grafik 4.2. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin danışman unvanına göre dağılımı

Tablo 4.2. ve Grafik 4.2. incelendiğinde, çalışmada yer alan 272 tezin %75.40'ının yardımcı doçent, %18.70'inin profesör, %4.50'sinin doçent ve %1.50'sinin ise doktor unvanlı öğretim elemanları tarafından yürütüldüğü belirlenmiştir.

Bu sonuç, bize genel itibariyle tez danışmanlığının yardımcı doçentler tarafından yoğun olarak yapıldığını göstermektedir. Profesörlerin, danışmanlık durumları göz önüne alındığında yardımcı doçentlere oranla düşük seviye de olduğu gözlemlense de, doçent ve doktora oranla danışmanlık durumları normal seviyelerde denilebilir. İlerleyen yıllarda doçent unvanlı öğretim üyelerinin de alandaki etkinliğinin artırılması adına, danışmanlık oranlarının düşük olmasının nedenleri araştırılabilir.

4.3. Üçüncü Alt Probleme Ait Bulgular

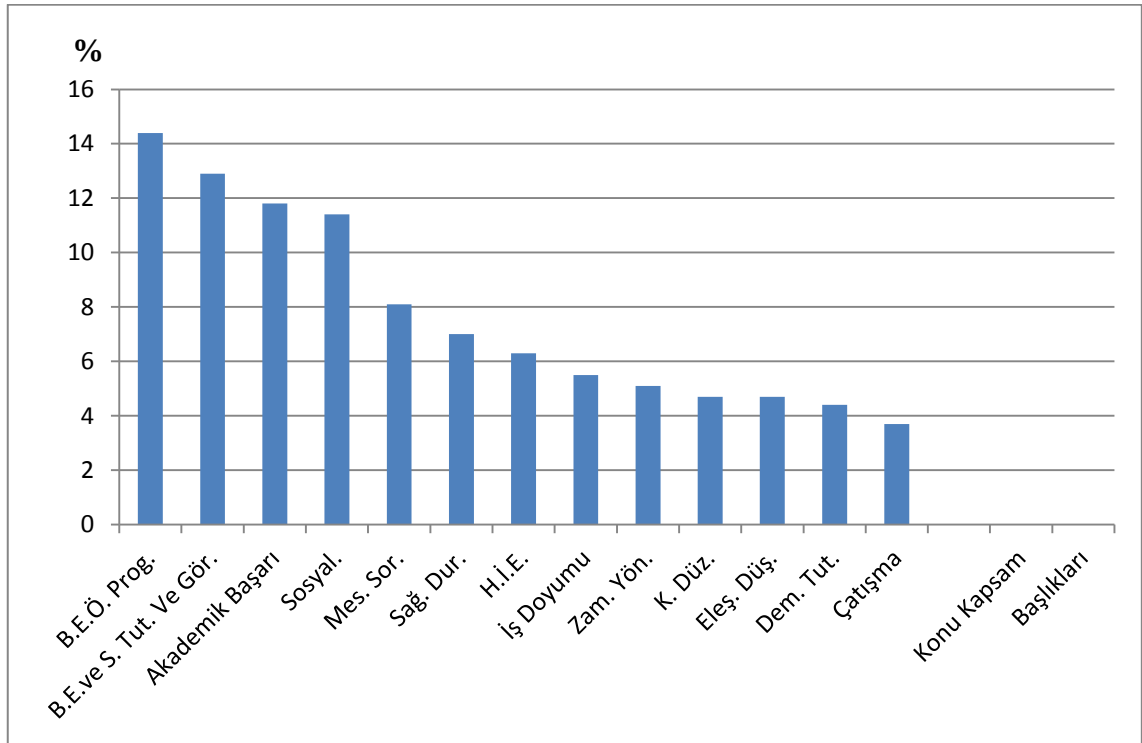
Çalışmanın üçüncü alt problemi “2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin araştırma konularına göre dağılımı nasıldır?” şeklindedir.

Bu alt probleme yanıt bulabilmek için toplanan veriler frekans ve yüzde olarak Tablo 4.3. ve Grafik 4.3.'te gösterilmiştir.

Tablo 4.3. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin araştırma konularına göre dağılımı

Konu	Frekans	Yüzde
Beden Eğitimi Öğretim Programı	39	14,4
Beden Eğitimi ve Spora Karşı Tutum ve Görüş	35	12,9

Akademik Başarı	32	11,8
Sosyalleşme	31	11,4
Mesleki Sorunlar	22	8,1
Sağlık Durumu	19	7,0
Hizmet İçi Eğitim	17	6,3
İş Doyumu	15	5,5
Zaman Yönetimi	14	5,1
Kaygı Düzeyi	13	4,7
Eleştirel Düşünme	13	4,7
Demokratik Tutum	12	4,4
Çatışma	10	3,7
Toplam	272	100,0

Grafik 4.3. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin araştırma konularına göre dağılımı

Tablo 4.3. ve Grafik 4.3. incelendiğinde, Beden Eğitimi ve Spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin araştırma konularına göre dağılımı, kapsamaları bakımından genel başlıklar halinde sınıflandırılarak değerlendirilmiştir. İncelenen 272

tezin konu kapsam başlıklarına bakıldığında, “Beden Eğitimi Öğretim Programı” konu kapsamında 39, “Beden Eğitimi ve Spora Karşı Tutum ve Görüş” konu kapsamında 35, “Akademik başarı” konu kapsamında 32, “Sosyalleşme” konu kapsamında 31, “Mesleki Sorunlar” konu kapsamında 22, “Sağlık Durumu” konu kapsamında 19, “Hizmet İçi Eğitim” konu kapsamında 17, “İş Doyumu” konu kapsamında 15, “Zaman Yönetimi” konu kapsamında 14, “Eleştirel düşünme” ve “Kaygı Düzeyi” konu kapsamlarında 13’er, “Demokratik Tutum” konu kapsamında 12 ve “Çatışma” konu kapsamında ise 10 adet tezin gerçekleştirildiği belirlenmiştir.

Tezlerde elde edilen konu kapsamlarına bakıldığında, eleştirel düşünme, kaygı düzeyi, demokratik tutum ve çatışma konularında daha fazla çalışmanın yapılması, alanın içerik açısından daha da nitelikli olmasını sağlayacaktır. Ayrıca sağlık bilimleri enstitüsü çıkışlı tez sayısı fazla olmasına rağmen hazırlanan yüksek lisans tezlerinde sağlık bilimleri ile ilgili konuların pek fazla yer almaması dikkat çekicidir.

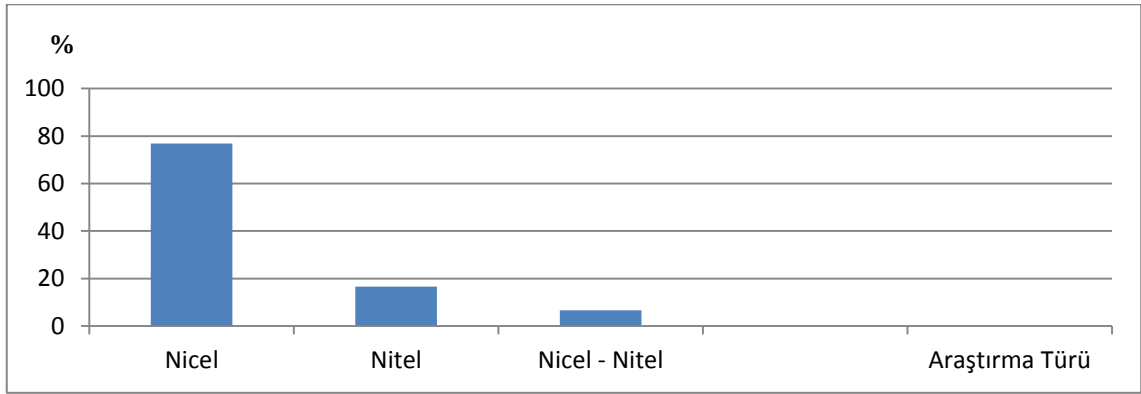
4.4. Dördüncü Alt Probleme Ait Bulgular

Çalışmanın dördüncü alt problemi “2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinde kullanılan araştırma türleri nelerdir?” şeklindedir.

Bu alt probleme yanıt bulabilmek için toplanan veriler frekans ve yüzde olarak Tablo 4.4. ve Grafik 4.4.’te gösterilmiştir.

Tablo 4.4. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin araştırma türlerine göre dağılımı

Araştırma Türü	Frekans	Yüzde
Nicel Araştırma	209	76,8
Nitel Araştırma	45	16,6
Nicel – Nitel Araştırma	18	6,6
Toplam	272	100,0

Grafik 4.4. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin araştırma türlerine göre dağılımı

Tablo 4.4. ve Grafik 4.4. incelendiğinde, çalışmaya kapsamında yer alan 272 yüksek lisans tezinin %76,8’inde nicel araştırmaların, %16,6’sında nitel araştırmaların ve %6,6’sında da nicel-nitel araştırmaların birlikte kullanıldığı görülmektedir.

Araştırmaların çoğunda ya nitel ya da nicel bir yaklaşımla araştırma problemlerine çözüm aranmış olması bir eksiklik olarak görülmektedir. Ayrıca nitel çalışma azlığı eksiklik olarak nitelendirilebilecek bir durum olarak kabul edilebilir. Nitel ve karma çalışmaların daha da çok kullanılması araştırmaların değerliliği açısından önerilebilir.

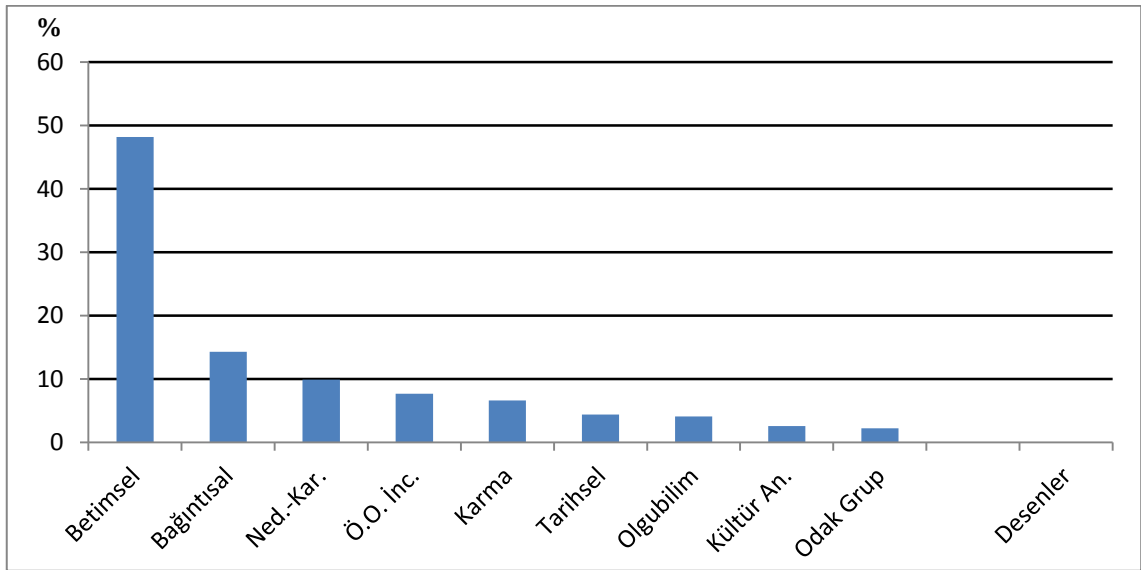
4.5. Beşinci Alt Probleme Ait Bulgular

Çalışmanın beşinci alt problemi, “2004-2014 yılları arasında Beden Eğitimi ve Spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinde kullanılan araştırma desenleri nelerdir?” şeklindedir.

Bu alt probleme yanıt bulabilmek için toplanan veriler frekans ve yüzde olarak Tablo 4.5. ve Grafik 4.5.’te gösterilmiştir.

Tablo 4.5. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin araştırma desenlerine göre dağılımı

Araştırma Deseni	Frekans	Yüzde
Betimsel (Tarama)	131	48,2
Bağıntısal	39	14,3
Nedensel-Karşılaştırma	27	9,9
Örnek Olay İncelemesi	21	7,7
Karma Desenler	18	6,6
Tarihsel	12	4,4
Olgubilim (Fenomenoloji)	11	4,1
Kültür Analizi (Etnografik)	7	2,6
Odak Grup	6	2,2
Toplam	272	100,0

Grafik 4.5. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan lisans tezlerinin araştırma desenlerine göre dağılımı

Tablo 4.5. ve Grafik 4.5. incelendiğinde, çalışmada yer alan 272 tezde yapılan araştırmaların %48,2'sini betimsel (tarama), %14,3'ünü bağıntısal, %9,9'unu nedensel-karşılaştırmalı ve %4,4'ünü tarihsel nicel araştırma desenlerinin oluşturduğu görülmektedir. Araştırmaların %7,7'sini örnek olay incelemesi, %2,6'sını kültür analizi, %4,1'ini olgubilim ve %2,2'sini odak grup nitel araştırma desenlerinin oluşturduğu görülmektedir. Ayrıca çalışmaların %6,6'sını hem nicel hem de nitel araştırma desenlerinin karma olarak kullanıldığı karma araştırma desenlerinden oluştuğu belirlenmiştir.

Elde edilen veriler tarama deseninin genel itibariyle tercih edildiğini göstermektedir. Aynı zamanda bu durumun, tarama deseninin kullanışlılığını da gösterdiği söylenilebilir. Yapılan çalışmalarda nitel ve karma araştırma desenlerine daha fazla yer verilmesi ve alanyazındaki zenginliği arttırarak kalıcı sonuçlar ortaya koyabilmesi açısından önerilebilir.

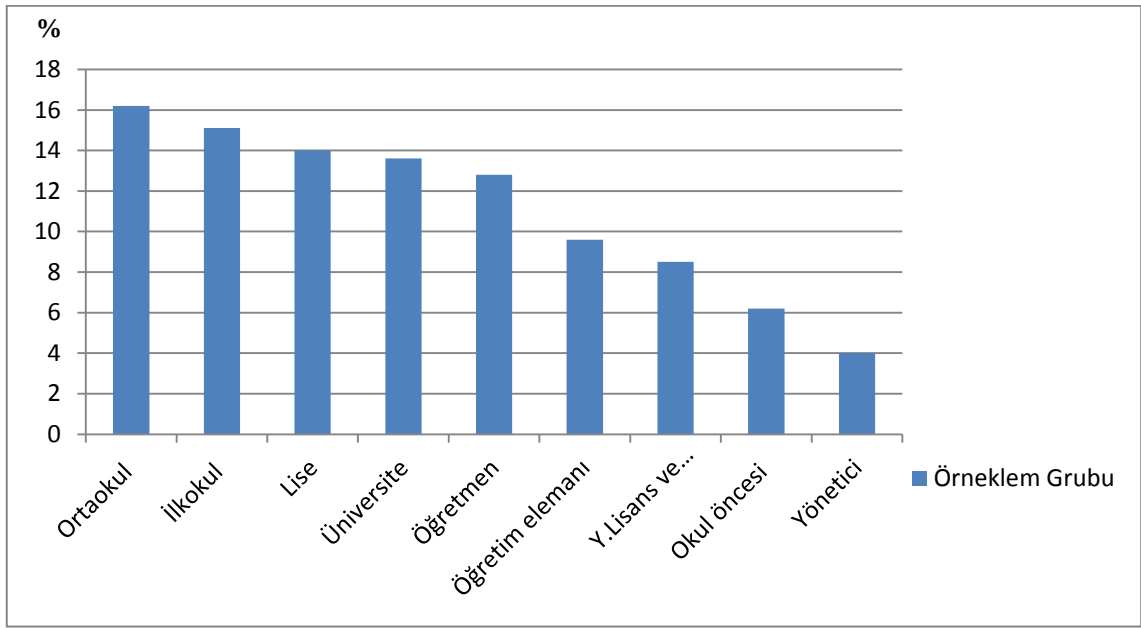
4.6. Altıncı Alt Probleme Ait Bulgular

Çalışmanın altıncı alt problemi “2004-2014 yılları arasında Beden Eğitimi ve Spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinde kullanılan örneklem (çalışma) grupları kimlerden oluşmaktadır?” şeklindedir.

Bu alt probleme yanıt bulabilmek için toplanan veriler frekans ve yüzde olarak Tablo 4.6. ve Grafik 4.6.’da gösterilmiştir.

Tablo 4.6. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin örneklem (çalışma) gruplarına göre dağılımı

Örneklem Grupları	Frekans	Yüzde
Ortaokul Öğrencisi	44	16,2
İlkokul Öğrencisi	41	15,1
Lise Öğrencisi	38	14,0
Üniversite Öğrencisi	37	13,6
Öğretmen	35	12,8
Öğretim Elemanı	26	9,6
Yüksek Lisans ve Doktora Öğrencisi	23	8,5
Okul Öncesi Öğrencisi	17	6,2
Yönetici	11	4,0
Toplam	272	100,0

Grafik 4.6. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin örneklem (çalışma) gruplarına göre dağılımı

Tablo 4.6. ve Grafik 4.6. incelendiğinde, incelenen 272 tezde örneklem gruplarını oluşturanların %73,6'sını öğrencilerin, %12,8'ini öğretmenlerin, %9,6'sını öğretim elemanlarının ve % 4,0'ünü yöneticilerin oluşturduğu görülmektedir. Öğrenci grupları tabloda (okulöncesi, ilkokul, ortaokul ve lise) ayrıntılı bir şekilde incelenmiş, yüzdelik değerlendirmede ise toplam yüzdelik ile ifade edilmiştir.

Elde edilen bulgular göz önüne alındığında, yapılan çalışmalar genellikle öğrenci merkezlidir. Bu sonuçlar göz önüne alınarak ve ayrıca örneklem gruplarının zenginlik oluşturması açısından yönetici ve veli vb. tarzı örneklem gruplarının seçilmesi de faydalı olacaktır.

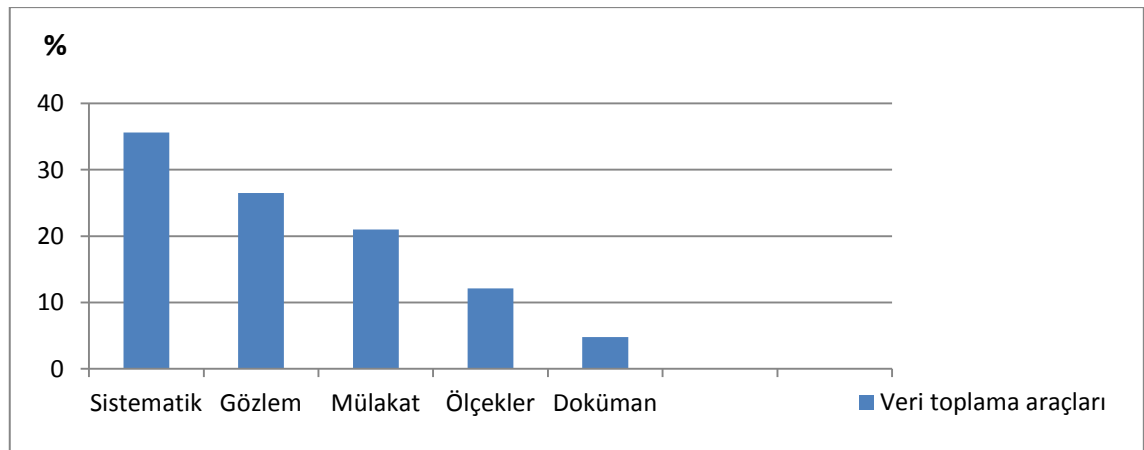
4.7. Yedinci Alt Probleme Ait Bulgular

Çalışmanın yedinci alt problemi “2004-2014 yılları arasında Beden Eğitimi ve Spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinde kullanılan veri toplama araçları nelerdir?” şeklindedir.

Bu alt probleme yanıt bulabilmek için toplanan veriler frekans ve yüzde olarak Tablo 4.7. ve Grafik 4.7.’de gösterilmiştir.

Tablo 4.7. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinde kullanılan veri toplama araçlarına göre dağılımı

Veri Toplama Aracı	Frekans	Yüzde
SistematiK (Anket)	97	35,6
Gözlem	72	26,5
Mülakat (Görüşme)	57	21,0
Ölçekler (tutum, ilgi vs.)	33	12,1
Doküman İnceleme	13	4,8
Toplam	272	100,0

Grafik 4.7. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinde kullanılan veri toplama araçlarına göre dağılımı

Tablo 4.7. ve Grafik 4.7. incelendiğinde, çalışmada yer alan 272 tezde %35,6 ile sistematik (anket), %26,5 ile gözlem, %21,0 ile mülakat (görüşme), %12,1 ile ölçekler ve %4,8 ile doküman inceleme veri toplama araçlarının kullanıldığı belirlenmiştir.

Veri toplama araçlarının anket ve gözlem üzerinde ağırlıklı olarak yoğunlaştığı söylenilebilir. Beden Eğitimi ve Spor alanında hazırlanan tezlerin büyük çoğunluğunu ankete dayalı çalışmalar oluşturmaktadır. Bu durum, çalışmaları tekdüze kılmaktadır. İleride yapılacak olan çalışmalar için kullanılacak araştırma yaklaşımlarında çeşitliliğe gidilmesi önerilebilir.

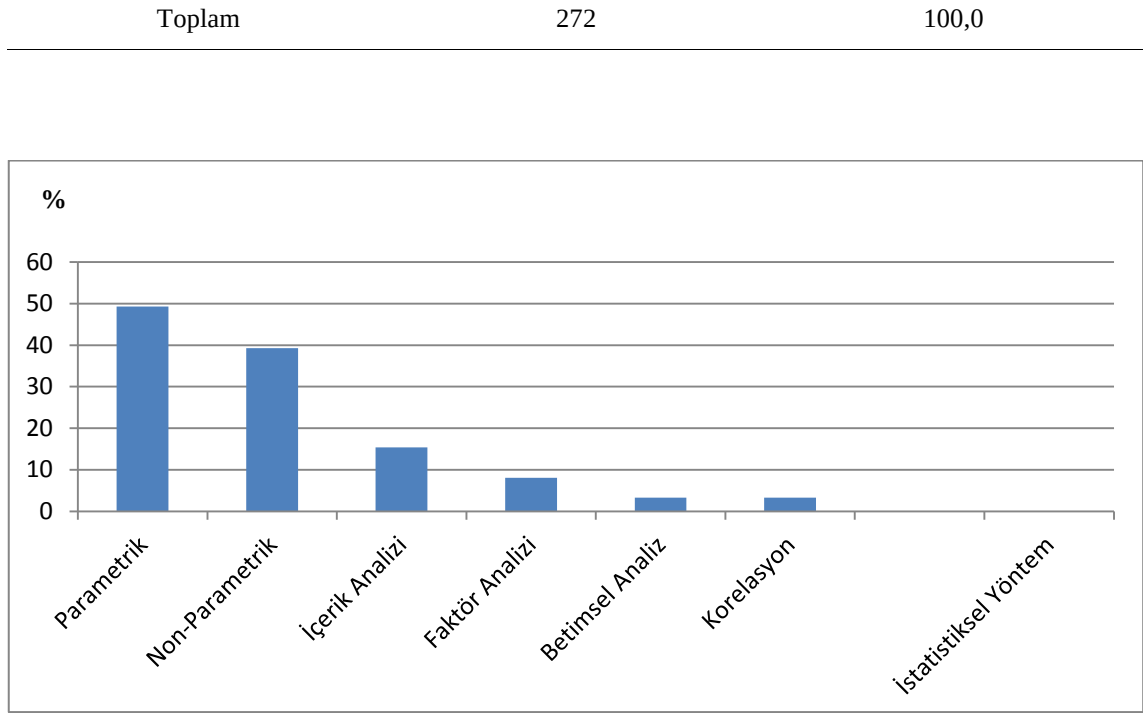
4.8. Sekizinci Alt Probleme Ait Bulgular

Çalışmanın sekizinci alt problemi “2004-2014 yılları arasında Beden Eğitimi ve Spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinde verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel yöntemler nelerdir?” şeklindedir.

Bu alt probleme yanıt bulabilmek için toplanan veriler frekans ve yüzde olarak Tablo 4.8. ve Grafik 4.8.’de gösterilmiştir.

Tablo 4.8. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinde verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel yöntemlere ait dağılım

İstatistiksel Yöntem	Frekans	Yüzde
Parametrik	106	39,0
Non-Parametrik	84	30,9
İçerik Analizi	42	15,4
Faktör Analizi	22	8,1
Betimsel Analiz	9	3,3
Korelasyon	9	3,3

Grafik 4.8. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinde verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel yöntemlere ait dağılım

Tablo 4.8. ve Grafik 4.8. incelendiğinde, incelenen 272 tezde kullanılan parametrik testlerin tezlerin %39,0'unu, parametrik olmayan yöntemlerin %30,9'unu, faktör analizi yönteminin %8,1'ini, korelasyon yönteminin % 3,3'ünü, içerik analizinin %15,4'ünü ve betimsel analizin %3,3'ünü oluşturduğu görülmektedir. Ayrıca parametrik testler içerisinde (ANOVA, T Testi), parametrik olmayan testler içerisinde ise (Mann-Whitney U, Kruskal Wallis, Wilcoxon, Ki-Kare) gibi yöntemler bulunmaktadır.

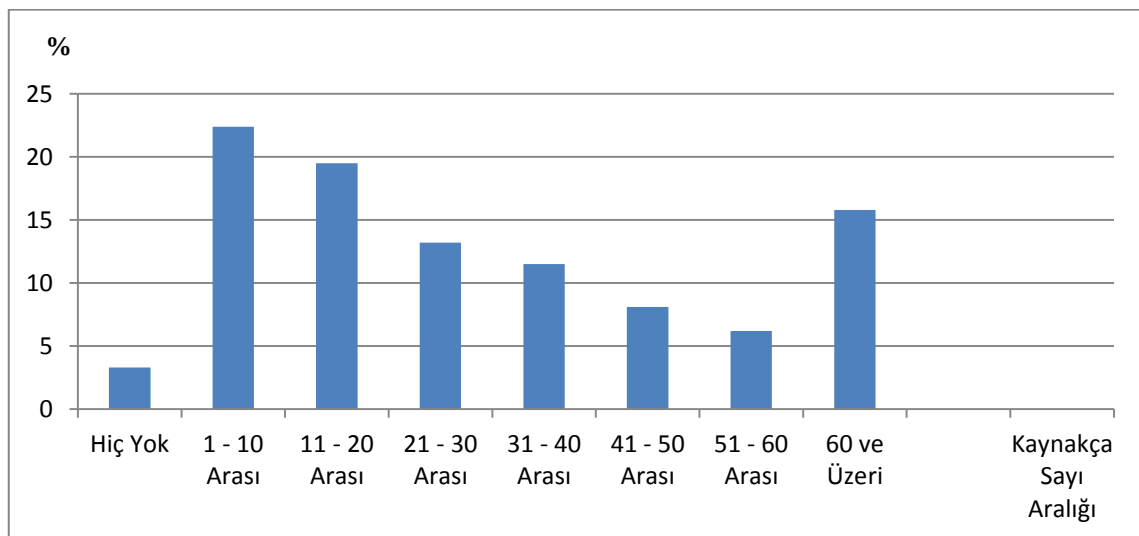
4.9. Dokuzuncu Alt Probleme Ait Bulgular

Çalışmanın dokuzuncu alt problemi “2004-2014 yılları arasında Beden Eğitimi ve Spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin yerli-yabancı kaynakça sayılarına göre dağılımı nasıldır?” şeklindedir.

Bu alt probleme yanıt bulabilmek için toplanan veriler yerli ve yabancı kaynakça sayıları olarak sınıflandırılmıştır. Çalışmada yer alan 272 yüksek lisans tezinde kullanılan yabancı kaynakça sayısı dağılımları Tablo 4.9. ve Grafik 4.9.’da, yerli kaynakça sayısı dağılımları ise Tablo 4.10. ve Grafik 4.10.’da yüzde ve frekans olarak verilmiştir.

Tablo 4.9. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin yabancı kaynakça sayılarına göre dağılımı

Yabancı Kaynakça	Frekans	Yüzde
Hiç Yok	9	3,3
1 – 10	61	22,4
11 – 20	53	19,5
21 – 30	36	13,2
31 – 40	31	11,5
41 – 50	22	8,1
51 – 60	17	6,2
60 ve üzeri	43	15,8
Toplam	272	100,0

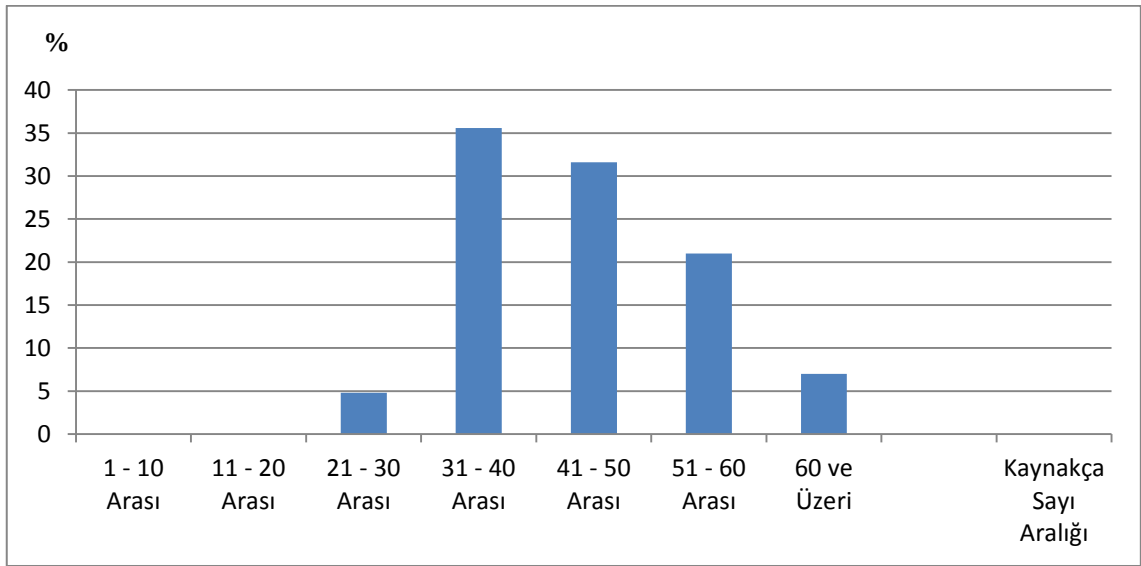
Grafik 4.9. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin yabancı kaynakça sayılarına göre dağılımı

Tablo 4.9. ve Grafik 4.9. incelendiğinde, yapılan sınıflama dâhilinde, incelenen yüksek lisans tezlerinin %3,3'ünde yabancı kaynakça kullanılmazken, %22,4'ünde 1-10 arası, %19,5'inde 11-20 arası, %13,2'sinde 21-30 arası, %11,5'inde 31-40 arası, %8,1'inde 41-50 arası, %6,2'sinde 51-60 arası ve %15,8'inde 60 ve üzeri yabancı kaynakça kullandığı görülmektedir.

Yabancı kaynakça kullanımındaki bu durum göz önüne alındığında, yapılan çalışmalardaki yabancı kaynakça kullanımının azlığı görülmektedir. Bu duruma çalışmayı gerçekleştiren kişilerin yabancı dil seviyesinin düşük olmasının sebep olduğu kaçınılmazdır. Araştırmacıların yabancı kaynakçaları arama ve analiz etme konusunda eksik oldukları da söylenilebilir. Bu durum üzerinde ayrıntılı çalışmalar yapılması ve bu sonuca sebebiyet veren etkenlerin belirlenerek çözüm yollarının ortaya konması büyük önem taşımaktadır. Ayrıca yabancı kaynakça kullanımının azlığı yabancı literatürün kazanılması açısından bir eksikliktir.

Tablo 4.10. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin yerli kaynakça sayılarına göre dağılımı

Yerli Kaynakça	Frekans	Yüzde
1 – 10	-	-
11 – 20	-	-
21 – 30	13	4,8
31 – 40	97	35,6
41 – 50	86	31,6
51 – 60	57	21,0
60 ve üzeri	19	7,0
Toplam	272	100,0

Grafik 4.10. 2004-2014 yılları arasında beden eğitimi ve spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezlerinin yerli kaynakça sayılarına göre dağılımı

Tablo 4.10. ve Grafik 4.10. incelendiğinde, çalışma kapsamına alınan 272 yüksek lisans tezinin %4,8'inde 21-30 arası, %35,6'sında 31-40 arası, %31,6'sında 41-50 arası, %21,0'inde 51-60 arası ve %7,0'sinde 60 ve üzeri yerli kaynakçaların kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca incelenen çalışmaların hiçbirinde 1-10 ve 1-20 arası kaynakça kullanımına rastlanmamıştır.

Yerli kaynakça kullanımına bakıldığında genel olarak kaynakça kullanımındaki kısırlık net bir şekilde görülmektedir. Durumun bu şekilde olmasına, kaynaklara ulaşımın güçlüğü etki etse de, çalışmacıların genellikle daha çok kaynakça kullanımına gerek duymamaları ve çalışmanın niteliksel değerini artırdığı düşüncesini göz ardı etmiş olmaları düşünülebilir.

V.BÖLÜM

5. Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde, çalışma bulgularına dayalı olarak elde edilen sonuçlar ve ileride yapılacak olan çalışmalara ilişkin öneriler yer almaktadır.

5.1. Sonuç

Beden Eğitimi ve Spor hakkında yapılan tezlerin bazı yıllarda yoğunluk kazandığı görülmektedir. Tezlerin yapıldığı yıllara göre dağılımına bakıldığında, çalışmaya katılan 272 tezin %17,0'sinin 2006 yılında, %11,3'ünün 2007 yılında, %15,4'ünün 2008 yılında, %9,6'sının 2009 yılında, %9,2'sinin ise 2010, %13,2'sinin 2011 yılında görülmektedir. Diğer yıllarda ise örneklerle daha az rastlanmaktadır. Söz konusu dönemde hazırlanan tezlerin büyük çoğunluğunun 2006 ve 2008 yıllarında yapıldığı; ayrıca bu yıllarda Beden Eğitimi ve Spor alanında yapılan lisansüstü çalışmalara daha çok ağırlık verildiği söylenilebilir. Özellikle 2014 yılında konu ile ilgili yapılan çalışmaların yüzdesinin %3,6'ya kadar düştüğü görülmektedir. İlerleyen yıllarda yapılacak olan nitelikli çalışmaların artması, alana geniş bir perspektif kazandırması açısından önemlidir.

Çalışmaların yapıldığı üniversiteler incelendiğinde Gazi Üniversitesi'nde konu hakkında birçok yüksek lisans tez çalışmasının yapıldığı görülmektedir. Çalışmada yer alan 272 tezin %18'i Gazi Üniversitesi bünyesinde gerçekleşmiştir. Birçok üniversitede

sadece %4-5 aralığında konu ile ilgili tez çalışması yapılmıştır. Ön plana çıkan üniversiteler arasında Marmara Üniversitesi (%8,4), Sakarya Üniversitesi (%7,9), Abant İzzet Baysal Üniversitesi (%5,5), Selçuk Üniversitesi (%5,1), Ankara Üniversitesi (%4,8) ve Cumhuriyet Üniversitesi (%3,6) gözlemlenmektedir. Bu durum Gazi Üniversitesi'nin Beden Eğitimi ve Spor alanına özel önem verdiği yönünde yorumlanabilir. Farklı üniversitelerin de Gazi Üniversitesi'ni örnek almaları alanda daha fazla çalışma yapılmasını sağlayabilir. Üniversitelerin bu alandaki lisansüstü çalışmalara daha çok önem vermesi, gelişimin ve kaliteli eğitimin gerçekleşmesi için önerilebilir.

Beden Eğitimi ve Spor alanında yapılan tezlerin anabilim dallarına göre dağılımına bakıldığında, çalışmaya katılan 272 tezin %29,7'sinin Beden Eğitimi ve Spor, %29,0'unun Beden Eğitimi Öğretmenliği, %16,2'sinin Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi, %11,9'unun Spor Sağlık Bilimleri %8,8'inin Spor Bilimleri ve %4,4'ünün Sporda Psiko-Sosyal Alanlar Anabilim Dalı'na ait olduğu görülmektedir.

Çalışmada yer alan yüksek lisans tezlerini hazırlayan öğrencilerin cinsiyet durumları incelendiğinde, 272 tezin %65'e yakınının erkek, %35'e yakınının ise bayan öğrenciler tarafından tamamlandığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum Beden Eğitimi ve Spor üzerine hazırlanan çalışmaların büyük bir kısmının erkek öğrenciler tarafından oluşturulduğunu göstermektedir. Bu durumun ilerleyen yıllarda değişmesi ve bayan öğrencilerin de Beden Eğitimi ve Sporu akademik anlamda tercihleri arasına koymaları beklenmektedir. Ayrıca bayan öğrencilerin lisansüstü çalışmalar için teşvik edilmesi önerilebilir.

İncelenen tezlerin danışman unvanlarına göre dağılımına bakıldığında, çalışmada yer alan 272 tezin %75,4'ünün danışmanlığını yardımcı doçent, %18,7'sinin danışmanlığını profesör, %4,5'inin danışmanlığını doçent ve %1,5'inin danışmanlığını ise doktor unvanlı öğretim üyelerinin yaptığı belirlenmiştir. Bu sonuç, bize genel

itibariyle tez danışmanlığının yardımcı doçentler tarafından yoğun olarak yapıldığını göstermektedir.

İncelenen 272 tezin konu kapsam başlıklarına bakıldığında, “Beden Eğitimi Öğretim Programı” konu kapsamında 39, “Beden Eğitimi ve Spora Karşı Tutum ve Görüş” konu kapsamında 35, “Akademik başarı” konu kapsamında 32, “Sosyalleşme” konu kapsamında 31, “Mesleki Sorunlar” konu kapsamında 22, “Sağlık Durumu” konu kapsamında 19, “Hizmet İçi Eğitim” konu kapsamında 17, “İş Doyumu” konu kapsamında 15, “Zaman Yönetimi” konu kapsamında 14, “Eleştirel düşünme” ve “Kaygı Düzeyi” konu kapsamlarında 13’er, “Demokratik Tutum” konu kapsamında 12 ve “Çatışma” konu kapsamında 10 araştırma konusu incelendiği belirlenmiştir. Konu hakkında sağlık bilimlerini kapsayan çalışmaların da yapılması faydalı olacaktır.

Tezlerin enstitülere göre dağılımına bakıldığında çalışmaya katılan 272 tezin %40,1’inin sağlık bilimleri enstitüsünde, %33,8’inin eğitim bilimleri enstitüsünde ve %26,1’inin ise sosyal bilimler enstitüsünde yapıldığı görülmektedir. Her ne kadar sağlıkla ilgili konular ağırlıkta işlenmemiş olsa da, enstitü açısından değerlendirildiğinde 109 adet tez ile sağlık bilimleri enstitüsünde yoğunluk gerçekleştiği görülmektedir. Buna rağmen sağlık ile ilgili konuların fazla olmaması üzerinde araştırma yapılabilecek bir durumdur.

Örneklem grupları incelendiğinde, yoğunlukla öğrenci ve öğretmenlerin örneklem grubunda olduğu görülmüştür. İncelenen 272 tezde örneklem gruplarını oluşturanların %73,6’sını öğrencilerin, %12,8’ini öğretmenlerin, %9,6’sını öğretim elemanlarının ve % 4,0’ünü yöneticilerin oluşturduğu görülmektedir. Ayrıca örneklem gruplarının zenginlik oluşturmaları açısından yönetici, veli, yaşlılar, farklı iş dallarındaki kişiler vb. tarzı örneklem gruplarının seçilmesi de faydalı olacaktır.

Beden eğitimi hakkında gerçekleştirilmiş çalışmaların büyük çoğunluğu nicel türde çalışmalardır. Tezlerde kullanılan araştırma türleri incelendiğinde, çalışmaya katılan 272 tezde yapılan araştırmaların %76,8’ini nicel araştırmaların, %16,6’sını nitel

araştırmaların ve %6,6'sını nicel-nitel araştırmaların oluşturduğu görülmektedir. Araştırmaların çoğunda ya nitel ya da nicel bir yaklaşımla araştırma problemlerine çözüm aranmış olması bir eksiklik olarak görülmektedir. Ayrıca nitel çalışma azlığı eksiklik olarak nitelendirilebilecek bir durum olarak kabul edilebilir. Nitel ve karma çalışmaların daha da çok kullanılması araştırmaların değerliliği açısından önerilebilir.

Çalışmaların araştırma desenlerine göre durumuna bakıldığında, çalışmada yer alan 272 tezde yapılan araştırmaların %48,2'sini betimsel (tarama), %14,3'ünü bağıntısal, %9,9'unu nedensel-karşılaştırmalı ve %4,4'ünü tarihsel nicel araştırma desenlerinin oluşturduğu görülmektedir. Araştırmaların %7,7'sini örnek olay incelemesi, %2,6'sını kültür analizi, %4,1'ini olgubilim ve %2,2'sini odak grup nitel araştırma desenlerinin oluşturduğu görülmektedir. Ayrıca çalışmaların %6,6'sını hem nicel hem de nitel araştırma desenlerinin karma olarak kullanıldığı karma araştırma desenlerinden oluştuğu belirlenmiştir. Yapılan çalışmalarda nitel ve karma araştırma desenlerine daha fazla yer verilmesi ve alanyazındaki zenginliği arttırarak kalıcı sonuçlar ortaya koyabilmesi açısından önerilebilir.

Beden Eğitimi ve Spor alanında yapılan yüksek lisans tezlerinde veri toplama araçlarına göre dağılımlarından elde edilen bulgulara bakıldığında, çalışmada yer alan 272 tezde %35,6 ile sistematik (anket), %26,5 ile gözlem, %21,0 ile mülakat (görüşme), %12,1 ile ölçekler ve %4,8 ile doküman inceleme veri toplama araçlarının kullanıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Veri toplama araçlarının anket ve gözlem üzerinde ağırlıklı olarak yoğunlaştığı söylenilebilir. Beden Eğitimi ve Spor alanında hazırlanan tezlerin büyük çoğunluğunu ankete dayalı çalışmalar oluşturmaktadır. Bu durum, çalışmaları tekdüze kılmaktadır. İleride yapılacak olan çalışmalar için kullanılacak veri toplama araçlarında çeşitliliğe gidilmesi önerilebilir.

İncelenen 272 tezde kullanılan parametrik testlerin tezlerin %39,0'unu, parametrik olmayan yöntemlerin %30,9'unu, içerik analizi yönteminin %15,4'ünü faktör analizi yönteminin %8,1'ini, korelasyon yönteminin % 3,3'ünü, ve betimsel

analiz yönteminin %3,3'ünü oluşturduğu görülmektedir. Ayrıca parametrik yöntemler içerisinde (ANOVA, T Testi), parametrik olmayan yöntemler içerisinde ise (Mann-Whitney U, Kruskal Wallis, Wilcoxon, Ki-Kare) gibi yöntemler bulunmaktadır.

Gerçekleştirilen çalışma sonucunda tezlerde kullanılan yerli ve yabancı kaynakça sayısına bakıldığında, incelenen 272 çalışmada tezlerin %3,3'ünde yabancı kaynakça kullanılmazken, %22,4'ünde 1-10 arası, %19,5'inde 11-20 arası, %13,2'sinde 21-30 arası, %11,5'inde 31-40 arası, %8,1'inde 41-50 arası, %6,2'sinde 51-60 arası ve %15,8'inde 60 ve üzeri yabancı kaynakça kullandığı görülmektedir.

İncelenen 272 tezde kullanılan yerli kaynakça sayısına bakıldığında ise tezlerin %4,8'inde 21-30 arası, %35,6'sında 31-40 arası, %31,6'sında 41-50 arası, %21,0'inde 51-60 arası ve %7,0'sinde 60 ve üzeri yerli kaynakçaların kullanıldığı görülmektedir. Ayrıca incelenen çalışmaların hiçbirinde 1-10 ve 1-20 arası kaynakça kullanımına rastlanmamıştır.

İncelenen tezler, kullanılan kaynakçaların çoğunlukla yerli kaynakçalardan oluştuğunu ortaya çıkartmıştır. Bu durumun, yapılan çalışmaların evrensel manada değerlendirmeye girmesini güçleştirdiği düşünülebilir. Ayrıca yabancı kaynakça kullanımı açısından zayıf olan çalışmaların çağdaş literatürden yoksun ve uluslararası değerlendirmelerde temel alınamayacak seviyede olduğu şeklinde değerlendirilebilir. Yerli kaynakçaların yoğun olarak kullanılması yabancı literatürün kazanılması açısından bir eksikliklerdir.

Sonuç olarak; 2004-2014 yılları arasında Beden Eğitimi ve Spor alanında yapılan yüksek lisans tezlerinin incelendiği bu çalışmada, tezlerin büyük bir kısmının erkek öğrenciler tarafından hazırlandığı ve daha çok yardımcı doçent unvanlı öğretim üyeleri tarafından tez danışmanlığı yapıldığı, Beden Eğitimi Öğretim Programı, Beden Eğitimi ve Spora karşı tutum ve görüş, akademik başarı vb. konuların tezlerde daha çok

çalışıldığı, kullanılan örneklem (çalışma) gruplarının daha çok öğrencilerden oluştuğu, tezlerin büyük bir çoğunluğunun nicel çalışmalar olduğu, tezlerin yarısına yakınında betimsel (tarama) model kullanıldığı, veri toplama araçları olarak tarama, anket, ve gözlem türünün daha çok tercih edildiği ve hazırlanan tezlerde yabancı kaynakça kullanımının çok fazla olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

5.2. Öneriler

Bu bölümde araştırmanın sonuçlarına ve araştırmacılara yönelik öneriler yer almaktadır.

1. Üniversitelerde yer alan öğretim üyeleri lisansüstü eğitim almaları konusunda bayan öğrencileri daha fazla yönlendirebilir veya teşvik edebilirler.
2. Tez danışmanları öğrencilerini beden eğitimi ve spor alanında az çalışmış ya da çalışılmamış konulara yönlendirmelidir.
3. Araştırma kapsamında incelenen tezlerin büyük bir çoğunluğunda nicel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı ve nitel ya da karma yöntemlere daha az yer verildiği görülmüştür. Bu nedenle nitel ve karma çalışmaların artması noktasında, yüksek lisans öğrenimi ders aşamasındaki öğrenciler nitel araştırma yöntemleri ile ilgili dersler almaları konusunda teşvik edilebilirler.
4. Lisansüstü eğitim yapan öğrenciler, hazırladıkları tezlerde yabancı literatüre daha fazla yer verebilmeleri için yabancı dil eğitimi konusunda kendilerini geliştirmelidirler.
5. Bu çalışma Beden Eğitimi ve Spor alanında gerçekleştirilmiş olup, benzer çalışmalar farklı alanlar üzerinde yapılabilir.

6. Bu çalışmada sadece yüksek lisans tezleri çeşitli değişkenler açısından incelenmiş olup, benzer çalışmalar doktora düzeyinde yapılabilir.
7. Bu çalışmada, 2004-2014 yılları arasında Beden Eğitim ve Spor alanında hazırlanan yüksek lisans tezleri incelenmiştir. 2004 yılının öncesinde Beden Eğitimi ve Spor alanında yapılan tez çalışmaları üzerinde araştırmalar yapılabilir.
8. Yüksek lisanslarını veya doktoralarını tamamlayan bayan ve erkek öğrencilerin tez konusu seçiminde yöneldikleri alanlar karşılaştırılabilir.
9. Tez arşivinden farklı anahtar sözcükler kullanılarak belirlenen tezler incelenebilir.
10. Beden Eğitimi ve Spor alanı ile ilgili yazılmış tezlerin dışındaki bilimsel çalışmalar incelenebilir.
11. Beden Eğitimi ve Spor alanında yer alan anabilim dallarında hazırlanan tezler ayrı ayrı incelenebilir.

KAYNAKÇA

- 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 10/07/2009 Sayısı: 27284.
- Abakay, S. (2007). *İlköğretim İkinci Kademe Yedinci Sınıf Beden Eğitimi ve Spor Dersinin Uygulanmasında Aktif Öğrenme İle Klasik Öğrenme Yöntemlerinin Öğrenme Düzeylerindeki Etkilerinin Karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Abalı, A. (1974). *Gençlik ve Spor*. Ankara: GSB Yayını.
- Açak, M. (1995). *Beden Eğitimi Ve Spor Bölümlerinde, Uygulamalı Derslerde, Uygulama Anında Meydana Gelen Sakatlıkların Tesbiti (The diagnosis of the in jurrey occurring dung the applied courses at physical education departments)*. İnönü Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Adams, G. B. and White, J. D. (1994). Dissertation Research İn Public Administration And Cognate Fields: An Assessment Of Methods And Quality. *Public Administration Rewiew*. 54(6), 565-576.
- Ağaoğlu, E., Ceylan, M., Kesim,E., Madden, T. ve Altınkurt, Y. (2005). Okul Yönetimi ile İlgili Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. II. Lisansüstü Eğitim Sempozyumu. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Akdenk, M. (1986). *Türkiye'de hükümet programlarında ve planlı dönemde beden ve spor eğitimi uygulamaları (1920-1985)*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Akıncı, Y. (2004). *Effects of visual, verbal, visual+verbal feedback on learning of dribbling and lay up skill. (İşitsel, görsel+işitsel ve görsel geri bildirimin top sürme ve turnike becerilerinin öğrenimine etkisi)*. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

- Akkutay, Ü. (1984). *Enderun Mektebi*. Ankara: Gazi Üniversitesi Basımevi.
- Altın, N. (2004). *Eğitim Programları Ve Öğretim Alanında Yapılan Yüksek Lisans Tezlerinin Analizi*. Ankara, Gazi ve Hacettepe Üniversitesi, Ankara Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.
- Altıparmak, M. ve Nakiboğlu, M. (2001). *Fen Bilimleri Eğitimi lisansüstü tez çalışmalarında uygulanan nitel ve nicel yöntemler*. Buca Eğitim Fakültesi Dergisi Özel Sayısı, 17, 355-358. 85.
- Arıkan, R. (2004). *Araştırma teknikleri ve rapor hazırlama*. Ankara: Asil Yayın.
- Arsal, G. (2004). Effects of external and self-controlled feedback schedule on retention of anticipation timing and ball throwing task. *Dış kaynaklı ve öğrenenin kontrolündeki geri bildirim planlamasının, sezinleme ve top atma becerisinin kalıcılığı üzerine etkisi*. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aslantürk, Z. ve Amman, T. (2000). *Sosyoloji*. İstanbul: Kaknüs Yayınları.
- Atalay, M. (1993). *Leadership styles in physical recreational activity clubs at Middle East Technical University (Orta Doğu Teknik Üniversitesi fiziksel rekreatif aktivite kulüplerinde bulunan lider tipleri)*. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ataman, A. (2004). *Gelişim ve öğrenme*. Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Ayas, N. (1948). *Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitimi, (Kuruluşlar ve Tarihçeler)*. Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- Aydos, L. (1985). *Gazi Eğitim Fakültesi 1984-1985 öğretim yılı Beden Eğitimi ve Spor Bölümü seçme sınavı I. aşamada uygulanan testlerin kazananlar ve kazanamayanlar açısından karşılaştırılması*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Aziz, A. (1994). *Araştırma Yöntemleri –Teknikleri ve İletişim*. Ankara: Turhan.
- Babbie, E.(1998). *The Practice of Social Research*,Wadsworth, CA.

- Balcı, A. (1990). Türkiye’de eğitim araştırmalarının durumu: A.Ü. Eğitim Bilimleri Fakültesi Örneği. *Eğitim Bilimleri Birinci Ulusal Kongresi’nde sunulmuş bildiri*. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Balcı, S. (2004, Temmuz). Türkiye’de fen bilimleri eğitimi tezleri. *XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı’nda sunulmuş bildiri*. İnönü Üniversitesi, Malatya. 13 Aralık 2013 tarihinde <http://www.pegema.net/dosya/dokuman/5875346.pdf> sitesinden alınmıştır.
- Bediz, Z. (2002). *Physical self perception of athletes and non-athletes (Sporcu ve sporcu olmayan çocuklarda fiziksel benlik algısı)*. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Bilge, N. (1989). *Türkiye’de Beden Eğitimi Öğretmeninin Yetiştirilmesi*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Bogdan, R. C. and Biklen, S. K. (1992). *Qualitative Research for Education to Theory and Methods*. Boston: *Allyn and Bacon A Division of Simon & Schuster Inc.*
- Büyüköztürk, Ş. (2012). *Örnekleme Yöntemleri*. 21 Kasım 2014 tarihinde <http://w3.balikesir.edu.tr/~msackes/wp/wp-content/uploads/2012/03/BAY-Final-Konulari.pdf> sitesinden alınmıştır.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E., Akgün, Ö., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi, 11.
- Caffarella, E. P. (1999, February). *The Major themes and trends in doctoral dissertation research in educational technology from 1977 through 1998*. Papers presented at the National Convention of the Association for Educational Communications and Technology [AECT], Houston, Texas.
- Cleary, R. (2000). The Public administration doctoral dissertation reexamined: An Evaluation of the dissertations of 1998. *Public Administration Review*. 60(5), 446-455.
- Cleary, R. E. (1990). What do public administration masters programs look like? Do they do what is needed?. *Public Administration Review*, 50, 663- 672.
- Coorough, C. And Jack, N. (1997). The dissertation in education from 1950 to 1990. *Educational Research Quarterly*, 20(4), 3-14.

- Coorough, C. and Nelson, J. (1994). Content analysis of the PhD versus EdD dissertation. *Journal of Experimental Education*, 62(2), 158-168.
- Costa, F. A. (2007). *Educational technologies: Analysis of master dissertations carried out in Portugal*. Sísifo. Educational Sciences Journal. 3, 7-24. 19 Kasım 2013 tarihinde <http://sisifo.fpce.ul.pt/pdfs/sisifo03ENGa1.pdf> sitesinden alınmıştır.
- Creswell, J. and Plano Clark, V. L. (2007). Understanding mixed methods research. In J. Creswell (Ed.), *Designing and conducting mixed methods research* (pp. 1-19). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Creswell, J. W. (2008). *Educational research planning, conducting and evaluating quantitative and qualitative research*. International Pearson Merrill Prentice Hall.
- Creswell, W. J. and Plano Clark, L. V. (2011). *Designing and Conducting Mixed Methods Research*, 2nd Edition, USA: SAGE Publications, Inc.
- Çakmakcı, S. (2001). *Okullardaki Beden Eğitimi Dersi'nin ve Faaliyetlerinin Öğrencilerin Sosyalleşmesine Etkileri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı, T111275; II-70-76, Kütahya.
- Çamlıyer, H. (1999). *Eğitim Bütünlüğü İçinde Çocuk Hareket Eğitimi ve Oyun*. İzmir: Can Ofset Basım.
- Çelik, Ö. (2002). *Reliability and validity of Modified Conconi Test on rowing ergometers (Modifiye Conconi Testi'nin kürek ergometrelerinde güvenilirliği ve geçerliği)*. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Çınar, Ç. (2007). *Yükseköğretim Kurumlarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Seçmeli Ders Olarak Beden Eğitimi Dersini Seçme ve Seçmeme Durumlarının Sebepleri ve Dersten Beklentileri*, Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Kütahya.
- Doğan, H. (2012). *Beden Eğitimi ve Sporun Önemi*. 23 Aralık 2014 tarihinde <http://haydardogan.com/kiisel-yazlar/148-beden-eitimi-ve-sporun-oenemi.html> sitesinden alınmıştır.

- Düz, S. (2003). Accuracy in body composition assessment with three different hethods compared to dexta. (*Dexta ile karşılaştırıldığında üç farklı yöntemle değerlendiren vücut kompozisyonundaki doğruluk*). Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Efe, C. (2013). Araştırma Yöntem ve Teknikleri. 24 Ağustos 2014 tarihinde <http://gokcebey.beun.edu.tr/wp-content/uploads/2012/12/GIY-115-GHT-115-ARA%C5%9ETIRMA-Y%C3%96NTEM-VE-TEKN%C4%B0KLER%C4%B0.pptx> sitesinden alınmıştır.
- Ekiz, D. (2003). *Eğitimde Araştırma Yöntem ve Metotlarına Giriş*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Elaldı, Ö. (1987). Ankara'da bulunan dört üniversite de beden eğitimi ve spor uygulaması. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Elhan, A. H. ve Atakurt, Y. (2005). *Ölçeklerin Değerlendirilmesinde Niçin Rasch Analizi Kullanılmalıdır?* Ankara Üniversitesi, Tıp Fakültesi Mecmuası, 58, 47-50.
- Ergün, M.(2005). Bilimsel araştırma yöntemleri, nitel araştırma. 18 Temmuz 2014 tarihinde <http://www.egitim.aku.edu.tr/nitelarastirma.ppt#256,1>, sitesinden alınmıştır.
- Erkuş, A. (1999). Üç Üniversitedeki Lisansüstü Tez Çalışmalarının Psikometrik Açından Durumu. IV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi'nde sunulmuş bildiri. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Ertekin, N. (1988). *12-18 yaş grubu öğrenci voleybolcuların başarılarını etkileyen bazı faktörler üzerine bir araştırma*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Ertürk, S. (1998). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Meteksan A.Ş.
- Esen, N. (2001). *Beden eğitimi ve spor öğretmeni yetiştiren yüksek öğrenim kurumlarında çalışan öğretim elemanlarının iş doyum düzeylerinin incelenmesi. (Analyses of the job satisfaction level of the faculty members of the institutions educating physical education teachers)*. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.

- Filiz, K. (1988). Gazi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor Bölümü'nde okuyan serbest ve grekoromen güreşçilerinin vücut ağırlık merkezleri ile vücut yağ oranlarının karşılaştırılması. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Gasset, Y. O. (1997). *Üniversitenin misyonu*. (Çev. Bülent Üçpınar). İstanbul: Birleşik Yayıncılık.
- Gazi Üniversitesi, (2014). 21 Mayıs 2015 tarihinde <http://gazi-universitesi.gazi.edu.tr/posts/view/title/tarihce-145> sitesinden alınmıştır.
- Gegez, A. E. (2007). *Pazarlama araştırmaları*. İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Gökçe, B. (1988). *Toplumsal bilimlerde araştırma*. Ankara: Savaş Yayınları.
- Göktaş, B. ve Erdem, R. (2006). Sağlık Yönetimi Alanında Yapılan Tezlerin Profili. *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi*. 1(1),54.
- Gömlüksiz, N. ve Bozpolat, E. (2013). Eğitim Programları ve Öğretim alanındaki Lisansüstü tezlerin değerlendirilmesi. *International Journal of Social Science*, 6(7), 457-472, DOI: 10.9761/JASSS1769.
- Gurbetoğlu, A. (2008). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. İstanbul.
- Gülüm, V. (2008). *Adana İlindeki Beden Eğitimi Öğretmenlerinin İlköğretim Okullarında Uygulanmakta Olan Beden Eğitimi Öğretim Programına Yönelik Görüşlerinin Değerlendirilmesi*. Çukurova Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı. Yüksek Lisans Tezi. Adana.
- Günay, D. (2004). *Üniversitenin niteliği, akademik özgürlük ve üniversite özerkliği*. International Congress on Higher Education'da sunulmuş bildiri, İstanbul. 13 Eylül 2014 tarihinde;
www.durmusgunay.com/.../12.Üniversitenin%20Neliği,%20AkademikÖzgürlükveÜniversiteÖzerkliği_.pdf sitesinden alınmıştır.
- Gürbüz, B. (2003). *The Reliability and validity of the Turkish version of the service quality assessment scale. (Hizmet kalitesi değerlendirme ölçeğinin Türkçe versiyonun*

- güvenirliği ve geçerliği*). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Gürdal, A., Bakioğlu, A. ve Öztuna, A. (2005). *Fen bilgisi eğitimi lisansüstü tezlerinin incelenmesi*. Buca Eğitim Fakültesi Dergisi Özel Sayı. (17),53–58. İzmir.
- Gürdöl, İ. (1988). İstanbul Teknik Üniversitesi'nde 1987/1988 ders yılında beden eğitimi dersini seçme sebepleri ve dersin uygulanabilirliği. Marmara Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Güven, Ö. (1996). Türkiye’de Cumhuriyet Dönemi’nde Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni Yetiştiren Okulların Eğitimini Hazırlayıcı Çalışmalar. *Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*. 1(2), 70-82.
- Güven, Ö. (1999). Türkiye’de Beden Eğitimi ve Spor Eğitimi Veren Okulların Tarihi Gelişimi. *Toplum ve Öğretmen konulu panelde konuşması*. Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okulu, Ankara.
- Güvenç, B. (1994). Dünya’da ve Türkiye’de bilim, etik ve üniversite. *TÜBA Bilimsel Toplantılar Serisi I*. Ankara.
- Harbili, S. (1999). *Kuvvet antrenmanlarının vücut kompozisyonu ve bazı hormonlar üzerine etkisi (The Effects of strenght trainings on body composition and some hormone)*. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. Konya.
- Heper, E. (2012). *Spor Bilimlerine Giriş*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınevi.
- Hoepfl, M. C. (1997). Choosing Qualitative Research: A Primer for Technology Education Researchers. *Journal of Technology Education*. 9(1).
- Hunter, A. and Brewer, J. (2003). Multimethod research in sociology. In A. Tashakkori & C. Teddlie (Eds.), *Handbook of mixed methods in social and behavioral research* (pp. 577-594). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Işık, H. (2002). Eğitim bilimlerinde araştırma ve araştırmacı sorunları. *Eğitim Araştırmaları*. 2(7), 52 – 59.
- İnal, A. N. (2003). *Beden Eğitimi ve Spor Bilimi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

- Janssen, I. and LeBlanc, A.G. (2010) Systematic review of the health benefits of physical activity and fitness in school: Aged children and youth. *International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity*. 7(40).
- Jick, T. D. (1979). Mixing qualitative and quantitative methods: Triangulation in action. *Administrative Science Quarterly*, 24, 602-611.
- Johnson, B. and Christensen, L. (2004). *Educational research: Quantitative, qualitative, and mixed approaches* (2nd ed.). Needham Heights, MA: Allyn ve Bacon.
- Johnson, R. and Onwuegbuzie, A. (2004). Mixed methods research: A research paradigm whose time has come. *Educational Researcher*, 33(7), 14-26.
- Juodaitytė, A. and Kazlauskienė, A. (2008). Research methods applied in doctoral dissertations in education science (1995-2005): *Theoretical and empirical analysis vocational education. Research & Reality*. 15, 36-45.
- Kablan, N. (2004). *Effects different joint positions, rotator cuff muscle fatigue and experience on shoulder proprioceptive sense among male volleyball players. (Erkek voleybol oyuncularında değişik eklem pozisyonlarının, rotator manşet yorgunluğunun ve deneyimin omuz proprioepsiyon duyusu üzerine etkisi)*. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Kale, R. (1986). *Gazi Eğitim Fakültesi Beden Eğitimi ve Spor bölümü öğrencilerinde dolaşım ve solunuma etkili bazı parametrelerin 'Boy, kilo, spor yapma yılı, sigara alışkanlığı' araştırılması*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Kalyoncu, K. (2008). *İlköğretim Kurumlarında Görev Yapan Öğretmen ve Yöneticilerin Beden Eğitimi Derslerinden Beklentileri*. Yüksek Lisans Tezi, Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Kaptan, S. (1983). *Bilimsel araştırma teknikleri ve istatistik yöntemleri*. Ankara.
- Karadağ, E. (2009). *Eğitim Bilimleri Alanında Yapılmış Doktora Tezlerinin Tematik Açından İncelenmesi*. Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 10(3), 75-87, Eskişehir.

- Karagöz, Y. Ve Ekici S. (2004), Sosyal Bilimlerde Yapılan Uygulamalı Araştırmalarda Kullanılan İstatistiksel Teknikler Ve Ölçekler. C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, Cilt 5, Sayı 1. Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas.
- Karakurt, A. (2000). *Sporda ısınmanın, ısınma öncesi ve ısınma sonrası sıçrama hareketine etkisinin araştırılması*. Dicle Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır.
- Karakütük, K. (1990). *Yaygın eğitim harcamalarının değerlendirilmesi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi. 23(1), 195-211.
- Karakütük, K. (2002). *Lisansüstü öğretimin sorunları*. Eğitim Araştırmaları. 2(7) 65 – 76. Ankara.
- Karasar, N. (2000). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 10. Basım.
- Karasar, N. (2002). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara; Nobel Yayıncılık.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Karkın, M. (2011). *Müzik Bilimleri Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi*. İnönü University Journal of Art. 1(2), 143-149.
- Kaya, N. (1997). *Beden eğitimi ve spor yüksekokulu birinci sınıf öğrencilerinin akademik başarıları üzerine bir araştırma (A reasearch about academical success of first year students in physical education and sports academy)*. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İzmir.
- Kaya, S. (1998). *The factors that influencing student participation in physical recreational activity programs at Bilkent University (Bilkent Üniversitesi öğrencilerinin fiziksel rekreatif aktivite programlarına katılımını etkileyen faktörler)*. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
- Kılıç, N. (2012). *Beden Eğitimi ve Spor Tarihi*, Ankara: Devlet Kitapları.
- Kıncal, R. (2006). *Eğitim bilimlerine giriş*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kivirauma, J. (1999). *Finnish doctoral theses in education in the 1900s*. Scandinavian Journal of Educational Research, 43(3), 295- 312.

- Kin, A. (1996). *A Comparison of the effects of step aerobics and aerobic dancing on selected physiological parameters of college-aged females. (Step ve aerobik dansın üniversiteli bayanların fizyolojik parametrelerine etkisinin karşılaştırılması)*. Orta Doğu Teknik Üniversitesi, Ankara.
- Koç, Y. ve Mirzeoğlu, D. (2008). *Beden Eğitimi Öğretmenlerin Demokratik Tutumlarının Belirlenmesi ve Çeşitli Değişkenler Açısından Karşılaştırılması*. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi Öğretmenliği Anabilim Dalı, Bolu.
- Kolaç, E. (2008). İlk Okuma Yazma Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Değerlendirilmesi. *VII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu*. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Çanakkale.
- Köksal, D. (2007). *International Symposion on Training Teachers of PE and Sports in Bologna Process*. Çanakkale Onsekiz Mart University Faculty Of Education Deoartment Of Phsical Training And Sport.
- Kurtoğlu, M. ve Seferoğlu, S. (2012). *Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Alanında Gerçekleştirilen Tezlerin Yöntem ve İçerik Açısından İncelenmesi*. Eğitim Araştırmaları Kongresi (EAB-2012), Yıldız Teknik Üniversitesi.
- Kutlu, M. (1986). *1985-1986 ODTÜ Beden Eğitimi ve Spor bölümü giriş sınavlarının, seçiciliği ve yeterliliği*. Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Küçük, V. ve Acet, M. (2002). Bir Kişilik Özelliği Olarak Suçluluk ve Sporla İlişkisi. *DPÜ, Sosyal Bilimler Dergisi*, 7, 369-375.
- Küçükoğlu, A. ve Ozan, C. (2013). Sınıf öğretmenliği alanındaki lisansüstü tezlere yönelik bir içerik analizi. *Uluslararası Avrasya sosyal bilimler dergisi*, 4(12).
- McCurdy, H. E. and Cleary, R. E. (1984). Why can't we resolve the research issue in public administration?. *Public Administration Review*, 44, 49-55.
- MEB (2012). *Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersi (1-4. Sınıflar) Öğretim Programı*, Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, 56.

- MEB (2013). *Beden Eğitimi ve Spor Dersi Öğretim Programı*, Millî Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, 56.
- MEB (2014). *Genel Lise, Anadolu Lisesi, Hazırlık Sınıfı Bulunan Anadolu Lisesi, Fen Lisesi, Sosyal Bilimler Lisesi, Anadolu Öğretmen Lisesi, Güzel Sanatlar Lisesi, Spor Lisesi, İmam Hatip Lisesi ve Anadolu İmam Hatip Lisesi Haftalık Ders Çizelgeleri*. Milli Eğitim Bakanlığı, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı.
- Mirzeoğlu, D. E. (2003). *Spor Bilimlerine Giriş*. (Edit.: Nevzat Mirzeoğlu), Ankara: Bağırhan Yayınevi.
- Niğde Üniversitesi, (2013). 21 Aralık 2014 tarihinde <http://www.nigde.edu.tr/sbe/page.php?page=91> sitesinden alınmıştır.
- ODTÜ (2013). *Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Tarihçesi*. 10 Aralık 2014 tarihinde <http://pes.metu.edu.tr/tr/tarihcemiz> sitesinden alınmıştır.
- Okumuş, M. (2013). *Din Kültürü Ve Ahlak Bilgisi Ders Programlarında Farklı Din Ve İnançların Öğretimi*. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Oruç, Ş. ve Ulusoy, K. (2008). Sosyal Bilgiler Öğretimi Alanında Yapılan Tez Çalışmalar. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 26, 127.
- Özdurak, R. (2004). *Vibration analysis in the diagnosis of bone mineral density in healthy and osteopenic radius bone and its correlation to muscle strength (Sağlıklı ve osteopenik bireylerde radius kemik yoğunluğunun vibrasyon analiz yöntemi ile tespit edilmesi ve kas gücüyle ilişkisi)*. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Özer, N. (2011). *Eğitimle İlgili Temel Kavramlar*. İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya.
- Özkan, H. (1991). *Türkiye'de beden eğitimi öğretmeni yetiştirme sisteminin pedagojik temelleri (Pedagogical foundations of educational system of physical training teachers in Turkey)*. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Konya.

- Özmaden, H. (1992). *Beden eğitimi ve spor bölümündeki öğrencilerin bu bölüme girmelerinde rol oynayan etkenler ve beklentileri*. Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özsoy, G. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. 19 Nisan 2014 tarihinde http://www.iejeegreen.com/proje/sunular/gokhan_ozsoy.pdf sitesinden alınmıştır.
- Öztunalı, G. (1987). İlkokul çağındaki eğitilebilir geri zekalı çocuklarda beden eğitimi-oyun uygulaması. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Öztürk, F. (1993). *1908-1928 Arası Ortaöğretim (İdadi-Sultani) Müfredat Programlarının Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Van 100. Yıl Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Van.
- Özyiğit, C. (1991). *Beden eğitimi ve spor öğretmeninin bugünkü eğitim sistemi içindeki yeri ve önemi*. I. Eğitim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Sempozyumu, İzmir: Milli Eğitim Basımevi, 77-82.
- Pamuk, S. (2004). *Determining perception of pyhsical education and sport students about requisite managerial characteristics and sex stereotypes. (Beden eğitimi ve spor bölümü öğrencilerinin gerekli yönetsel özellikler ve cinsiyet şablonları ile ilgili algılamalarının belirlenmesi)*. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Salcı, Y. (2002). *Comparison of landing maneuvers between male and female volleyball players (Erkek ve bayan voleybolcularda yere iniş hareketlerinin karşılaştırılması)*. Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Sandelowski, M. (2003). Tables or tableaux? The challenges of writing and reading mixed methods studies. In A. Tashakkori & C. Teddlie (Eds.), *Handbook of mixed methods in social and behavioral research* (pp. 321-350). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Sarihan, A. (1989). *19-22 yaş grubundaki askeri öğrencilerin mesleki beden eğitimi test normlarının incelenmesi ve yeniden düzenlenmesi*. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.

- Seçme, T. (2008). *Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenlerinin İş Doyum Düzeylerinin Belirlenmesi (Afyonkarahisar Örneği)*. Yüksek Lisans Tezi, Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Afyon.
- Sel, S. (1990). *Üniversitelerde kapalı spor salonları planlama kriterleri*. Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Senemoğlu, N. ve Genç, Ş. (2001). *Okulöncesi Eğitimi*. Ankara: MEB.
- Sökmen, M. T. (1987). Eski Türk toplumlarında beden eğitimi-spor ve geleneksel Türk sporları. Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Sözbilir, M., Göktaş, Y., Hasançebi, F., Varışoğlu, B., Akçay, A., Bayrak, N. ve Baran, M. (2012). Türkiye'deki eğitim araştırmalarında eğilimler: Bir içerik analizi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 12(1), 443-460.
- Stevens, S. S. (1946). On the Theory of Scales of Measurement. *Science*. 103; 677-680.
- Suna, N. (1987). *İstanbul bölgesi elit bayan voleybolcularının somatotipleri ve motor performans ilişkilerinin araştırılması*. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Şentürk, H. E. (2012). *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Ders İçi Tutum ve Davranışları ile Kullandıkları Özel Öğretim Yöntemlerinin Ortaöğretim Öğrencilerinin Beceri Öğrenimleri ve Spor Alışkanlığı Kazanımları Üzerine Etkileri*. Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla.
- Şimşek, H. ve Yıldırım, A. (2003). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Tamer, K. ve Pulur, A. (2001). *Beden Eğitimi ve Sporda Öğretim Yöntemleri*. Ankara: Ada Matbaacılık Ltd. Şti.
- Tavşancıl, E., Çokluk, Ö., Çıtak, G. G., Kezer, F., Yıldırım, Ö. Y., Bilican, S., Büyükturan, E. B., Şekercioğlu, G., Yalçın, N., Erdem, D., ve Özmen, D. T. (2010). *Eğitim Bilimleri Enstitülerinde Tamamlanmış Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi (2000-2008)*. Ankara Üniversitesi Bilimsel Araştırma Projesi Kesin Raporu, Ankara.

- Teddlie, C. and A. Tashakkori (2010) “Overview of contemporary issues in mixed methods research”, in *Sage Handbook of Mixed Methods in Social & Behavioral Research*, Tashakkori, A. and Teddlie, C. (Eds) 2010, Sage, California, pp 1-41.
- Tel, M., Öcalan, M., Ramazanoğlu, F., ve Demirel, E. (2007). Bazı Sosyo-Ekonomik Değişkenlere Göre Beden Eğitimi ve Spor Bölümü Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıkları, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 17(1), 185-199.
- Theberge, N. (2000). Gender and Sport, In: J Coakley and E. Dunning (Ed.). *Handbook of Sport Studies*. London: Sage.
- Thomas, R. M. (2003). *Blending qualitative and quantitative research methods in theses and dissertations*. Thousand Oaks, CA: Corwin.
- Togerson, W. S. (1958). *Theory and Methods of Scaling*, John Wiley and Sons. 1-15, Newyork.
- Topkaya, İ. ve Serbes, Ş. (2012). *Okul Öncesi Eğitiminde “Oyun ve Hareket” Etkinlikleri*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tural, N. (1994). *Beden eğitimi öğretmenlerinin stres kaynakları, stres tepkileri ve stresle başetme yolları*. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
- Tutal, V. (2011). İlköğretim Öğrenci Velilerinin Beden Eğitimi Dersine Karşı Tutumlarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Ulusal Beden Eğitimi ve Spor Öğretimi Kongresi, *VAN/YYÜ Eğitim Fakültesi Dergisi Özel Sayısı*, 142-153.
- Uludağ Üniversitesi (2013). *Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü Tarihçesi*. 17 Kasım 2014 tarihinde <http://www.uludag.edu.tr/Bologna/dereceler/dt/41/dl/tr/b/1129/p/462> sitesinden alınmıştır.
- Ünsal, İ. (2002). *Araştırma Teknikleri*. Ankara: T.C. Sayıştay Hizmet İçi Eğitim Yayınları.
- Vella, F., Meis, L., Mehler, A. H., Rombauts, W., White, H. B. ve Wood, E. J. (2008). Çev: Hikmet Geçkil. Uluslar arası Biyokimya ve Moleküler Biyoloji Birliği Eğitim Komitesinin Tavsiyeleri: *Moleküler Yaşam Bilimlerinde Ph. D. Derecesi İçin Standartlar*. 20 Kasım 2014 tarihinde <http://www.inonu.edu.tr/dokuman/PhDstandards.pdf> sitesinden alınmıştır.

- Velleman, P. and Wilkinson, L. (1993). Nominal, Ordinal, Interval and Ratio Typologies are Misleading. *The American Statistician*, 1, 65-72.
- Yamanlar, (2012). *Beden Eğitimi'nin Fiziksel Gelişimdeki Önemi*. Yamanlar Melhun Hatun Fen Lisesi, İzmir. 27 Kasım 2014 tarihinde http://www.yamanlarmenemenlise.com/beden_e%C4%9Fitimi_ve_fiziksel_geli%C5%9Fim-TR-160--1 sitesinden alınmıştır.
- Yaşar, M. ve Aral, N. (2011). Türkiye`de Okul Öncesinde Drama Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin İncelenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22, 70 – 90.
- Yero, J. (2010). *Teaching in Mind: How Teacher Thinking Shapes Education*. United States of America.
- Yıldırım, A. (2003). Analysis of academic learning time in physical education classes of prospective and inservice teachers. (*Hizmet-içi ve hizmet-öncesi beden eğitimi öğretmenlerinin derslerindeki akademik öğrenme süreçlerinin analizi*). Orta Doğu Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. 9. Baskı. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, A. (2004). Türkiye'deki yetişkin eğitimi araştırmalarına toplu bakış. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(1), 78-97.
- YÖK, 2013-2014 tarihleri arasında <http://tez2.yok.gov.tr/> sitesinden tezler alınmıştır.
- Yücel, H.A. (1938). *Türkiye'de Orta Öğretim*. İstanbul: Devlet Basım Evi.

EKLER

EK-1. Tez İnceleme Formu

Tez	Tezde incelenecek başlıklar												
	Üniversite	Enstitü	Ana Bilim Dalı	Yıl	Öğrenci cinsiyeti	Tez Danışmanı Unvanı	Araştırma konusu	Araştırma Türü	Araştırma Deseni	Örneklem (Çalışma) Grubu	Veri Toplama Araçları	Kullanılan İstatistiksel Yöntemler	Kaynakça Sayısı ve Türü
1.Tez													
2.Tez													
3.Tez													
4.Tez													

Not: Yukarıdaki tabloda önceden belirlendiği şekilde tezler sırayla incelenmiştir. Her bir tezin özellikleri ilgili ifadelerin altına eklenmiştir.

ÖZGEÇMİŞ

KİŞİSEL BİLGİLER: Harun Kaan ATAŞ

Doğum tarihi: 20/11/1989

e-mail : ateskaan14@gmail.com

Doğum yeri: İstanbul

EĞİTİM BİLGİLERİ

1995 – 2000	Adnan Menderes İlköğretim Okulu
2000 – 2003	Cumhuriyet İlköğretim Okulu
2003 – 2006	Bayrampaşa Tuna Lisesi
2006 – 2010	Abant İzzet Baysal Üniversitesi – Sosyal Bilgiler Öğr.
2014 – Devam	Anadolu Üniversitesi – Spor Yönetimi

SERTİFİKALAR

- **BOSU INTERNATIONAL TRAINER CERTIFICATE**
BOSU Personal Training & Cardio Training Certificate August 21, 2014 – in TURKEY
- **FUNCTIONAL CARDIO TRAINING PT APPLICATIONS**
Functional Cardio Training and PT Sessions August 18, 2014 – in TURKEY
- **THE PILATES COACH CONTINUING EDUCATION CERTIFICATE**
Anatomy, Functional Biomechanics Postural Analysis August 16, 2014 – in TURKEY
- **TRAINING and COMMUNICATION SKILLS**
Trainer and Communications skills August 17, 2014 – in TURKEY
- **GROUP & PT FUNCTIONAL TRAINING SPECIALITY CERTIFICATE**
Group Functional Resistance Training and Functional PT Sessions August 18, 2014 – in TURKEY
- **FUNCTIONAL RESISTANCE TRAINING PT APPLICATIONS**
Functional Resistance Training and PT Sessions August 17, 2014 – in TURKEY
- **STUDIO CYCLING SPECIALIST / SPECIALITY CERTIFICATE**
August 20, 2014 – in TURKEY